

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת תצוה תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

נזיר. שלשה מינין – פרק שישי דף לז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

והייב על חין בפני עצמו ועל הענינים בפני עצמן ועל חזון בפני עצמן – ונראה דיעקב
חדוש לתנא קמא בנא. אומר: חייב על חזון בפני עצמן אם אבל כבר מן חזון.
ואוחיאה אתא לאפלוני רבי אלעזר בן יוסף, ואומר דאני חייב עד שיאכל שני חרצנים חז.
והרצנים הם הרעיעין בעבן, וזון הם הקליפה שלהן, ומרבה הרצנים בלשון רבס חז

בשון חז, וכדאמר התלמוד. ורבי אליעזר סבר
כרבי יודי, בדפרוש חרצנים אלו הרצנים –
[החרצנים אלו החיצונים] – קליפה שבוהן,
(וחזון אלו הם הבפנים, רבי יוסי אומר, לאפלוני
הוא דאתא, ופירש המקרא להפך: אלו הקליפה
החיצונה, וסימן שלא תטעה – כוונ על בהמה
החיצון נקרא זוג, כן בעבבים החיצון נקרא זוג.
גפן עצמו לא – כוון עליו ולולבין, מרלא נתא
(ורחוקא) כוון בפני עצמו. אפילו עליו ולולבין
במשמע – בדורשינין בסמוך. איכא דאמר
אסיפא – אבל אדוקא דירשאי – לא, דמשמע
שפיר בלשנא דהרצנים חרצונא מן הגפן אפילו על גב
ולולבין, מ"יין ושפיר חזון מינט – אף על גב
דרשינין ליה בפרק קמא גנור דלא, (ראו לוי א"ן ושל
מוצה ביין של ששות, ושכר לילפי למקדש –
מזל מקום איכא מינטען טובא, דכתוב "מייך
ושכר חזון חזון מין ויחזון שכר לא ישעה ועבבים
לחיס ויבשים לא יאכל", "מזל אשר ישעה נתנן
דיין ריבה, אבל "מחרצנים ועד וג' לא דרש ליה
למעוטי כרבנן, דאיטריקן ליה לחדרין אליעזר בן
עזריה דבסמוך, דאני חייב עד שיאכל שני
חרצנים חז.)
מאי רבה ריבה כל מילי ואפילו עליו ולולבין
ומאי מינט שבשטא – זמורה
כדמזמננין "שלשה שירשים" – תלחא שבשין,
מ"יין ושכר חזון פרט – מדה זו ניתנה לירוש
כען בכל פרט ולולב, ויש שחילוק קצת בין המדות,
כדכתב בסוף הסוגיא.
מה פרט מפורש גנור עבבים פרי אף (על) כל
פרי – מפרש בסמוך לאותויו בוסר ולולבין
פרי – על עבבים שהתלעו, ולמעט עליו ולולבין
שאני כען הפרט, אי מה פרט מפורש פרי גנור
אף כל פרי גנור, שי מפרשיך חזיה פירושו: ומעט
גם בוסר גם עבבים שהתלעו, ולא נראה דתא: ודאי
דחזונין כתיב, ועל דפוסלת פרי, ומאי שניא עבבים
שהתלעו מזמנין? ועד קשה דאם נמנע
תרווייהו – מה אנו מרויחין בכלל ופרט מה לא
נכתב בפירושו? וגם לשון פרי גנור משמע דאחי
למעוטי פרי שאני גנור, כמו בוסר, לכן נראה
למורי דאבי פירושה: אף כל פרי גנור, ולאפוקי
בוסר, אבל עבבים שהתלעו – נרבה כען הפרט
ותשני: אם בן מה נתיח כל שלא אמרנו עבבים
לחיס ויבשים – הא כתיבי, זין וחזונין – והא
כתיבי, הא אי עדין לזון בלשון אחרון אלא
בלשון ראשון, פירושה: אם אן במנעטן בוסר?
נמצא השאר מפורש, ומה נרחה שאנו דורשין
פרי וכלל פירטיו ואם אמרנו, הוא איכא עבבים
שהתלעו שלא נכתבו, ויש לומר: דתרי פרי
כתיבי, פרי – דהיינו עבבים, ופוסלת פרי – דהיינו
חזונין, ואין לך לחיובי מכל פרט כען הפרט, ולכן
שי עדין לזון ולרבות גם בוסר מפרט עבבים, גם
עבבים שהתלעו מפרט חזונין, ולמעוטי עליו
ולולבין שאני כען הפרט.

במשנת ראשונה – היו שנוין שאני חייב עד שישעה רביעית זין, בא רבי עקיבא אומר:
אפילו שהיה פתו בין ויש זין מובלע בתוך הפת כדי – חייב. גמרא עליו ולולבין
– של גפן, במשמע הכתוב שאמר "מכל אשר יעשה מגופן חזין", לולבין – אלו חזונין
רכין שבגפן, מ"יין ושכר חזון מינט – זין דראוי להשתכר בו אסור לו, אבל מדי אחריתא
לא כל מ"ייל – והאפילו עליו ולולבין, שבשטא
זמורה כדמזמננין "שירשים" – שיששן
(בראשית מו), מה הפרט מפורש פרי ופוסלת
פרי – כוון עבבים זין וחזונין, אף כל פרי
ופוסלת – להביא גנורקי ועיבין דירקין,
כדלפתן בסמוך, אף כל פרי גנור – ולא דבר
אחר, ולא גנורקי, ולא עיבין דירקין, אם בן –
שלא להביא בו אלא פרי גנור, מה נתיח לך
הכתוב במשמעו ולא אמר – שהתא למד מן
הפרט? אם עבבים לחיס ויבשים – הא כתיב כו,
אילא בלשון הרשאי – אף כל פרי ופוסלת פרי,
שאת אמר אומר אף כל פרי גנור – נמצא
דאני מרבה שום דבר בעולם, ומאחר שסיבש
לרבות כל דבר – זין וחזונין (עבבים לחיס
והיינו ומרבה זין גנורקי ועיבין דירקין מ"יאף
כל), דהיינו דרנחיה הכתוב במשמעו שלא אמר
(ועבבים לחיס ויבשים) – מה תלמוד לומר – פרט
הארזין, דכתיב "מחרצנים ועד וג' לא יאכל"?
אי משום דרבי אלעזר בן עזריה – ליתביחיה
לגבי גנור, בהה כוללא למתא לזיז אלא לומר לך
כל מקום שאהה מוצא – בכל התורה, שיהא
ולחן פרט וכלל כלבד – אי אתה גנור למשנת
ושלחן כען הפרט, אלא שהכלל נעשה מוסק
על הפרט, ואיחורבו לחו כל מילי, עד שישונו
לך הכתוב – שלא תהא מרבה אלא כען
הפרט, כדרך שפרט לך גנור, לשארן שכתב
את הכלל בן וכתב לך פרט "מחרצנים ועד וג'".
ורבי אלעזר סבר כרבי אלעזר בן עזריה דמוקם
ליה לתאי "מחרצנים ועד וג' עד שיאכל שני
חרצנים חז, וחזיקי – עבבים דקין שגדלין בין
שאר גרעיעין גזולים, ענבי דירבין – עבבים
שהתלעו, בין הבנים – אותו דבר הקרוש שבין
זון וחרצין, שזמנו נעשיין שפירם.
פירטא

במשמעו שלא אמרו? ענבים לחיס ויבשים – הא פתיבי, זין וחזונין – הא פתיבי! הא אין
עליך לזון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון, ובמאחר ששופניו לרבות כל דבר, מה תלמוד
לומר "מחרצנים ועד וג'?" לומר לך: כל מקום שאתה מוצא פרט וכלל – אי אתה ראשי
למשכו ולדונו כען הפרט, אלא נעשה כלל מוסף על הפרט, עד שישפוט לך הפתוב כדרך
שפרט לך גנור, אמר מר: מה הפרט מפורש – פרי ופוסלת פרי, אף כל – פרי ופוסלת פרי.
פרי – עיבין, פוסלת פרי מאי היא – חזונין, אף כל פרי" מאי היא – הארזין, "אף כל" הפוסלת
פרי מאי היא? אמר רב פהאן: לאחיובי עיבין דירקין, "ועד וג'", אמר רבנאי, לאחיובי דין
הבינים. אמר רב [א] מה הפרט מפורש פרי גנור – אף כל פרי גמור! איתת: אם בן מה
היה הפתוב במשמעו שלא אמרו, ענבים לחיס ויבשים – הא פתיבי, זין וחזונין – הא פתיבי!
הא אין עליך לזון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון, ובמאחר ששופניו לרבות כל דבר, מה
תלמוד לומר "מחרצנים ועד וג'?" לומר לך: כל מקום שאתה מוצא פרט וכלל – אי אתה
ראשי למשכו ולדונו כען הפרט, אלא נעשה כלל מוסף על הפרט, עד שישפוט לך הפתוב
כדרך

ומאחר ששופניו לרבות כל דבר מה תלמוד לומר מחרצנים ועד וג' – ואם אמרנו: לפרט אחרון – אי אתה רביעי
שאתה חרובת פרי וכלל, פירוש, בעלמא, ולא לא כל נכתב חרין חז שהוא פרט אחרון – יא לומר דרבי פירוש
לדונו מרביני עליו ולולבין נמי, עד שפרשן לך הכתוב פרט אחר הכלל, כדרך שפרט לך גנור, והארזין
דערלה, עיבין דירבין – עבבים שהתלעו, מחרצנים ועד וג' למה ל – ואם אמרנו, הוא שפיר איטריקן,
דאפילו הרצנים חז אסור רחמנא, דאף על פי שאנו ראיין לאכליהו, גם
אצטריבו למלקח, כדאמר לקמן (לח'ב) אבל חרין לוקח שתיים, וג' – לוקח שתיים (ישן לומר) דחייב קאמר: למה לך לתרבה.

נזיר, שלשה מינין – פרק שישי דף לה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

מקמיזה? וקשה: הדיאן סבור דליא יאמרו נעשה כלל מוסף על הפרט? לכן נראה דהכי קאמר:

לכתוב תרנן וכו. **ר"ג**

וש"ך לזף להב) **ר"ב**ן הבינים) — דיינין גוף הענב. דהכי משמע לישנא דקרא: "מחרצנים

ועד וג' פירושה: מה שבין דרצ'ן לוג. וקשה: דהדיאן גוף הענב, וברך

כתב "ענבים" לכן פירוש רבינו תם: דיינין ענבים

ענבים שבין הגדולים, שאינם דאין פני ההמה

ואינם מתבשלין כל כך, ולא היו גדולים לעולם.

ואם תאמר: אמאי איטעורך "ועד" לכן הבינים?

הלא כבר מרבנן אפילו בוסר מענין הפרט?

ושמא יש לומר: דהכי נמי גרעי' מבושר, לפי

בוסר יאכל לכלל ענבים גדולים. ועד יש לומר,

דאי לאו "ועד" מרובין בין דבינים הוה מרביס

במענין הפרט בין דבינים ולא בוסר. ועד יש

לקיים פירוש ראשון, דהכי פירושה: אם ליקט

האובל כשן החצין בדין כותב אובל — לוקח, ולא

אמרינן דבטלה דעתו אצל כל אדם. והא לא

שמעתינן ליה מעבדים דקרא.

שנ' חרצנים שבאים בתוך הענב וכו (ואחז) — מן

הקליפה, החרצנים לאפוקי שאם בלח כותב

מן החרצנים או כותב מן הונו — אינו חייב עד

שיאכל הרעיונין והקליפה החיצונה. **סבר** לה

כמי כרבי אלעזר דרדשי רבינו ומיעט — דהכי אלעזר

נבי כרבי אלעזר בן עזריה דרשי, ולא למעט,

בדפרישתי לעיל. **ואביצני** אימא כרבנן —

ושפיר אית ליה לרבי אלעזר וכן עורחין מלתייהו

דרבנן, וחרזי שמעינן מיניה. דאי סלקא ערק

לכרבי אלעזר וכן עורחין לחידיה — לבטוח

דרמנא "מחרצנים ועד וג' לבי פרטי קודם הכלל,

ואי לדרשא דפרט וכלל ופרט כדרבנן לחידיה

אתו — לכתוב אז "חרצנים (או שנ') ונוקין או

"חרצן וג', ניהוה בלשון רבים או שנחמד בלשון

יחיד. אלא שימ כרבי אלעזר בן עזריה.

ורבי אלעזר דרדשי רביה ומיעט פרט וכלל

ופרט מנלה — ואם תאמר ודלמא לית

ליה והמדוה בשום מקום, כי דהכי דרבנן לא דרשו

מיעט ורביה ויש לומר: דאם כן הוה לו לחלוק בכל מקום שאנו חורשין

בבבא מציעא (נוב.) לרבות כשן הפרט דבר שמיטלטל וגופו ממוק, ולדרישאי

סטרות וקרקעות ועבדים. ומשום הדין שפיטא ליה לגמרא כי במקום שאנו חורשין

כלל ופרט וכלל — דרדשו הוא פרט וכלל ופרט, אם יכיל לחלוק כלל

וראשון, ואם אינו יכיל — או חרשו ביביה ומיעט ורביה, שכן קבל המדות.

וכשואו חרש פרט וכלל ופרט — מרבה כשן הפרט, כמו רבנן בכלל ופרט

וכלל (במשמע דרשא להאי קרא רבי יסי ואומר דבסמוך), אך קנת

לפי חילוק ניהוה לרבנן בדמפרש בסמוך. אי נמי ואומר רבינו יצחק: דעל

כרוך אית ליה בעלמא פרט וכלל ופרט, דאי היו דרש בביעט, ורביה ומיעט,

סבירא ליה לגמרא דגם בני נזיר הוה דרש ליה בביעט ורביה ומיעט, ולא היה

דרש ליה בפרט וכלל, לפי זמרה קיעט ורביה ומיעט איה מדה בתורה לדרש.

וכי תמא: אכתי כיון דבעלמא פרט וכלל ופרט, הכי נמי בני נזיר לדרשיה

פרטא מנא ליה — מנא ליה דפרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כשן הפרט? סבר ליה

כרבי אלעזר דרדשי רבינו ומיעט — ולא משמע ליה מדהאי "חרצנים ועד וג'

פרט, וקא דרשי ביה כי טעמייה, שלכן הוא בא, שאינו חייב עד שיאכל כל שני

חרצנים וכו. ואביצני **אימא דאית ליה כרבנן** — דרדשי כללי ופרטי, ואף על גב דמשמע ליה

מיעה דלפרטא הוא דאתא. לפידיה בבבא ופרט — ולא

משום דרבי אלעזר בן עזריה. ורבי אלעזר

דרדשי ביה רבינו ומיעט פרט וכלל ופרט מנא

לית — דרעינן כשן הפרט. כי יתן איש אל

רעהו חמור או שור או שה פרוש וכל בהמה כלל

— ואפילו דובים ואריות. "לשמור" חזר ופרט —

אי אתה דן אלא כשן הפרט, דאתי פרטא

בתרא למידי דבר שמירה הוא. דנשבועין עליוהו,

כשן נמי עופות. יצאו דובים ואריות דלא בני

שמירה ניהו, שאין להם תרבות. רבא אמר

מתיא קרא — "זאם מן הצאן קרבנו מן הכשבים

או מן העינים לעולה זכר תמים יקריבנו". מן פרט.

הצאן כלל — ואפילו רובע ותרבע מוקצה ועבד

ואתנו ומזוהר, כשכרין לקרבן. מן הכשבים וכן

העיוס חזר ופרט — דאי משמע ליה כלל כלל כמו

"צאן", ואימעיטו ליה כל גזל, ואיתרובו לו כנו

נעבדה בהם בעבירה. כגון החרוש בשור ובחמור,

ושרשיה בו בשבת. וליקח מן חזין קרא — "מן

הבהמה וכן הבהק מן הצאן יקריבנו". מן פרט.

דמשמע מן הבהמה וכן כל בהמה, "הבהמה

כלל — אפילו חיה, דחיה בכלל בהמה בו. אי

אתה דן אלא כשן הפרט — ואימעיטו ליה חיה.

ואיתרובו חלו בתוך חזין, דלעילא בא בתוך אף על

פי שאין אשם בא בתוך, ואשם בא זקן אף על פי

שאין עולה באה זקדה.

גלוין

מ"ן — פרט, "הבהמה" כלל, "בקר וצאן" — חזר ופרט, פרט וכלל

ופרט — **אי אתה דן אלא כשן הפרט** — חזר ופרט, פרט וכלל ופרט — אי אתה דן אלא

כשן הפרט — **אמר ליה: מן האי ליקא ולמשמע מיניה, דאי מרתנא הוה**

אמנאי: "הבהמות"

בבבא מציעא (נוב.) לרבות כשן הפרט דבר שמיטלטל וגופו ממוק, ולדרישאי

סטרות וקרקעות ועבדים. ומשום הדין שפיטא ליה לגמרא כי במקום שאנו חורשין

כלל ופרט וכלל — דרדשו הוא פרט וכלל ופרט, אם יכיל לחלוק כלל

וראשון, ואם אינו יכיל — או חרשו ביביה ומיעט ורביה, שכן קבל המדות.

וכשואו חרש פרט וכלל ופרט — מרבה כשן הפרט, כמו רבנן בכלל ופרט

וכלל (במשמע דרשא להאי קרא רבי יסי ואומר דבסמוך), אך קנת

לפי חילוק ניהוה לרבנן בדמפרש בסמוך. אי נמי ואומר רבינו יצחק: דעל

כרוך אית ליה בעלמא פרט וכלל ופרט, דאי היו דרש בביעט, ורביה ומיעט,

סבירא ליה לגמרא דגם בני נזיר הוה דרש ליה בביעט ורביה ומיעט, ולא היה

דרש ליה בפרט וכלל, לפי זמרה קיעט ורביה ומיעט איה מדה בתורה לדרש.

וכי תמא: אכתי כיון דבעלמא פרט וכלל ופרט, הכי נמי בני נזיר לדרשיה

ברבנן, וחרזי שמעינן מיניה. דאי סלקא ערק לכרבי אלעזר וכן עורחין לחידיה

דרמנא "מחרצנים ועד וג' לבי פרטי קודם הכלל, ואי לדרשא דפרט וכלל

נזיר. שלשה מינין – פרק שישי דף לה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

אמר ליה חיה בכלל בתומה – בתמידי. כלומר, האי בדומה לא מצית אמרת דחיה בכלל
בדומה, כדכתיב "בך רצאן" בפרט בתרא. וכמו שפרטא בתרא מנעט דהי. פרטא
קמא נמי מצ' לחי' דנעמט חיה, דפרט אחרון מגלה על הראשון למעט' חיה. ולעולם מהאי
קרא נמי איבא למדרש בפרט ובלא פרט.

גלרין. חיה בכלל בתומה – דכתיב (ברכים יד) "זאת בדומה אשר תאכלו ויהי רצון
וגו'. אמר ליה: ונמי מצית אמרת הכי, דחיה הוא בכלל בתומה כדאי פרט? ונמי
[פרטא] בך רצאן – למעט' חיה. אלא האי "מן הדומה" נמי הוא ליה פרט ובלא פרט,
ומצ' נמי למילף מהכא. ומגלן דהכי הוא – דכעין פרט דיינין. דתניא ונתת הכסף ונ'

ומגלן דהכי הוא – ארבוך קאי, דרדשי פרט
כלל ופרט ובלא פרטא. הוה
וקבעי: מגלן דומה וד בתורה. היינו למדרש כעין
הפרט. דתניא "ונתת הכסף". ולא קאי "אשר"
דהא דרשי ליה ריש פרק "בבל מערב" (עירובין
בוב), בריבא ומיעט וריבא. מה פרט מעורב
בך רצאן פרי מפר – ודבנות מתערבות וז'
מוז ולזרות, וגדולי קרקע שהן גדולין מן הארץ
מעטש
דגים מים ומלת. ולרבי אלעור דרדשי ליה בריבא
ומיעט וריבא מרבין אפילו דגים. ולא מנעט אלא
מיס ומלת.

מכרי' כלל ופרט כלל ופרט דיינין ליה
כללא בתרא מאי אהני – אגב גרוא
אתא לפרשי' טעם המדות החלוקים ומשפטיהם,
ומפרש אתהיל בשלש קשיא ותרין. אתני לאוספי
כל דרמי לפרטא. דאי לא כתיב כלל – הוא כלל
ופרט, ואין בכלל אלא מה שבפרט. אמר ליה ליה
לאו פרטא (בתרא) הוא אמנת פרט ובלא נעשה
כלל כמס' על כל – והוא מרבין גבי מיר
אפילו עלין ולחבין. מכרי' תרי כללי ופרטא
ותרין פרטי וכללא כעין הפרט דיינין בדאמוך
מאי איבא בני ובני – כלום בן חילוק בין אל
שהי מדות? איבא: תרין כללי ופרטי אמרין: כל
דרמי ליה אפילו בתוך צד מרבין, ותרין פרטי
וכללי – דרמי ליה ותרין צדן מרבין, מצד
אתר אל מרבין. והוא דתני, משני כללות וריבא
יתר מכלל אתר. ויריף ומפרש דרך סוגיא דהבא
אליבא דסגן דאמר כללא בתרא דקאי. והוא ליה
[כעין] פרט ובלל, וכלל מרבין דרמי ליה לפרטא
אפילו בתוך צד. וכן נמי תרי פרטי וכללא פרטא
[בתרא] דקאי. והוא ליה [כעין] כלל ופרט. ואהני
כללא לרבות [מכעין] הדומה לו משני צדדין. אבל

1 חיה בכלל בתומה? תא
2 כתיב "בך רצאן", והוה ליה פרט וכלל ואי אתה דן
3 אלא כעין הפרט. ומגלן דהכי הוא – דתניא: "ונתת
4 הכסף בכל אשר תאמר ונפשך" – כלל, "בבקר ובצאן
5 ובין ובשכר" – פרט, "ובכל אשר תשאך ונפשך" –
6 חור וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
7 הפרט; מה הפרט מפורש: פרי מפרו וגדולי קרקע –
8 אף בך פרי מפרו וגדולי קרקע. מכרי', כלל ופרט וכלל
9 כעין פרטא דיינין, כללא בתרא מאי אהני? – אהני
10 לאוספי' כלל ופרט ליה. ותו: פרט וכלל ופרט – כעין
11 הפרט דיינין, דרמיא בתריאה מאי אהני? – אי לאו
12 פרטא בתריאה יהוה אמניא נעשה כלל מוסף על
13 הפרט. ומכרי', תרין כללי ופרטא, ותרין פרטי וכללא
14 (כללא) כעין פרטא דיינין, מאי איבא בני ובני?
15 איבא, דאילו תרתין כללי ופרטא, אי איבא פרטא
16 דרמי ליה אפילו בתוך צד מרבין. תרי פרטי וכללא,
17 אי איבא פרטא דרמי משני צדדין – מרבין, בך צד
18 לא מרבין, מכרי' פרט וכלל – נעשה כלל מוסף על
19 הפרט, ואותרבי כל מילי, ומיעט וריבא נמי – ריבא
20 הכל ואותרבי כל מילי, מאי איבא בני ומיעט וריבא
21 אפרט וכלל? – איבא, דאילו פרט וכלל – מרבין
22 אפרט עלין ולחבין, ומיעט וריבא – לחבין אי, עלין
23 לא. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: כל אישורין
24 שבתותאן אין היתר מצטרף לאיסור, חוץ מאיסורי נזיר, שְׁתַּרְי אִמְרָה תוֹרָה מְשֻׁרְתָּ.

ועירי
ועירי

למאן דאמר בכללא קמא דוקא. וכן פרט קמא דוקא. והוא קאי ר"כ יתן' וגו' דרשי ליה רבנן [בכלל] ופרט וכלל, ובעו דבר דהומה לו משני צדדין דרמי
דבר המיטלטל וגופו ממון, דהא מנעטי קרקעת אף על פי שגופן ממון, וכן שטרות אף על פי שמשלטלין הואיל ואין גופן ממון, אלמא אפילו בתרי וכלל] ופרטא כעין שני צדדין. ורבי
אלעור דרשי ליהואו קרא פרט וכלל ופרט ומנעט נמי בקרקעת ושטרות, אלמא דהמדות הללו שוותו ושוו לומוה. ולפי מה שפירשינא ניהא, דרבנן כברי כלל אגב קמא דוקא. ועוד ליה לכלל
ופרט, ואותו בתריאה לאותוי הוההוה לו משני צדדין, ורבי אלעור סבר: פרט וכלל ופרט, ואותו פרט קמא לבני כלל דהומה לו משני צדדין. ורבי ליה לומר:
דרמי צדדין דבתריאה בקרקעת ושטרות – ומטלטלין גופו ממון שקלין פרט, ושבתין בתוך צד. ולכך, כן רובנן דרדשי תרי כללי ופרטא, בין קרי אלעור דרדשי תרי פרטי וכללא,
כעין תרי שני צדדין, ובוין שהערין השבין [בחד] די מנייהו מפקת; וכן בששעתא סדלעם חזרעל [חילין סא], דבעינן איבעה צדדין. דחושבין ושקלין תן זה הוה – כולחין בתוך וצד
הוה, הלכך בעיא כולחין, דדוקא רדשי ארשא חיי צד גרע, אבל אינך כולן חושבין בתוך. וירק התם. [חילין סא], דאילו פרט וכלל מרבין אפילו עלין ולחבין] ואילו מיעט וריבא מרבין
לחבין אף עלין לא – עתמה ודא רבי אלעור דרשי מינט וריבא בתחילת ששעתא, מרבה אפילו עלין ויש לומר: היינו פירש בעלין רבין ודמיון כללי וכלל, הבא מיעט וריבא דקשת חיי דמי
קת לשבישנא. אתי תימה: דמדת מיעט וריבא כוון מדת פרט וכלל, ואומאין במדת ריבא ומיעט וריבא מרבין טפי מבמדת כלל ופרט וכלל. כדמשמע ריש פרק "בבל מערבין ארייתו
והרב רבינו פרוש שמונו עין היה נתן טעם לרבי, כמו שרגיל רש"י [לפרש] בכל מקום, דהיבא דאיבא כלל – הוא פרט פירושו של כלל – וסותרו ומנבל הכלל לגמרי, באילו לא
דהא. אבל ריבא ומיעט, דאין מיעט וריבא לבטל [וריבא] לגמרי באילו לא היה, אלא ריבא קעת ומיעט קעת. ולכך כשפירש קודם לכלל – נעשה כלל מוסף על הפרט, ומנבל
הפרט לגמרי באילו לא היה, אלא ריבא קעת ומיעט פירושו של כלל אחריו שקוטמו. וגם במיעט לא היינו ליה. ולכך מרבין מן השבחה פרט וכלל ופרטא, אבל למאן דרדשי כללי ופרטא, דהבא מיעט וריבא שני
לי דרדשי דמיעט במיעט לומר. גם שהוא לפני הריבא כמו אם היה אחריו דרבינו, והשתא נמי כשדמיעט קודם הוא מנעט קעת. דאין לו כח להיבא של אחרו [לרבות] כולו האי. ואם
תאמרו: ליה פרט – אין בכלל אלא מה שבפרט, ואם כן כללא מאי אהני? ותרין: דלא ניחא מוהיהוה שוה או במה מצעני טעמי מן הפרטא. ובחכי נמי פרט וכלל דרבין כל מילי, אם כן
מאי אתיא פרטא – אלא דלא ניחא מוהיהוה שוה או מקל חזורה ולמעט]. וריבא ומיעט וריבא, ומיעט וריבא – ודחילינין כדפרשי' בעלמא [מתרין] מ"א. וריבא ומיעט וריבא
כמו כלל ופרט וכלל, לרבות כעין המיעט ותו לא. ריבא ומיעט וריבא – ריבא כל מילי, ואותו מיעטא למעט' ריבא אחר. ומידו קשה: דריבא ומיעט וריבא, ריבא קמא למואי אהני? אם כן
במיעט וריבא לחד, ומרבין כל מילי ממנעטין ריבא אחר, כדאמר ברש פרקו, דרדשי מיעט וריבא – ריבא כל מילי ומנעט שבששעתא ואומר רבינו הם. דאין בעי נמי, וריבא קמא ארעיה
דקרא והוא, כמו "ולפחות את המוצרע" דאיבא דרדשי [קדושין באב], בריבוי מיעט וריבא, "ולפחות" ארעיה דקרא. ונראה דהכי שני ליישב מאי דפירש רבינו הם מיעט וריבא ומיעט
אינה מדת בתורה, אלא ריבא למאן דרדשי ריבא ומיעט. והיא גופה תימה מאי שאנו מפרש וכלל ופרט. ודריש ליה למאן דרדשי כללי ופרטא? ור"ל זמני. ודבשלמא פרט וכלל ופרט
– איבא למדרשיה כעין הפרט, כמו כלל ופרט וכלל, אלא דנעט ש חילוק בדקאמו בגמרא. והשתא אין להקשות פרטא בתרא ליה. דהא אי לאו פרטא בתרא – הוה פרט וכלל,
ואיתריה כל מילי. אבל אי הוה דרשי מיעט וריבא ומיעט – על כרחך [כמו] ריבא ומיעט וריבא רש"י, דומיא דפרט וכלל ופרט דיינין בכלל ופרט וכלל. והשתא חזר קשה מיעט וריבא
ומיעט

נודי. שלשה מינין – פרק שישי דף לו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שינויזלץ)"

1 ועירי אמר אי ש'אור גבל תקטירו – שאילו אין בש'אור הויה ועיסה משלמינו לכוזי –
 2 שהיא חייבת, ועובר חייבו ש'אנאנו י'בי ש'אור וכ'כ לא תקטירו' (ויקרא ב). במאן כ'רבי
 3 אלעזר דריש כל – לגבי חמץ, בפרק 'אלו עוברין בפסח', דקתני: ועל עירובו כלאו,
 4 דברי רבי אלעזר. דתיבי: 'כל מומצת לא האכל' (שמות יב, א) הכי – לימא ועירי: וכן
 5 נמי לענין חמץ בפסח הוא חייב על עירובו,
 6 משום דכתיב ביה 'כל'ו' אין הכי מי – דלענין
 7 חמץ בפסח היתר מעטרף לאיסור, וכוברי
 8 אלעזר. והאי קאמר בני שאור – משום
 9 לאפוקי דאביי, דאמר במסכת מנחות יש הקטרה
 10 בפחות מבית. קא משמע לן, מדבעינן צירוף
 11 דאין הקטרה בפחות מבית, ואין חייב עלה
 12 אלא אם כן היא בו כוית, או עישה היתר
 13 שלשה לכות. מקשה של תרומה – הוה ש'אור
 14 מין של תרומה. מקשה – רובט. והשום והשמן
 15 שנתנון לתוכו משום מבלי, וכן של חולין.
 16 ונענ מבולו יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה
 17 השמן של תרומה. אבל לא מקשה (דחולין).
 18 דטבול יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה
 19 שלשי אלא תרומה. והאי דאמר: ומי
 20 'במקצת' – אפילו במקשה של חולין, כיון
 21 דעריב בחד מנא – דמי ליה כמאן דנענ
 22 בתרומה עעמה. וחיונן הוה אמאי פסל בפקום עענן – דאין טומאת אוכלין בפחות
 23 מכביצה. ומשום טעם – לוקח עליו כביות? הוא ליכא שיערואי

וְעִירֵי אָמַר: אִף שְׂאֹר גְּבֻל תִּקְטְרוּ. – כְּמַאן,
 פְּרִיזוּ אֶלְעֹזֵר, דְּרִישׁ "כִּל"ו? אִי הֵכִי, לְעֵינֵי חֲמֵץ?
 נְמוּ! – אִין הֵכִי נְמוּ. אִלָּא לְאַפּוּקֵי מַאֲבִי, דְּאָמַר:
 יֵשׁ הַקְּטֵרָה בַּפְּחוֹת מִכְּבוֹת, קָא מְשַׁמְעֵ לָן: אִין
 הַקְּטֵרָה בַּפְּחוֹת מִכְּבוֹת. יְתִיב רב דְּיַמִּי, וְקָאָמַר לֵהּ
 לָהּ אֶשְׁמַעְתָּא. אֵיחִיבֵיהּ אֲבִי: הַמְקַפֵּה שֶׁל תְּרֻמָּה,
 וְהַשּׁוֹם וְהַשֶּׁמֶן שֶׁל חוּלִין, וְנֵעַנ מְבֻלוּ יוֹם בְּמַקְצָתָן
 וְפַסֵּל אֶת פְּרוּלָן. מַקְפֵה שֶׁל חוּלִין, וְהַשּׁוֹם וְהַשֶּׁמֶן
 שֶׁל תְּרֻמָּה, וְנֵעַנ מְבֻלוּ יוֹם בְּמַקְצָתָן – וְלֵא פַסֵּל
 אִלָּא מְקוֹם מַעֲנֵו. וְחֻוּנֵין בַּהּ: מְקוֹם מַעֲנֵו אֲמַאי
 פְּסוּלָו? וְאָמַר רַבְהַ בַּר בַּר חִנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִה
 פְּעָם – הוּאִיל וְזוֹ לֹקַח עֲלֵיהּ כְּבוֹת. מַאי מַעֲנֵיָהּ
 לֹא

אם כי היא בו כוית, או עישה היתר שלשה לכות. מקשה של תרומה – הוה ש'אור מין של תרומה. מקשה – רובט. והשום והשמן שנתנון לתוכו משום מבלי, וכן של חולין. ונענ מבולו יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה השמן של תרומה. אבל לא מקשה (דחולין). דטבול יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה שלשי אלא תרומה. והאי דאמר: ומי 'במקצת' – אפילו במקשה של חולין, כיון דעריב בחד מנא – דמי ליה כמאן דנענ בתרומה עעמה. וחיונן הוה אמאי פסל בפקום עענן – דאין טומאת אוכלין בפחות מכביצה. ומשום טעם – לוקח עליו כביות? הוא ליכא שיערואי

אלא

ומה ש'אור גבל תקטירו – שאילו אין בש'אור הויה ועיסה משלמינו לכוזי –

שהיא חייבת, ועובר חייבו ש'אנאנו י'בי ש'אור וכ'כ לא תקטירו' (ויקרא ב). במאן כ'רבי

אלעזר דריש כל – לגבי חמץ, בפרק 'אלו עוברין בפסח', דקתני: ועל עירובו כלאו,

דברי רבי אלעזר. דתיבי: 'כל מומצת לא האכל' (שמות יב, א) הכי – לימא ועירי: וכן

נמי לענין חמץ בפסח הוא חייב על עירובו,

משום דכתיב ביה 'כל'ו' אין הכי מי – דלענין

חמץ בפסח היתר מעטרף לאיסור, וכוברי

אלעזר. והאי קאמר בני שאור – משום

לאפוקי דאביי, דאמר במסכת מנחות יש הקטרה

בפחות מבית. קא משמע לן, מדבעינן צירוף

דאין הקטרה בפחות מבית, ואין חייב עלה

אלא אם כן היא בו כוית, או עישה היתר

שלשה לכות. מקשה של תרומה – הוה ש'אור

מין של תרומה. מקשה – רובט. והשום והשמן

שנתנון לתוכו משום מבלי, וכן של חולין.

ונענ מבולו יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה

השמן של תרומה. אבל לא מקשה (דחולין).

דטבול יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה

שלשי אלא תרומה. והאי דאמר: ומי

'במקצת' – אפילו במקשה של חולין, כיון

דעריב בחד מנא – דמי ליה כמאן דנענ

בתרומה עעמה. וחיונן הוה אמאי פסל בפקום עענן – דאין טומאת אוכלין בפחות

מכביצה. ומשום טעם – לוקח עליו כביות? הוא ליכא שיערואי

1 ומיעט, מיעט בתרא למאי אחיני? הא במיעט וריבה לחד – ריביה ומיעט וריבה לחד, היה
 2 כדפרש רבינו תמו ואף על פי דריבה ומיעט וריבה בני אמר דריבה קאנן לא מתיז מתיז,
 3 בשלמא ההם איכא למימר: ריבה קאנן – אורחיה דקרא להחליבו בו, כמו 'ולקחת המרגיע',
 4 אבל מיעט בתרא ליכא למימר הכי. והלכך צריך לומר אינה מזה בתורה. אפילו למאן
 5 דריש ליה רבינו ומיעט – הרשינן ליה הפרט
 6 ובכל הפרט. עד כאן לשון רמב"ם דריב רבי פריץ
 7 נשמחו ערך.
 8 וש"ך דף להב. אין היתר מעטרף לאיסור –
 9 אם אבל חזי בהוית אשה, וזה
 10 חצי חצי חלב – חצי חצי חלב.
 11 [חיוין] מניין שורדי אמרה תורה וכל משרת
 12 עביב לא ישתה. כלומר, שאם שרה
 13 פתו ביין ויש בו נפת מיין כדי לרשף (וכותו) –
 14 חייב. הכי הרשינן בסמוך. דאי איכא כוית מיין
 15 לתורה – קרא למיה ילוי ומיתורא ד'משרת'
 16 דרשינן ליה הכי, ואל מ'כיל, ואין ג'לוט מה
 17 שנכות בספחים משרת כל משרת. וזהו דכלל משמע
 18 ד'מכיל' דרשינן ליה. דאם כן לפירך אדרבי אבוח
 19 ג'כיל – כרבי אלעזר, דריש 'כל', ואפילו
 20 ג'מ' תמינזי לומר דרבנן דרשי 'וכל משרתי' אף על
 21 ג'דלא דרשי 'כל' – מכל מקום מאי פריך לקמן?
 22 מנאי הואי משרת להדר מעטרף לאיסור הוא דאחאי: לימא טעמא דידיה משום 'כל'
 23 'וכל'! אלא הואי משקטו דידיה 'משרת' וזהו מ'יכול. ועירי אמר אף ש'אור בכל
 24 (ותקטירו) – משום חמץ וזוית משארו חצי זית ומנמזה – מעטרף, כל ש'אור לא
 25 תקטירו. במאן כרבי אלעזר דריש כל – בפרק 'אלו עוברין' (פסחים מב.א). כל

מנאי הואי משרת להדר מעטרף לאיסור הוא דאחאי: לימא טעמא דידיה משום 'כל' 'וכל'! אלא הואי משקטו דידיה 'משרת' וזהו מ'יכול. ועירי אמר אף ש'אור בכל (ותקטירו) – משום חמץ וזוית משארו חצי זית ומנמזה – מעטרף, כל ש'אור לא תקטירו. במאן כרבי אלעזר דריש כל – בפרק 'אלו עוברין' (פסחים מב.א). כל

מוצעת לא תאכלך – לרבות כוחה הבבלי ושכר המדי. ופירש רש"י בעליו.

לא תקטירו' (ויקרא ב). במאן כ'רבי אלעזר דריש כל – לגבי חמץ, בפרק 'אלו עוברין בפסח', דקתני: ועל עירובו כלאו,

דברי רבי אלעזר. דתיבי: 'כל מומצת לא האכל' (שמות יב, א) הכי – לימא ועירי: וכן

נמי לענין חמץ בפסח הוא חייב על עירובו,

משום דכתיב ביה 'כל'ו' אין הכי מי – דלענין

חמץ בפסח היתר מעטרף לאיסור, וכוברי

אלעזר. והאי קאמר בני שאור – משום

לאפוקי דאביי, דאמר במסכת מנחות יש הקטרה

בפחות מבית. קא משמע לן, מדבעינן צירוף

דאין הקטרה בפחות מבית, ואין חייב עלה

אלא אם כן היא בו כוית, או עישה היתר

שלשה לכות. מקשה של תרומה – הוה ש'אור

מין של תרומה. מקשה – רובט. והשום והשמן

שנתנון לתוכו משום מבלי, וכן של חולין.

ונענ מבולו יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה

השמן של תרומה. אבל לא מקשה (דחולין).

דטבול יום ש'יורדו רבנן שני, ואין שני עושה

שלשי אלא תרומה. והאי דאמר: ומי

'במקצת' – אפילו במקשה של חולין, כיון

דעריב בחד מנא – דמי ליה כמאן דנענ

בתרומה עעמה. וחיונן הוה אמאי פסל בפקום עענן – דאין טומאת אוכלין בפחות

מכביצה. ומשום טעם – לוקח עליו כביות? הוא ליכא שיערואי

אמר

אמר ליה לא – מאי לוקה עליו דקאמר – כגון דאית כותב בכדי אבילת פרס, ומתום דאבילת מן האיסור בעצמו לוקה. ואם תאמר: הא נחא לגיטות רשיי דגריס 'ותיבטלי', והשתא משני: כיון דחובת דלוקה על האיסור – אלמא לא בטיל לענין איסורא, ודא דתי' ליה ליתבטל בגי טומאה. אבל לגיטות רבתי בעי. ודריך: ודא לא דריא כביצה מן תרומה, ואיך אפשר לה: ויש משני השתא: ודא האיל

1 חור לוקה על האיסור לתודיה בכדי אבילת פרס? 2 מכל מקום הדין פוסל תרומה והדירה והדקן 3 מצטרף לאיסור לענין מגעו: דא לענין מילוקת פרס 4 היתר מצטרף לאיסור ויש נחמה: דלפניהו רביע 5 הדין נידא, דהכי קאמר: כיון דלענין מילוקת מהני 6 ההיתר מצטרף לאיסור לילקוט עליו, שרתי אם 7 דהוה ליה מילוקת האיסור מתוך התמקה ואובל 8 לא – דלא לוקה עליו, ושאין דרך אבילת בך 9 כדפרישנא, אלמא מהני ההיתר שאובלו עם 10 המזקה לצרפו לאיסור מילוקת – הכי נמי ויעיל 11 ההיתר להצטרף לאיסור לאפשרו, אף על פי 12 שאין במקום מגעו כביצה. ונגמס. לא דאיכא 13 כותב בכדי אבילת פרס. שאם אובל מגעו שיעור 14 פרס, שהו ארבע ביצים – של בו כותב תרומה, 15 ולתיבטל ולא בטיל. ו**בבב**ות אבילת פרס 16 דאורייתא היא – אמר הדין: דאף על גב 17 דמתענית היא בכריתותיה, כולל כל אובלים 18 מצטרפים בכדי אבילת פרס – ותי מילי לפסול 19 חלב שדוא בעיניה. אבל שבתערבות, הואיל ואין 20 היתר מצטרף לאיסור – ותנשל, דגם אם היה 21 מילקט האיסור מתוך היתרו ואובלו בעיניה בכדי 22 אבילת פרס מתחייב על האיסור לתודיה, ואף על 23 פי שאין ההיתר מצטרף עמו. ועל כן מתמה: וכי 24 כותב חיוב אבילת פרס דאורייתא אפילו כבדא 25 גונא: וכל מקום קשה לרבינן שמואל כן נאמי: 26 מאי פריך? אפילו לא היה כותב בכדי אבילת פרס 27 דאורייתא, תיפוק ליה משום טעם בעיקר. ודא 28 איהו מייחי בסמוך "משרת" – ליתן טעם בעיקר, 29 אלמא אוסר בנותן טעם ואינו מתבטל, וכל שכן

אלא משום דאמרנן היתר מצטרף לאיסור. אמר ליה – הא הכיני טעמא דהואיל חור 2 לוקה עליו בבביות, דאיכא תרומה כותב בכדי אבילת פרס – תשיב ליה כאלוהי 3 תרומה, וכיון שנגע בו – פסל מקום מגעו. כותב בכדי אבילת פרס מי יהו חל דאורייתא 4 – ומדחיב עלה מילוקת. אמר ליה אי? הכי אמאי פליגי רבני ליתבטל בביתח 5 הבבלי – דאית בהו קמיתא דגמנא. בפרק 6 "ואלו עוברין" (פסחים מגא), דקאמר: ועל 7 עירובו בולא כלמא? דא לא אפשר דלא הוי 8 בכדי אבילת פרס שיעור כיתו? אמר ליה הנה 9 לבותה הבבלי דאית בהו כותב בכדי אבילת פרס 10 אי דקא שריף מישרף – שגומע ואובל עד 11 שגומע ממנו בכדי אבילת פרס. בטלה דעתי 12 אצל כל אדם – שאין דרך אבילת בכך, שאין 13 אדם רגיל לאובלו בעיניה, לפי שדוא חרף 14 ביותר, ולא יחזתו תורה אלא דרך אבילת, ואי 15 משטר קא שטר – שטובל בה פרס ליתם לפתן 16 ואובלו. אבל בשום שטמן של תרומה לחכי לוקה 17 בבביות, דאיכא כותב בכדי אבילת פרס 18 דאורייתא. מדוברות – שנידוכין לתוכו תבלין, 19 ואי מלקא דעתך כותב בכדי אבילת פרס הוי 20 חשיב מפורייתא – אמאי אבילת בכך בולי 21 הא, דאמרת "שאני אמור תרומה לתוך תרומה 22 נפלה ודא לתוך חולין? והאיכא למיחש טמא 23 נפלה בשל חולין, ואיכא כותב בכדי אבילת פרס 24 ואלא מאי אמרת חיתר מצטרף לאיסור התם 25 בני אמאי אמרת שאני אוסי? – והאיכא למיחש 26 דילמא איכא ובקידדוהו השני תרומה בת 27 פרות משאה, והיתר משלמנו לכיתו אלא הנה 28 לתרומת תבלין דרבנן – ולא דייקין בהו בביות 29 בכדי אבילת פרס. דמדוברין וק, ולא ממחירין 30 ביח הוא.

בשלמא

בבא 35 ודא שדעיקר עצמו לא מתבטלו: ותיריך: והשתא סבירא ליה לאביי דטעם עיקר אינו חייב אלא אם כן אובל כותב מן הטעם בבת אחת. וכגון) שחבלתי כותב יין בשני זיתים פה ואובלו בבת 36 אחת. וסבירא דאית זיתים טעם מורין מן העיקר, והעיקר עצמו סבירא ליה השתא שאינו חייב אלא אם אובלו בבת אחת. ודא 37 דאמר רבא: אמאי ארש בו כותב בכדי אבילת פרס בביתח הבבלי. ולדדיה ודאי נחא. דהדיא מקפה משמע ליה משמע דאורייתא לאיסור, והיני רבאי אלעזר דרדשי 'כל', אבל לרבנן 38 דרש "כל" פשיטא ליה (ולא) פליגי עליה. אתא דאמר לוקה דקאמר לרבי יוחנן משום סבא, ובהא לא אשכחן דפליגי רבנן, ואם תאמר: ולימא הכי פליגי רבנן עליה דרבי אלעזר 39 בבוחת הבבלי – הינו בשאינו אובל מן הכותב רק כותב מנומנעם. שלא אבל כותב מן האיסור. ורבי אלעזר מתייב דרדשי 'כל' – היתר מצטרף לאיסור, אבל אם אבל כל כך שהיה שם כותב 40 בכדי אבילת פרס – מדור רבנן שפיר מדחיבוי ויש לומר: דמדקאמר התם בפרק "ואלו עוברין" (פסחים מגא). על תמן דגן גמור ענש כותב. על עירובו – בולא כלום, משמע אפילו אבל מן 41 הבוחת הדין בכדי אבילת פרס. ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: ודא דאמר רבא: 42 פסחים (מד, א) פירש רשיי: ואי תרומתי הכי – מפטר, שאין זה דרך אבילת. ונראהו מכל מקום דאי תרומתי הכי נמדוד דחייב, ובהכי לא איירי. ו**וא**י מישטר שטר ליה – מטבול בו (בדרכו) 43 לייכא כותב בכדי אבילת פרס, ובהאי גונא נמי גבי שטר המודי מצטרף נמי, התם אף על גב. דאין דרך לשותות ביחד – אין דרך לשותות חומי אמר כל כוסות רעופין בכדי אבילת פרס. דאי 44 שרתי לתוך רעופין – בטלה דעתו אצל כל אדם. **שרתי** מדוכות – ויש בתן תבלין, ואי סלקא דעתך כותב בכדי אבילת פרס דאורייתא – אמאי אמר "שאני אמור"? כיון דא תרומה נפלה לתוך 45 של חולין מתייב מיתהו והואבול – לא היה לן לתלות לוקה. שאין סבירא להתלמוד לומר: שאין בו כותב אבילת פרס. **אית** פסיפס דגריס: אלא מאי היתר מצטרף לאיסור אמאי 46 אמר שאני אמור – וואם תאמר: לישני אביי אף כי אמר כבדתיא דמקפה היתר מצטרף לאיסור – הינו ברבי אלעזר, דרדשי 'כל', כיון כרבנן ודא דרשי 'כל' ויש לומר: דלא נחא ליה 47 אפילו אין חתרי בהו חרדי. דאי דרבי אלעזר – הך נמיכולה. ובפרק "ואלו עוברין" ליתא בספריים, אלא: ונתן תרומת תבלין דרבנן, דגן חירוש היעדו כתיב, ולחכי תלין לקולא. 48 **שרתי** קופות – וכתן תבואה ואי סלקא דעתך רב הכי גרסינן: בשלמא לדידי דאמרנן דאמרנן היתר מצטרף לאיסור, ולא אמרינן אלא כשחשיתור רבה ופליחו. וקשה ליה לכתוב הבבלי נפיש ותיירא 49 ותן גבי מדוכות דרייק: ואלא מאי היתר מצטרף לאיסור – אמאי אמר "שאני אמור"? לישני ליה: משום דנפיש חולין ואומר רבי: דודאי במקום שיש נותן טעם, כגון בבוחת הבבלי ובמדוכות, 50 שהאיסור נתון טעם – או היה ההיתר מצטרף לאיסור, ומה שאין כן באבה בשתי קופות) ודיכן שיהיה רב – מיד נתבטל והאיסור, והדין הוא לתלות להלכה. ואם תאמר: אם כן מן מה 51 עריכין "שאני אמור"? תיפוק ליה דאף כי נפלה תרומה חולין תבלין אצל כל אדם, ובדאורייתא חולין תבלין אצל כל אדם – ובדאורייתא חולין תבלין אצל כל אדם – 52 טעמו דא רבדי, ועוד דלשאני אמור, ודא נמי (פרקי ארבי יתכן בפרק "הערל" (יבמות פגא), **אית** לדידי דאמרנן משום דאיכא כותב בכדי אבילת פרס כי נפיש חולין אמר ליה – 53 ותמהו: למאי דאוקמת לפרש מדייח מן בנינו ואין בו נותן טעם, מאי קשיא ליה: הואי מן בנינו דאורייתא כרובא בטיל, ושפיר איכא חרי טעמי להדיא: רביה, רשאני אמור! ותיריך: 54 דאם איתא רכותי בכדי אבילת פרס דאורייתא מןן בשאינו מניו – וגם מן בנינו אין לתלות להלך על ידי סתך רביה, דהוין דרין שיחמירו בו הנמיים ענין חומרי מןן בשאינו מניו 55 ודליה

1 והיה קצת לרבוני יצחק נגמי. הדיהר מצטרף לאיסור שאינו מינו, שיש לוקן לחכמים להחמירו!
2 ואומר הדימה: דלא דמי, דחיות ביות בכדי אבילות פרס שייך קצת נון מנינו, כיון שהוא
3 אוכל קצת נון האיסור. דאם היה ניבר – היה חייב עליו מן התורה, כיון דביות בכדי אבילות
4 פרס דאורייתא. אהר הדיהר מצטרף לאיסור, ודלא שייך לעולם חיות חולין, שאפילו אם
5 היה ניבר לא היה חייב מן התורה.

6 **אלא** הנה לתרומה בנות בזה הדבר. — (אלא)
7 ממאי דהאי משרת להיתר מצטרף
8 לאיסור? דילמא ליתן טעם בעיקרו (אבל) התלמוד
9 הפסיק להקשות: ולאבי, ומעיקרא קשה ליה האי
10 דרב דמי ואתיב ליה כל דין תרומתא — כלומר,
11 דאפילו בשאר איסורי בעינן לממר הדיהר
12 מצטרף לאיסור, (והדר) אמר ליה ליתן טעם
13 בעיקר — כלומר, ותחת הדינה לומר דבשום מקום
14 לא נאמר הדיהר מצטרף לאיסור? ומשני: לכתר
15 הדעי, ולן (ומיתין) ליה רב דמי ראיתו, (און)
16 וזהו ליה ומקשה לה: ומנא ליה מינן לרב דמי
17 שלשום נתא דראתי משרת להיתר מצטרף לאיסור,
18 דילמא ליתן טעם בעיקר **שריה** ענייבם בר —
19 כאן אוקי בחובה בספרים "דתינא", אלא ניאה
20 שכל זה מדברי אביי שלא היה יודע בהיריאת, אלא
21 כיון דקא מתמה לעיל: וביות בכדי אבילות פרס
22 דאורייתא? משמע להדיהיה תירוב ביות בכדי אבילות
23 פרס הרבנן, וכל שכן טעם בעיקר דרבנן, ומיהו,
24 לפי מה דפרישית נחא. **שאין** איסור איסור
25 עלם — דסתם נזירות שלשים יום. ואין איסור
26 איסור הגאה — דהניא (דעריבין קוב). מעריבין
27 לנזיר דמי, ויש היתר לאיסור — שיכול לשלול
28 לחכם אפילו ביומי נזרו. כלאי הברם (בר) שאיסורן
29 איסור עלם ואיסורן איסור הגאה — דבתיב "פן"
30 תקדש תמלאה חורג' ודרשין: פן תוקד אש.
31 **והוא** הדין לערלה בשתיים — פירוש הקונטרס:
32 שאיסורו איסור הגאה, ואין היתר לאיסור — תוך
33 שלש של ערלה לא יתור לעולם. ונראה לו יודיה
34 איסורו איסור עלם, אבל יש היתר לאיסורו כגון
35 בשעה דרביעית דאחלה אבילה, שיש לו
36 תקנה לפירות על ידי פירות כמעשר שני, שאף על
37 פי שבאו מכרם ערלה. הדיב רבינו יטו סוב כן דרב
38 רבי יודיה פירש: שיש היתר לאיסור — שמתור
39 לגרום איסורו, כגון לנטוע אילן אף אם ידעה
40 ערלה. שיש שאין כן בכלאי הברם, כגון מתור לאדם
41 לידור גבור.

42 **הוא** דאמר כרבי עקיבא — דאית ליה היתר
43 מצטרף לאיסור לניזר ממשרת', והדיא
44 דרדיש ממשרת' ליתן טעם בעיקר — רבנן אמי.
45 **ויש** בו כדי לצרף ביות חייב — היה סבור
46 הפירוש: לצרף מפת מין. דילמא מין
47 לחודיה — דוקא שיש בו ביות מין בלע
48 בתוך דפת וצריך צירוף לאוספו יחד לפי שהוא
49 בלוע.
50 **וכי** תמנא מאי למימרה — פירוש: דאי טעם
51 בעיקר אהא לאשמעינן, בשאר איסור נמי!
52 **לצמחין** מתנא קמא דאמר עד שישתה

53 רביעית יין — ורבי עקיבא אשמועינן גבור, לומר דחייב בכיות.
54 **אלא** רבי עקיבא דברייתא — דמפרש בה בדיאי מפת ומיין, מיתהוה בגו ממתינין פירדא
55 דבי. **טעם** בעיקר מנליה — ואם תאמר דילמא ליה ליה ויש לומר: דדיא, אי לא
56 דשמעינן מקרא אורייתא טעם בעיקר — לא הוה מוקי "משרת" להיתר מצטרף לאיסור, דטפי
57 הוה מסתבר לאוקמי "משרת" ליתן טעם בעיקר, (כיון) דישי אבסורו כמות, אלא שאינו בעין אלא טעמו משום הכי עבי מאחא קרא נפקא ליה.

1 בשלמא לירי דמשיבא — דבכל איסורן שבתורה נהי דמי מצטרף לאיסור — הבא ליבא
2 למימר הכי, דמטום דתינא חולין, ואגן לא אמרינן הדיהר מצטרף לאיסור אלא הכא
3 דנפישא מידי דאיסורא, וקא משלים ליה היתרא. הוא דפרבינן לעיל ממקפה ומזובה, אף
4 עלו וכל דנפיש חולין — תבלין שאני, הואיל תבלין לשמעא וריחא הוא דעבדי — חשיבי

5 **ב**ו כי נפיש חולין מאי הוי — את איבא ממשש
6 דאיבא ביות בכדי אבילות פרס דאורייתא הנה
7 לתרומה בזמן הזה דרבנן — דלא חישתין ליה
8 לביות בכדי אבילות פרס. דילמא ליתן טעם
9 בעיקר הוא דאיתא — שאם שרד ענייבם במים
10 ויש בו טעם יין — ידא חייב על הטעם כמו על
11 עיקר הפיר של ענייבם. ומקמי דמסיים אביי
12 מליה: דילמא ליה התלמוד לפרוכי. ולאבי
13 מעיקרא קשיא ליה מאי דקאמר רב דימי —
14 דבביות בלחוד הוא דאמר הדיהר מצטרף
15 לאיסור, וקא מותיב ליה אמרי דבשאר איסורין
16 שבתורה נמי אמרינן הכי, הודו אמר ליה ליה
17 לא להיתר מצטרף לאיסור הוא דאיתא, אלא
18 ליתן טעם בעיקר. בתי דמי ליה — רב דימי
19 דבשאר איסורין לא אמרינן היתר מצטרף
20 לאיסור אלא באיסור נזיר בלבד, אמר ליה אביי:
21 דלמא אפילו לגבי נזיר לא אתא אלא כדי ליתן
22 טעם בעיקר, שאם שרד ענייבם במים כן, והוה
23 נזיר שאין איסורו איסור עולם — שיש חרף
24 לאיסורו לאחר שלשים. ואין איסורו איסור
25 הגאה — מעריבין לניזר כיון. ויש היתר לאיסור
26 שדין שנסארו לו עכשיו ונתור לא יתור שלשים
27 שאין איסורו איסור עולם — אלא עד שלשים.
28 הינוי שיש היתר לאיסורו. אלא שאין איסורו
29 איסור עולם מיירי בגופו, ויש היתר לאיסור —
30 כיון דהוה שמואל לו עכשיו ונתור לו לאחר זמן
31 כלאי הברם — שעורה ודרישין, שאיסורן איסור
32 עולם ואיסור הגאה, דבתיב (דברים כב) "פן"
33 תקדש, ואמרין (תולין קטנא,א) פן תוקד אש.
34 והוא הדין לקעלה בשתיים — שאיסורו איסור
35 הגאה וקא היתר לאיסורו, אבל אין לומר בה
36 דאיסורו איסור עולם, שדרי לאחר שלש שנים
37 הותרה. אמר ליה הוהא מרבינן — אין הכי נמי
38 דמשרת' כי אתא ליתן טעם בעיקר ואליבא
39 דרבנן, ורבי אבהו כי קאמר — אליבא דרבי
40 עקיבא, דאמה היתר מצטרף. ודילמא — מין
41 לחודיה הוא דקא בעי דליתוי בהו מובלע ספת
42 ביות, וכי תימא אי איבא ביות מין מאי
43 לימרא — פשיטא דמייחויב לאוקמי מרמנא
44 קמא — דאמה: איא חייב עד שישתה רביעית
45 יין, אתא רבי עקיבא. אלא — רבי עקיבא
46 דברייתא דתינא כן, (ושך לעמוד) [ב] [מעיקר]
47 [ניס] — דאמרנה תורה בכלי מין דכל דבר אשר
48 יבא באש' וכו', ואמאי? הוא ליבא ביה אלא
49 טעם איסור שנתבשל בתוך אלא לממרא
50 דאיסור דנתון טעם — בעיקר. דהא כל תורה
51 כולה ענין טעם לפנם מותר — דבגמירין כל
52 מנבילה, דאמר מר (עבודה זרה טו,ב) הרהייה לנר —
53 אנה קריהו נבילה. ומותרת, דכל נתון טעם לפנם מותר.

54 — אנה קריהו נבילה. ומותרת, דכל נתון טעם לפנם מותר.
55 ולרבי
56 הוה מסתבר לאוקמי "משרת" ליתן טעם בעיקר, (כיון) דישי אבסורו כמות, אלא שאינו בעין אלא טעמו משום הכי עבי מאחא קרא נפקא ליה.

נודר. שלשה מינין – פרק שישי דף לו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

מניעולי

1 גופתיהם (מד,ב) ליה מנשר בחלב. ובכאן מקצר למר מניעולי גוים.
2 הקשה הרב רבינו יוסי איש ירושלים: מה לניעולי גוים שכן אין היתר (במצטרף
3 לאיסור) ותיקין? ובבבולו בלי מדין תהיך הבנות הנבלה. אף לאותן שנבלעין מיק. ונאסור
4 נודרי ישראל להשתמש בתן. דקרא בבבולו כלים כתיב. ואלו כותין שהמדינים בשלו בתן ין
5 היו אסורי לנודרי ישראל. דאבולס אמר רבנא
6 תעברו באש.

נותן

7 טעם לפנם מותר – כדאמרין בפרק בתרא
8 העובדה וזה (סו,ב) נבילה שאינה ראויה
9 לגר אינה קרויה נבילה. והבא הכתוב אסור.
10 **דלאו** נתון טעם לפנם הוא ולרבנן דאמרו
11 חידוש הוא אי אפשר דלא פגמה
12 (פורתאן) – והוא היה למיטרי כי היכי דפגמי
13 מרובה שרי רחמנא – אפילו פגם מוטע נמי שרי.
14 **לרבי** עקיבא נמי דמוקי לזאי משרת להיתר
15 מנטרף לאיסור. לזמא נמאן אתה דן לכל
16 (וכר) – ואמאי קאמר לעיל חזן מייאסורי מיר?
17 **שאם** פסולה היא הפסל – פירושו: שלמים
18 שנגשו בחטאת, אם החטאת פסולה
19 בניגול בנותר – גם השלמים נשפלו. **תאכל**
20 זאת בבלעה בחומר שבה. והיה לזכרי כהונה,
21 ולפינין מן הקלעים. וליום ולילה. ברין חטאת,
22 ולספרים דרסי' "בחומר שבין משמע ודש
23 חזומא בשלמים שאינה בחטאת, ותמצאם כגון
24 ששחטו השלמים מאומתול. דמן השלמים על
25 (הלילה) ולא יותר. והחטאת שנשחטה היום ומנה
26 כל הלילה. ועתה תאכל החטאת בחומר השלמים.
27 הרי גלי רחמנא בחטאת הדיותר מצטרף לאיסור.
28 דמי לא עסקין ונבלע חצי יות שומן בתוך חצי
29 יות השלמים. שהיה לזכרי אימנרין. דלמעם
30 כעיקר. האי כבר לניעולי גוים בכל
31 איסורים.

הכי

32 רסנין: ורבנן מוצרן צריכי בו.
33 **אלא** האי דהניא מכל אשר יעשה נמנף דיקן –
34 ואף על גב דדרשין ליה לעיל (לה,ב) אפילו
35 בכלל ופרט. הבא דריש מרוביב "מכל" אפילו
36 למאן דלא דריש "כל" "מכל" דריש ואי נמי, אף
37 רבי עקיבא דריש "ומכל".
38 **היתר** לאיסור – חצי יות תרין חזעי זית מפת
39 ביחוד דוקא. **אפילו** בזה אתר זה –
40 וכלכר שיהא בתוך כזי אבולת פרס.
דלית

1 ולרבי עקיבא נמי האי חידוש הוא – והדיכ גומרין מעניה? אמר רב הונא בר חייא – לא
2 נצרכה לרבי עקיבא "כל דבר אשר יבא" וכו' אלא לקררה בה יומא. דלאו נתון טעם
3 לפנם הוא. ולא חידוש הוא. והדילא ולא חידוש הוא. ומיתר ביה טעם עביק – מינרין
4 מעניה לשאר איסורין שבתורה. ורבנן – דלא ליפי מעניה. סבירי אי אפשר דלא פגמה
5 פורתא. וחידוש הוא. אמר ליה רב אחא ביבא
6 דרב אחא לרב אשי – מאי טעמא אמרת לרבי

7 עקיבא לית ליה בשאר איסורין שבתורה היתר?
8 מצטרף לאיסור? מדרבנן שגמעי לרבי עקיבא
9 כו'. תשאת מאי היא דהניא כל אשר ינע בבשרה
10 יכול אפילו לא בלע תלמוד לומר בבשרה יקדש
11 להיות כמות שאם פסולה היא הפסל – שאם
12 החטאת פסולה, כגון שעבר עליו לילה ויום,
13 ונתבשר בה כשר שלמים – יהא כשר שלמים

14 אסור כבודו. ואם כשרה – שלא עבר אותו
15 היום – תאכל כחומר שבחטאת, לפינין מן
16 הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה בלבד. כתוב
17 בספרים: לרבנן שלמים ליה להיתר מצטרף
18 לאיסור מחטאת. התם נמי לנתון טעם לפנם
19 הוא דאחא. ואיבעית אימא לנתון טעם עביק,
20 ומיערן צריכי ליה, דאי כתב רחמנא כו'. והכי
21 פירושו: ורבנן תיפיק ליה לשאר איסורין
22 שבתורה שהיא היתר מנטרף לאיסור מחטאת,
23 דמה מצניו בחטאת שהיתר מצטרפת לאיסור.

24 כדאמרין "בבשרה" שבלע היתה, והוא דיקן
25 נמי לשאר איסורין שבתורה התם נמי לגבי
26 תשאת לנתון טעם לפנם הוא דאחא. ואי אמרת:
27 ליה מביחלת חדא במבושלת, חדא ביה. והדעת
28 דנבילה אשמועינן במבושלת ומבושלת, שאם בישל
29 כשר שחטוה בבלי שנתבשר בה כשר (ובלחן)
30 נתון טעם בו הוא – מותר, ונתון טעם לפנם
31 הוא. ומותר. ואשמועינן נמי גבי תשאת בבשר
32 תשאת מבושלת ובבשר חי, דאפילו נע בשך
33 שלמים שאינו מבושלת כבלי שנתבשר בו חטאת
34 (הוא), או בבשר חטאת מבושלת עצמה, ונתנת
35 בה טעם – יקדש להיות כבודו. ואיבעית אימא:

36 אפילו הדא דאסתא ליתן טעם כעיקר, וזה
37 דאחא. ואי אמרת: דאי חזו ליה שני כתובין
38 הבאין כאחד, ולא לימוד מזה לשאר איסורין
39 רחמנא גבי תשאת נתון טעם כעיקר – לא אחי
40 נודר מעניה, משום דנודר כו'. ואית דלא רסי
41 להאי, כלומר רבנן דוא דקרהדיה לרבי עקיבא,
42 דאמר נודר חטאת הוה ליה שני כתובין הבאין
43 כאחד, ואמר ליה תך דאי לאו שני כתובין
44 הבאין כאחד נינהו, ומיערן צריכי: דאי כתב
45 רחמנא גבי תשאת הדיותר מצטרף לאיסור –

46 נודר לא אחי מעניה. משום דנודר כו'. לכתוב נבי
47 איסורין שבתורה כממה שיערין גמרי מניד
48 כדאמרין בפרק "עיר גושא" (תולין צ,ב). מה
49 זרוע בשלה וכו', קדשה' וכו' שכן. אלא
50 מדרודר כתב רחמנא חטאת – שמעו מעיה משום דהיי שני כתובין הבאין כאחד, ליתרי לשינא כדפרישית. אמר ליה היתר מצטרף לאיסור – כשנתנו בפיו בבת אחת. אבל כוה אור
51 זה – לא. אבל איסור לאיסור, אפילו אבל חצי זית ובלעו, וחזר ובלע חצי זית של איסור אחר – הרי זה מצטרף.

52 **לרבי עקיבא** נמי האי חידוש הוא – והדיכ גומרין מעניה? אמר רב הונא בר חייא – לא
53 נצרכה לרבי עקיבא "כל דבר אשר יבא" וכו' אלא לקררה בה יומא. דלאו נתון טעם
54 לפנם הוא. ולא חידוש הוא. והדילא ולא חידוש הוא. ומיתר ביה טעם עביק – מינרין
55 מעניה לשאר איסורין שבתורה. ורבנן – דלא ליפי מעניה. סבירי אי אפשר דלא פגמה
56 פורתא. וחידוש הוא. אמר ליה רב אחא ביבא
57 דרב אחא לרב אשי – מאי טעמא אמרת לרבי
58 עקיבא לית ליה בשאר איסורין שבתורה היתר?
59 מצטרף לאיסור? מדרבנן שגמעי לרבי עקיבא
60 כו'. תשאת מאי היא דהניא כל אשר ינע בבשרה
61 יכול אפילו לא בלע תלמוד לומר בבשרה יקדש
62 להיות כמות שאם פסולה היא הפסל – שאם
63 החטאת פסולה, כגון שעבר עליו לילה ויום,
64 ונתבשר בה כשר שלמים – יהא כשר שלמים
65 אסור כבודו. ואם כשרה – שלא עבר אותו
66 היום – תאכל כחומר שבחטאת, לפינין מן
67 הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה בלבד. כתוב
68 בספרים: לרבנן שלמים ליה להיתר מצטרף
69 לאיסור מחטאת. התם נמי לנתון טעם לפנם
70 הוא דאחא. ואיבעית אימא לנתון טעם עביק,
71 ומיערן צריכי ליה, דאי כתב רחמנא כו'. והכי
72 פירושו: ורבנן תיפיק ליה לשאר איסורין
73 שבתורה שהיא היתר מנטרף לאיסור מחטאת,
74 דמה מצניו בחטאת שהיתר מצטרפת לאיסור.
75 כדאמרין "בבשרה" שבלע היתה, והוא דיקן
76 נמי לשאר איסורין שבתורה התם נמי לגבי
77 תשאת לנתון טעם לפנם הוא דאחא. ואי אמרת:
78 ליה מביחלת חדא במבושלת, חדא ביה. והדעת
79 דנבילה אשמועינן במבושלת ומבושלת, שאם בישל
80 כשר שחטוה בבלי שנתבשר בה כשר (ובלחן)
81 נתון טעם בו הוא – מותר, ונתון טעם לפנם
82 הוא. ומותר. ואשמועינן נמי גבי תשאת בבשר
83 תשאת מבושלת ובבשר חי, דאפילו נע בשך
84 שלמים שאינו מבושלת כבלי שנתבשר בו חטאת
85 (הוא), או בבשר חטאת מבושלת עצמה, ונתנת
86 בה טעם – יקדש להיות כבודו. ואיבעית אימא:

87 אפילו הדא דאסתא ליתן טעם כעיקר, וזה
88 דאחא. ואי אמרת: דאי חזו ליה שני כתובין
89 הבאין כאחד, ולא לימוד מזה לשאר איסורין
90 רחמנא גבי תשאת נתון טעם כעיקר – לא אחי
91 נודר מעניה, משום דנודר כו'. ואית דלא רסי
92 להאי, כלומר רבנן דוא דקרהדיה לרבי עקיבא,
93 דאמר נודר חטאת הוה ליה שני כתובין הבאין
94 כאחד, ואמר ליה תך דאי לאו שני כתובין
95 הבאין כאחד נינהו, ומיערן צריכי: דאי כתב
96 רחמנא גבי תשאת הדיותר מצטרף לאיסור –

97 נודר לא אחי מעניה. משום דנודר כו'. לכתוב נבי
98 איסורין שבתורה כממה שיערין גמרי מניד
99 כדאמרין בפרק "עיר גושא" (תולין צ,ב). מה
100 זרוע בשלה וכו', קדשה' וכו' שכן. אלא
101 מדרודר כתב רחמנא חטאת – שמעו מעיה משום דהיי שני כתובין הבאין כאחד, ליתרי לשינא כדפרישית. אמר ליה היתר מצטרף לאיסור – כשנתנו בפיו בבת אחת. אבל כוה אור
102 זה – לא. אבל איסור לאיסור, אפילו אבל חצי זית ובלעו, וחזר ובלע חצי זית של איסור אחר – הרי זה מצטרף.

103 **לרבי עקיבא** נמי האי חידוש הוא – והדיכ גומרין מעניה? אמר רב הונא בר חייא – לא
104 נצרכה לרבי עקיבא "כל דבר אשר יבא" וכו' אלא לקררה בה יומא. דלאו נתון טעם
105 לפנם הוא. ולא חידוש הוא. והדילא ולא חידוש הוא. ומיתר ביה טעם עביק – מינרין
106 מעניה לשאר איסורין שבתורה. ורבנן – דלא ליפי מעניה. סבירי אי אפשר דלא פגמה
107 פורתא. וחידוש הוא. אמר ליה רב אחא ביבא
108 דרב אחא לרב אשי – מאי טעמא אמרת לרבי
109 עקיבא לית ליה בשאר איסורין שבתורה היתר?
110 מצטרף לאיסור? מדרבנן שגמעי לרבי עקיבא
111 כו'. תשאת מאי היא דהניא כל אשר ינע בבשרה
112 יכול אפילו לא בלע תלמוד לומר בבשרה יקדש
113 להיות כמות שאם פסולה היא הפסל – שאם
114 החטאת פסולה, כגון שעבר עליו לילה ויום,
115 ונתבשר בה כשר שלמים – יהא כשר שלמים
116 אסור כבודו. ואם כשרה – שלא עבר אותו
117 היום – תאכל כחומר שבחטאת, לפינין מן
118 הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה בלבד. כתוב
119 בספרים: לרבנן שלמים ליה להיתר מצטרף
120 לאיסור מחטאת. התם נמי לנתון טעם לפנם
121 הוא דאחא. ואיבעית אימא לנתון טעם עביק,
122 ומיערן צריכי ליה, דאי כתב רחמנא כו'. והכי
123 פירושו: ורבנן תיפיק ליה לשאר איסורין
124 שבתורה שהיא היתר מנטרף לאיסור מחטאת,
125 דמה מצניו בחטאת שהיתר מצטרפת לאיסור.
126 כדאמרין "בבשרה" שבלע היתה, והוא דיקן
127 נמי לשאר איסורין שבתורה התם נמי לגבי
128 תשאת לנתון טעם לפנם הוא דאחא. ואי אמרת:
129 ליה מביחלת חדא במבושלת, חדא ביה. והדעת
130 דנבילה אשמועינן במבושלת ומבושלת, שאם בישל
131 כשר שחטוה בבלי שנתבשר בה כשר (ובלחן)
132 נתון טעם בו הוא – מותר, ונתון טעם לפנם
133 הוא. ומותר. ואשמועינן נמי גבי תשאת בבשר
134 תשאת מבושלת ובבשר חי, דאפילו נע בשך
135 שלמים שאינו מבושלת כבלי שנתבשר בו חטאת
136 (הוא), או בבשר חטאת מבושלת עצמה, ונתנת
137 בה טעם – יקדש להיות כבודו. ואיבעית אימא:

138 אפילו הדא דאסתא ליתן טעם כעיקר, וזה
139 דאחא. ואי אמרת: דאי חזו ליה שני כתובין
140 הבאין כאחד, ולא לימוד מזה לשאר איסורין
141 רחמנא גבי תשאת נתון טעם כעיקר – לא אחי
142 נודר מעניה, משום דנודר כו'. ואית דלא רסי
143 להאי, כלומר רבנן דוא דקרהדיה לרבי עקיבא,
144 דאמר נודר חטאת הוה ליה שני כתובין הבאין
145 כאחד, ואמר ליה תך דאי לאו שני כתובין
146 הבאין כאחד נינהו, ומיערן צריכי: דאי כתב
147 רחמנא גבי תשאת הדיותר מצטרף לאיסור –

148 נודר לא אחי מעניה. משום דנודר כו'. לכתוב נבי
149 איסורין שבתורה כממה שיערין גמרי מניד
150 כדאמרין בפרק "עיר גושא" (תולין צ,ב). מה
151 זרוע בשלה וכו', קדשה' וכו' שכן. אלא
152 מדרודר כתב רחמנא חטאת – שמעו מעיה משום דהיי שני כתובין הבאין כאחד, ליתרי לשינא כדפרישית. אמר ליה היתר מצטרף לאיסור – כשנתנו בפיו בבת אחת. אבל כוה אור
153 זה – לא. אבל איסור לאיסור, אפילו אבל חצי זית ובלעו, וחזר ובלע חצי זית של איסור אחר – הרי זה מצטרף.

זוּר. שלשה מינין – פרק שישי דף לח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 ואמר רבין: דמכל שאבן רביעית דמעיין אל בטולה, ויכול להטביל מחסין במעיין אפילו כל
2 שהוא; דהן (תורת תבנים פרשת שמעון) מקה בארבעים מאה ומעין בכל שהוא. ומקתני
3 מקה בארבעים טאה – על כדרך בתר בטולה, דאי קודם לכן – גם המקה טהור ברביעית.
4 אלא בתר ביטול קאמר, וקאמר במעיין כל שהוא. וליבא למישר קודם ביטול איירי ואבדא.

1 **וְאִינוּ תֵּיבֵי אֵלָא עַד שְׂאֵלָב מִן הָעֲנָבִים פְּנִיתֹ, וְכו'.**
2 **תַּנָּא קְמָא לֹא מִפְּנֵי לְחוּן לְבָל אִסוּרֵי נְוִיר לְשִׁתְּהָ.**
3 **וְרַבִּי עֲקִיבָא: בְּיוֹן דְּכִתְבִינָּה 'וְעֲנָבִים לְחִים וְיִבְשִׁים לֹא**
4 **יֵאבְל', מַה אֵיבְלֵיהּ פְּנִית - אִף כֹּל אִסוּרוֹן פְּנִית.**
5 **[וְהַיְחִיב עַל הַיַּיִן כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ (כו'). תַּנּוּ רַבְּנָן: 'וְעֲנָבִים**
6 **לְחִים וְיִבְשִׁים לֹא יֵאבְל' - לְחִיבֵי עַל זֶה כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ,**
7 **וְעַל זֶה כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ. מִכָּאֵן אַתְּהָ דִן לְבָל אִסוּרוֹן**
8 **שְׂפַתְוֹרְדָּה: מַה פָּאן, שְׁהוּא מִין אַחַד וְהֵן שְׁנֵי שְׂמוּתֵי,**
9 **וְחִיבֵי עַל זֶה כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ וְעַל זֶה כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ - אִף**
10 **כֹּל שְׂמוּתֵי מִין אַחַד וְהֵן שְׁנֵי שְׂמוּתֵי, תֵּיבֵי עַל זֶה**
11 **כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ וְעַל זֶה כַּפְּנֵי עֲצָמוֹ. לְאִיתוּי הַקְּרִיא תְּרַחַמָּא**
12 **וְעֵינְבֵי. אֲמַר אֲפִי: אֲכַל תְּרַחֵן - לֹאֲקָה שְׂתִימֵ, אֲכַל**
13 **וְג. - לֹאֲקָה שְׂתִימֵ, אֲכַל תְּרַחֵן וְג. - לֹאֲקָה שְׁלֵשׁ.**
14 **רַבָּא אֲמַר: אִינוּ לֹאֲקָה אֵלָא אַחְתָּה, שְׂאִינוּ לֹאֲקָה אֵלָא**
15 **שְׂבָבְלִלוּת. מְתוּבֵי רַב פְּפָא: רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַר: נְוִיר**
16 **שְׂתֵיהּ שׁוֹתֵה יוֹן כֹּל תֵּיבֵי - אִינוּ תֵּיבֵי אֵלָא אַחְתָּה.**
17 **אֲמַרְוּ לִי 'אֵל תְּשַׁתְּה' 'אֵל תְּשַׁתְּה' וְהוּא שׁוֹתֵה -**
18 **תֵּיבֵי עַל כֹּל אַחְתָּה וְאַחְתָּה. אֲכַל עֲנָבִים לְחִים וְיִבְשִׁים,**
19 **תְּרַחֵנִים וְגוֹסִים, וְסַחְטֵי אֲשֵׁבּוּל שְׁלֵ עֲנָבִים וְשַׁתֵּה -**
20 **לֹאֲקָה הַמֶּשֶׁי. וְאֵי הָכִי - לִילְכִי שֵׁשׁ, אַחְתָּה עַל 'מִכְּלֵ**
21 **אֲשֵׁר יַעֲשֶׂה'! - תַּנּוּ שִׁירֵי. - מַאי שִׁירֵי דְהָאֵי שִׁירֵי?**
22 **שִׁירֵי 'לֹא יִחַל דְּבַרְו' - אִי מִשְׁוֵי תַּנּוּ - לֹא**
23 **שִׁירֵיהּ הוּא, כִּי קִתְּנֵי מִיּוֹדֵי דְלֹא אִיתֵיהּ כְּדוּקְתָּא**
24 **אֲחֵרְיוֹ, 'לֹא יִחַל דְּבַרְו' אִיתֵיהּ כְּנִדְרִים. אֲמַר לִיה**
25 **רַבִּינָא מִפְּרִיקוּיָא לְרַב אֲשִׁי: וְהָא שִׁירֵי דְבִין מִבְּנֵינִי!**
26 **אֵלָא אֲמַר רַב פְּפָא: לֹא תַנּוּ מִיּוֹדֵי הַמֶּשֶׁי. - וְהָא**
אֲתוּבֵיהּ

1 תנא קמא לא מרטי לחו – לכל איסורי נזיר לשתייה, דאילו ענבים כבויי וין ברביעית.
2 כיון דרביעי ענבים לא יאכל – לכל מלחא הוא דאחא. ודבש שבומן שוק ענבים מודיב
3 עליהן כבויי – אף כל איסור שבנזיר, בומן שוק יין, כבויי, שווא מין אחד – דאחד
4 לחים ויבשים מין ענבים קו. וזוהי שמוט – חל ויבש אמרו ליה: זו וחרצין. לאיתוי
5 תמרא דחרצא ועינבי – שאף על פי שזון מין
6 אחד, חרצין שדיש מתוק כבביום? האפילו שני
7 שנותו יש לזון – חייב על כל אחת ואחת. אמר
8 אביי אבל זו וחרצין לוקה שלש – אחת 'מכל'
9 ואחת 'עשרה מגפן ודין', ואחת על חרצנים. ואחת
10 על זו, דלא יאכל אכולהו קאי. רבא אמר אבל
11 זו וחרצין אינו לוקה אלא אחת – אפילו כי באכל
12 זו וחרצין. אביי מחרץ שנתקן לשעמה, תרבי
13 וחייב על חרצנים מפני עמיתו. וזוהי חזק, חזים,
14 אפילו כשנאכל את שתוקן בידו, וכן נמי
15 למתניתא דתני לחייב על זה בפני עצמו, ועל זה
16 בפני עצמו ואפילו שבאוקל זו וחרצין כבת אחת.
17 ורבא מחרץ לשעמה – כגון דלא אבל אלא
18 אחד מהם. דלא תימא דע שייאל לחים ויבשים
19 אחד הדדי, חרצנים חזים בהרדי, אלא אפילו
20 לא אבל אלא לחים כלבד או יבשם כלבד –
21 לוקה אחת. ותשלם אם אבל לחים ויבשים או
22 זו וחרצין – אינו חייב אלא אחת, ולא לאיתוי
23 תמרא דחרצא ועינבי. ומתווינן מין גזח וחייב על
24 היין בפני עצמו כו, דלא תימא דע דאביל ליה
25 לכלולה, אלא דאי אכל חד מנדון לוקה, ומיהו,
26 כי אביל נמי לחד יודו אינו חייב אלא אחת. ענין
27 אחר, אינו לוקה אלא אחת – כשבאכל זו ודריד
28 או חרצין, ואינו לוקה משום 'כל אשר יעשה'.
29 אלא נזיר לשני כלכל בני אדם לעיל. ואין
30 לוקה על לאו שבכללות – כגון, אלא דעל כמה
31 איסור לית בדו אלא אחד, וזוהי איתא
32 דלוקה משום 'כל אשר יעשה מגפן ודין' ליתני
33 לוקה שיש. שרי דאן יחל דברי – דלקי נמי
34 אודידיה. והא שרי דאן תביעיס – כדאמרינן
35 לעיל (לרבו): 'זעד וגו' – לאיתוי בין הביעיס.
36 'אין אמר רב פפא לא נתני מידי המש – אלא
37 'לוקה' סתם. ואיכא לתרזי לאכי כי שמעיה,
38 ולרבי כי שמעיה, וזואיל ולא תבתי ליה מניינא.
39 וקדוהר הגמרא ומאחר דלא תניא, מאי טעמא
40 אנתביה תמי?

אמר

1 לחים ויבשים לא יאכל, מה אבילה כבויי – אף כל איסורים כבויי. דהיינו שתיה דרתיב לעיל מניה: 'זבל משרת ענבים לא ישתה'. והשתא
2 וזו ורביעיס' מסוק על דלעיל, דא רבי היכי דאבילי. פירוש: וילקי שתיה מאבילה, כדפרשית. וזל על ענבמו – 'לחים ויבשים' קרא תזירא הוא, ולכתוב ענבים בלחיהו ויבשים במשמע.
3 רביעית, ורבי עקיבא (מדמנה) כל איסורי נזיר רביעיס כבויי. והשתא שתיב ויש לומר: דאי מיידי' היא חרצא נטון וארבעתו יום, דאורי' שלשה שמי צבצא אין טעמו כמעט
4 אלא לחיה על זה ענבמו. שאם אבל ענבים לחים ויבשים בתרתיא אחת. שהתרו: 'אל תאכל ענבים' – לוקה שתיים, ואפילו זון מין אחד טעם ואחד; כל שום שני שנות. והכי גיטין
5 בגמרא; ומכאן אתה דן לכל איסורי נזיר תמרא חדתי ועינבי – אף על פי שטעמם שוה, והואיל שהוא שני שמוט – לוקה שתיים. ואם תמרא: חיפסי ליה תמרא חדתי ועינבי כתיב בדדיא
6 בקרא בתרי ארצין, שרי מין שרי ומין שרי. והשתא מן מחרצא וחרצין. ותקף: 'רביעיס' מתיב ויש לומר: דאי מיידי' היא חרצא נטון וארבעתו יום, דאורי' שלשה שמי צבצא אין טעמו כמעט
7 ענבים. אלא תרין ארצין משום – איכא לא תיב אלא חדא. אף משמע ק. והרי"ז לוקה שתיים – משום 'מכל אשר יעשה מגפן ודין'. אמן לוקה על לאו שבכללות
8 – 'ואם אבל עין שותק מגפן כל מילי משמע, ואינו מפרש שום דבר. אמרו לו אל תשתה – שחתרו בו על כל פעם ופעם שתייה רוצה לשותה. אבל ענבים לחים ויבשים חרצנים חזין –
9 כלומר: כות מכל אחד. וזוהי כסאן אשכול ענבים ושותה לוקה תשע; משום כות ענבים לחים, וכתיב יבשים, וכתיב וזון, וכתיב חרצנים, ומשום שותה יין. וזלילקין שש מכל אלא וגו' – ואם
10 תאמרו: ולחשבו נמי התנא שבר חומצין? ויש לומר: דלא הוא שירא הוא, אלא משייר מניה. אבל בתוך דחשיב התנא יש לנומח כל המלקיות שבהם. שירי' בל יחל – לרלקין נמי משום 'כל
11 יחל: לאו שירא. כי קתני מילתא דלרתיב בשאר איסורי' אלא בנזיר. אבל 'כל יחל' שייך בשאר נזרים נמי, ואם תאמרו: וכי נאמר כן בדו אשכולות מאגפן ודין. ויש לומר: דקאמר רבי משום דלא
12 תקשי לרבא מאי שירי דהיי, דשייך בל יחל, אומר הגמרא כן. דומיא דהכי מפרש רבנו יצחק בן קרא דרבא קמא (סו.א.) גבי א' משום חצי כופר לאו שירא הוא. והיא שירי בין
13 הביעיס – אלא תמרא, לזון דאמר ד'לא יחל' – לא הוי שירא אמאי שירי בין הביעיס; ואם תאמרו: תתיבן פירוש יבנה ום פירוש לעיל. ודביעיס חרצין ונתון ענבים, חרצין דתמרא אבלה
14 כדקתני, ואבל ענבים בין גרוליס בין קטנים משמע, ושרא וישלכוס' קטנים שלא נטאן, הלכך פריך שפיר. אלא פירוש שני שפירש לעיל. ודביעיס חרצין ונתון ענבים, חרצין דתמרא אבלה
15 כולם וקתני לוקה תשע, ויחוי משום ענבים אלא ויש לומר: וגם לאורו פירוש שיעי לאו ודדיה. וזוהי דחוב ענבים – היינו נשאלים שלמים חרצין ונתון ענבים. אבל מלקט האוכל
16 שבני ובני, קסאן דרך לרבלין כן – וזו לאו אחרי של בין הביעיס. והתנא שירא. ואף על פי שמילוש התנא נמי משמע ששנה אבל את הביעיס דרך ליקוט, ואובל ענבים משמע בכל ענין
17 אפילו בליקוט – אפילו הכי לאו ודדיה שירא, דלאם כן לילקי שש. לא תני מדי חדשי – בלשון הברייתא ליבא תמש, אלא לוקה סתם. ותוכל לפרש שש.

נזיר, שלשה מינין – פרק שישי דף לט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

אמר רב פפא אמר כברי – סברא הוא ביריה דכי אבל חרץן חייב שתיים –
 על חרץן, ועל "מכל אשר יעשה", וסברא אוהיב ליה תיובתא, משום דלא נהרא
 ליה מילתא, וליהדר ביה, ולא ידענא דנמרא הוא ביריה – מרביה, ומשום הכי
 לא הדר ביה, רבי אלעזר בן עזריה – אית ליה רבני ויסי, מדקאמר שני חרצנים
 זון – משמע דלוג אחד איבא שני חרצנים.
פורענין – דמשמע פנימי, כגון אפילו פירצא
 דתותי קלא, דאמר בריש פרק קמא דמסכת
 תענית (ס"ח) דהיינו גרעינין, עיצויין – משמע
 חזונו (השטח) דמחמשה, כדבתיב (בראשית
 מ) "ואשחט אותם" ומתרגומין: ועצרת יתרון.
משנה נילה וא שנילתוהו ליספין – משמע
 בין באנט בין ברען, בתוך ימי נזירותו, כגון
 בנזירות מרובה בין בנזירות מועטת, סותר
 שלשים יום – לפי שאין גידול שיער בנזירות
 שלשים יום, ואי שסיפא כל שהוא –
 שתלש קצת בראש השער. **גמרא** איבעיא
 ליה בינתא מלתחת רבי – האי שיער דאלתחת
 רבי, כסמך לבשר וינאן כן דראש וגול, וראשו
 כדקאי קאי, או מלעיל רבי – שראש השער
 מתגדל ויראנא מאלוה ומתגדל, ועיקרו כדקאי
 קאי, לטא נפקא מינה לנזיר שנלחתו ליספין
 ושיריו בו כדי לבוף ראשו לעקוהו – אי
 אמרת דהאי ניתא מלתחת רבי, הדיכך לטא
 דאקיש – שקליה, וסותר נזירותו, ואי אמרת
 מלעיל רבי – הואיל ושיריו בו כדי לבוף בו
 ראשו לעקוהו, דאיבא למימר דנאי דאקיש
 קאי, אכתי אתה ליה למיעבד תנלחת מצוה,
 ואינו סותר, תא שמע מהאי אינבא חיה –
 לענדריש בלע"ז, דהוא מבני בנינים, דקיימא
 בעיקבא דבינתא – בעיקר השער, סמוך לבשר.
 ואי סלקא דעתך – דהאי בינתא מלתחת רבי,
 אישתבא דכי נפק שער נפק אינבא לבר,
 ברישא דבינתא איבעי ליה לסיקם – אינבא,
 אלא לאו שמע מינה מרדמינתא אינבא כדקאי
 בירשא – דמלעיל רבי, ואינבא בינתא כדקאי
 קאי, לעולם מלתחת רבי – והא לא קיימא

אותביה המש, ומאחר דלא תניא מאי עמיא
אותביה? – אמר רב פפא: אמא סברי לאו גמרא היא
ביריה ותרר ביה, ולא ידענא דגמרא היא ביריה ולא
הדר ביה, "רבי אלעזר בן עזריה אומר", כו', אמר
בי יוסף: כגמאן מתרגמינן "מפורענין ועד עיצויין"
ברבי יוסי, משנה סתם נזירות שלשים יום, גילף
א שגולחתו לקטים – סותר שלשים יום, נזיר
שגילת, בין בוג בין בתער, או שסיפא כל שהוא
חיב, **גמרא** איבעיא להו: האי מניא, מלתחת
רבי או מלעיל? לטא נפקא מינה – לנזיר שגולחתו
רבי או מלעיל? לטא נפקא מינה – לנזיר שגולחתו
למלעיל רבי – מאי דאקיש הא קאים, תא שמע
מהאי אינבא חיה דקאים בעיקבא דבינתא, ואי סלקא
דעתך מלתחת רבי – ברישא דבינתא בעי למיקם!
לעולם מלתחת רבי, ואנב חיותא נזות ואויל אינבא.
תא שמע: אינבא מתא ברישא דבינתא, ואי סלקא
דעתך מלעיל רבי – בעיקבא דבינתא בעי למיקם!
התם נמי, משום דלית בה חילא – שחיגי שחיגי
אויל, תא שמע מבולורת דכששים, דבתר דגמולין
ליה רפיא מלתחת, ה"תם נמי, אידי דקמינא היא
משיכבא דרפיא, תא שמע מספרתא, דרפי עמרא
מלתחת, ותו, פד צבועי סכמי דיקיגוזן חוורן
 עיקבי

אותביה המש ומאחר דלא תניא מאי עמיא
 דההיא דגמרא לאבי, ואי תנא לא תני תשע, נאי טעמא אותביה הוא
אמר רב פפא אמר סברי לאו גמרא הוא ביריה – לכך ביריה מלבי חוספתי לעון
 הברייתא חמש, ולהקשות לאבי, לראת אם מרעוה אמרה למימרא דידיה – דאו
 בכל יחור מרביה, ולא ידיוק חרץן הברייתא
 דקרי, ולא ידענא דגמרא הוא ביריה, ואתבין
 ולא הדר ביה, ולכך בהתיא דגמרא הוא ביריה.
מחרצנים – מפרענים – דהיינו דרבינו, וכן
 בבסבת עבודה זרה (ל"ב)
 פורענים דיון נסך, ועצורן – היינו הקליפת,
 "ואשחט" מתרגומין: ועצרת, וסחטה היינו
 כלפיה, שיחטת הקליפה החיצונה שיש בה
 לחלוחת קצת, ולא נהיגה.
סתם נזירות שלשים יום – כבר שנינו זה בפרק
 קמא (ה"א), ואידי דבעי לתניי נילח
 שלחתו לטטים סותר שלשים יום, תני נמי
 (ניזוח) שלשים יום, ועמאן סותר שלשים יום –
 משום דבעיא נזירות שיעלה לא תנלחת של מצוה,
 כדי שיהא שיערו גדל כפי שראוי לגדל כסתם
 נזירות, דהיינו שלשים יום, ומיירי שנלחתו כיום
 מלאה, שהרי אם נלחתו (כשנים) או יותר – למה
 יאמר אתה חבל? איך יחזור וינחה את שמנה כבד?
 ואולי הכי נמי קאמר: סותר עד שיהו שערותיו כדי
 שלשים יום, כך נמצא עמאן דרב רבני ינחא.
 הלכך בנזירות של (וששים), אם נלחתו כיום
 שלשים – אינו סותר כלום, דאיבא שיערו גידול
 שער עדין יום נלחתו, ואם נלחתו אחר שכל
 ימיו ואין גידול שער – סותר (וששים) לרבנן,
 כדמוכח בגמרא.
נזיר שגילה בין במספרים או שסיפא – פירוש:
 תלש כל שהוא, אפילו שער אחד – לוקח
 עליו, מיירי שיעקר השער מעיקרו ומשחתו מן
 השרוש ענין חער, ולדוק מקרא דתער, לא
 עמבר על ראשו דמרבין בנמרא שער דמעבדין,
שער מלתחת רבי – משרשו, מעיקרו הוא
 מנביה וגול, מה שהשער גדל מתמו ועלה –
 הסמוך לראש אחר ימים ירידה ברוק, או מלאה לתחת לבהדי בירשא, תא
 לראש שן [ו] ממקומו. **ו**שירי' בו כדי לבוף ראשו לעקור – ככל שער ושער, (שיעורא)
 בעלמא הוא, ובסמוך אמר שבו ליגול השער בשבעה ימים, ובכך שי חשיבת שער, **ו**אי
 זה ששיריו בו כדי לבוף – אין זה משער שיהיה לו משנת קבלת נזרו, אלא צמח בו אחר כך,
 וסותר, אחרי שלא נשתרין מנאחו שער שיהא סבבה לו נזרו, ואי אמרת מלעיל רבי – מאי
 דאקיש קאי, דאזות ששיריו דאו מאזות שיער שקשקיש, ובכך וזו שיעור חשבון אחר סותר
 כלום. **ת**א שמע מהאי אינבא – פירוש: ביצי בנינים, דקאי בעיקרא – פירוש: בעיקר
 השער, סמוך לראש, ולא תנא משם בגידול שער, שעמ מינה דמלעיל רבי, ומשום הכי
 השער סמוך לראש כדקאי קאי, דאי מלתחת רבי – בירשא דבינתא בעי למיקם
 דאינבא, והשער חוץ גול מעיקרו ולמעלה, **א**נבא חיותא נזת ואויל – אינבא הוא אורד
 למטה כשהשער גדל ממלעלה מרום הראש, **ב**רישא דבינתא – לאו בירשא, אלא ברוק
 מן הראש קאמר, **ו**אי סלקא דעתך מלעיל רבי, בעיקרא דבינתא בעי למיקם – (נבמקום)
 שעמדה כשהזוהה חיה, שהרי שם פתח, **ו**התם נמי משום דלית בה חילא – כלומר, בוא,
 שהרי תנא מהא חמשה ואלה – מחוברת וירידת לראש השער שזאת תלוי למטה לצד הארץ,
 ואין לה בה כל מלתחה לצד הראש, **ת**א שמע מבולורת של כושיים מנזוחים בלזות
 (בראשית) לשם עבודה זרה, וישער אין מגלחין כל סביב ראשו, ומה שהיו מניחין אין גידול
 אותה כלקיעה סמוך לראש, ואינו מהדוך כבבאשונה, ואי מלעיל רבי אמאי? אלא דאי מלתחת רבי, ונרדחה הקליפה לפנים הולאה מן הראש, ומנצא כי בשער סמוך לראש אינו קלוע
 ולכך הוי כפרוש, ומשני: אידי דקמטא היא משיכבא רפיא, ממה שהיא שוכב עליה נוסעת ממקומה ונפרת סמוך לראש.

גזיר. שלשה מינין – פרק שישי דף לט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

עיקב ימחו – זקם הגרין לסטר נרא לבן, אלמא מלחתי רבי. והוא דרין ומסקרתא נמי היה מצי לאבוהי זכי, בדשבל הגמר אין סוף הגמר הבעה בתבונה צובט. לכתור דהא סלקא דעתך מלחתי רבי. פירוש: דהא זוכתו מלחתי רבי, ואם כן לא נשאר שער שיהיה בו משעת קבלת נידוחי בדי לבן ראש לעיקרו. אלא שמע מינה מלעל רבי, ואותו ששאר דיעו אותו ומקרא. **מגו**

שגלוחו אחר מלאת – ביום שלשים. ומני – רבי 1
אליעזר היא. דאמר: כל אחר מלאת – שבעה 2
סוחר, אם נטמא, אז עדיה שלשי ושבעי. וכן אם 3
גלוחו ביום שלשים סוחר שבעה, שלא יכול 4
לגלח הגלחת נורו עד אחר שבעה. ו**מאי** טעמא 5
דברתי אליעזר – קאי אאלילו, כלומר, מאי טעמא 6
אמר לרבי אליעזר כי גלוחו אחר מלאת רסני 7
בשבעה? והא אין גידול שער פחות משלשים יום? 8
ליף גלחת סהרה – סתירה שהיא על ידי 9
גלחת שהיא סתורה. וסתירה הבהא על ידי 10
טומאה. מה הגלחת כי נטמא ביום שלשים ממתי 11
שבעה ותו לאו – כי גלחת סהרה, בשגלוחו 12
ולא שיריו בו כדי לבקו ראשו לעיקר – שבעה 13
והו לא. ו**ק"ם** להו לרבנן דכל שבעה אין 14
השערות ומגילין אלא כדי לבקו. אינו סוחר כלום 15
הגידול של סתירת שבעה אינו גידול כי אם כדי 16
לבקו – אם כן לא בעינן גלחתי גלחתו שיהיה 17
בשער ראשו אלא כדי לבקו. ואם גלוחו אחר 18
מלאת נמי ושיריו בו כדי לבקו – אינו סוחר. אבל 19
הוא גלחת הרוך מלאת סוחר, כולקמן, מטעם 20
גידול שער. אבל בשגלוחו אחר מלאת, הוא 21
שהיה לפניו גידול שער ביום שלשים היינו 22
תגלחתו, כדאמרן, מדאורייתא דיו בכך. ומיהו, 23
שבעה יט לו לחמתין, ולפיכך נגלחת טומאה 24
ואף על כן בלא גזל למגרי, דהיינו ערוך לחמתין 25
שבעה כדי להביא קרנותיו בטורה – ככל מקום 26
שוו במהם סתם סתירה תגלחת אחר מלאת 27
לסתירת טומאה. אבל לרבנן, והאי כיון ודאמן 28
נטמא לאחר מלאת סוחר שלשים יום, כדאמרין 29
בפרק שלשי (טו"א). הדי נמי הוו ליפתי כל גלחת (וטומאה) דלאחר מלאת לסתירת 30
שלשים, כמו בטומאה, ובעינן שגלוחו גלחתו גידול שער על שלשים יום, כי גלוחו אין עיקרו, 31
מלאת – הדיה סתור שלשים יום, ולא הוה שם לבקו ששיריו בו כדי לבקו ראשו לעיקר, 32
אם שיריו בו מה שראוי לגדול בשלשים יום, וכן אוקמינן דאקדא רביא אליעזר. אלא דהאי 33
ברבנן נמי מצי לאוקמי, ובגן שגלוחו ביום שלשים ושנים או שלשים ושלשה! אמרו רבנן 34
לרבי אליעזר דנטמא ביום שלשים ושנים דהיינו סוחר אלא שבעה, כדפירשתי לעיל. ושמא 35
יש לומר מדרו כעין אחר מלאת שחביא קרבנו ודאינו סוחר כלום, ודוקא לרבי אליעזר 36
דאמר גלחת מעבבא, שאם גלוחו לטסיט ולא שיריו בו כדי לבקו סוחר שלשים יום כדי 37
לגלח סוחר ולרביא קרנותיו, אבל לרבי דאמר גלחתו מלאתו לא מעבבא 38
אחר מלאת סוחר, ומותר לשתות יין מדין דאמר קרבותיו. והו דרבנן נמי טעון 39
תגלחת למצוה תרין לחמתין שבעה ימים, ליטנא דרבינו סוחר" משמע דאלא שיריו – 40
בגזל סתירה. שיש שום איסור מזה נידוחו לעיל, או שאסור לשתות יין או לשום דבר אחר, 41
אל כמנה דהא חזו גלוחו ולרבנן לא היה שום איסור עליו. **תנו** רבן אין לי אלא תער – 42
דוקא עשיקה. תלש כל כל בתער, כדאמרן, פירוש: שער בתער, כדאמרן שער מחתולו סמוך 43
לראשו, ומיהו, שלא בעין תער, בוי שלא עקר לגמרי כי אם מקצתו, מנין דאסור? תלמוד 44
לומר "קדוש הדיה גדל פרי" – שמונה גדול שער, ועבר בעשה אי מגלח מכלל, גם כי 45
איתו קרצוה לגמרי. מעיקרו אכלי כקוצץ מעיקרו לגמרי לתער – איכא אבל ככל 46
הזמערין כדתיב ברייתא, ודלא פליג אהרדי, דהא נגלח ליה להאי גמרי "קדוש הדיה 47
גדל פרי", דמינה שמענין איסור איתו קרצץ לגמרי מעיקרו. **רבי** יותן אמר אין בו תלש סיספא פטור – בין כי נמי תלש מעיקרו. בין אית תלש מעיקרו – אית עובר כלל, אפילו כתיב תער, 48
אלא איתר לו שאר מבעייהו, כן משמע טהוניה ורמקן, ולרבי אליעזר נורו אית חיוב בשאר מבעייהו, אם כן ואנו וקוקין לומר דודי מרקי את יליה הדי, ולכלולו שאר תער, ומתידי 49
בשאר מבעייהו – אם כן רבי יותן דאסר הדי. **והבית** דודי דאסר פרי – משמע דאסור שעה מיהא איתא במבעייהו. ומשני דרבי מלחתי רבי – אלא נטמא אבל שלא 50
בתער, גם כי גלח הכל – ליכא ולא אלו עשה. **כל** שהוא – פירוש אפילו שער ואחר, תלמוד לומר "לא יעבור על ראשו" – לרבות כל הזמערין, ובלבד שיהא כעין תער, מעיקרו משרשו 51
לגמרי. ורוב משנתין נמי קביא ליה התיא אנהו, וכתבנא קנא דרבי יותן. **ומאחר** – ססופיני לרבות כל דבר אפילו שאר מבעייהו מה תלמוד לומר תער – ותמה: לימאן לאשמענין כעין 52
תער, ורוב משנתין וכו'! **לפי** לא למדתי גלחתו שיהא בתער ולמדתי ממזערה אי אפשר שאין לומרין כל תמורו לחומי ער, ולקמן נמי מתיבא פשיטא להאי אתי 53
הגלחת ממזערה בתער, וכן אית בתיה מן גלחתו. ושירי לוחן פרי. **שאר** לומר כל חמור – משמע גלחת כל שער נגוף, כדתיב (ויקרא ז') "הדיה ביום השביעי ולגח 54
את כל שערך את ראשו ואת זקרו וגו', תאמר בניו שהוא קל, שאינו צריך לגלח את ראשו, כדכתיב כדתיב ברייתא בקרא, ולכן לא יטען תער. ולכן כתיב "תער לא יעבור", ואם ענין לראשו 55
העברה שבתוך נידוחו, דהא יאדחו) בכל הזמערין לקי – הנידח לענין גלחתו, למצות גלחתו של סוף נידוחו, דאיתו אלא בתער.

ושירי לעמוד אן ושמע מינה מלחתי רבי – והא סברא היא במדי דהתיא. ותו מרבינן 1
כביא ויקנינו – כי הדי רליתו דרדקיא, וברר הכי חזיר ודיקתון, ומלכבס עוקי 2
שערי זקם. שמע מינה דמלחתי רבי – ומאי דקא קדש האי נורו שקלה מניה, ואיבעי 3
ליה למסתר ולמינמי נידוחו אחרת. כי הדי רלדיקשו שיער. **אלא** חזר דתיב נורו 4
שגלוחו לסיפס שיריו בו כדי לבקו ראשו 5
לעיקרו אינו סוחר – ואמאי אינו סוחר? 6
ליתור, דהא אמרינן מלחתי רבי שקלה 7
מינה להוהא שיער דאקדש שלא לגלח עד 8
סוף נידוחו ועולם מלחתי רבי, והא נמי 9
עסקין – כגון שגלוחו אחר מלאת – 10
שלשים נידוחו דקדם הספיק לגלח, והא נמי 11
רבי אליעזר דאמר לעיל בפרק "מ" 12
רבי אליעזר שאל נורו מגלח" (טו"ב) דכל אחר מלאת 13
שבעה סוחר, שאם נטמא זמן מאה ואחר, רבי 14
אליעזר אומר אינו סוחר אלא שבעה לאחר 15
גלחתו, כי הדי ברבתי אלו שבעה ימים תריב 16
מזיא, כי הדי דיהיה כדי לבקו ראשו לעיקר. 17
דהבא נמי, הואיל דפשי ליה כדי לבקו ראשו 18
לעיקרו – אינו צריך לסתור כלום, אלא מיד 19
נגלח. **מאי** טעמא רביא אליעזר – דאמר: "מ" 20
לאחר מלאת שבעה ימים סוחר ותו לא? 21
בשלמא כי נטמא לאחר מלאת, סוחר שבעה 22
כגון דמי ששען שמונה יום שלשי ושבעי 23
ומגלח בשבעי, כדתיב (זבחים השביעי יגלחו. מה 24
הטומאה כיצ"ג מה שלשי ושבעי ומגלח 25
בשבעי), כדכתיב "זבוח השביעי יגלחו. מה 26
גלחת טומאה – לאור שנטמא מגלח לאחר 27
מלאת אינו צריך למגלח אחר מלאת, 28
גלחתו, אלא שיהא יומא לבקו שער 29
בגלחת סתירה. וקודם מלאת לו מיתוקמא, 30
בשום קודם מלאת סוחר שלשים, וכדפשינן 31
בפירקא לעיל (ה"ב). דלרבי רבי אליעזר הותרה 32
מאחר נטמא ביום מלאת – תן לו תורת נורו, 33

אלא כל אחר מלאת, נטמא או נתגלה לגמרי, שלא הניחו בו שיער כלל – סגי ליה 1
בתגלחתו כל דהו. ואמרו רבנן, כיון דברדכי ימים יעיל ליה מויא כדי לבקו ראשו 2
לעיקר – סתא – ומאי דהבא, כיון דרשינו בו כדי לבקו ראשו לעיקר – אינו צריך לסתור 3
כלל, ומגלח לאלתר, ומאי אוקמינן, ותו רבינו. תלש – שיער בסמוך לבשר, אבל כל 4
עקר לגמרי. ובגן שעיקרו נראה. מישו – דעיקר לגמרי ממוקם גידולו. **סיספא** – כמו 5
סוף. תלמוד לומר קדוש הדי – שלא ישירי בשום דבר, ויניחו גלוחו פריע. והבתי 6
(אמרי) קדוש הדיה יותן פיה – דמשמע קדוש הדיה – שלא יעבור בשום דבר, להכי 7
כתב "קדוש". למיטרא דכי גילח לוי בתער קאי עליו כעשה ולא העשה – דמשמע קדוש 8
יהיה – שלא יעברתי בתער, ולא אבא מכלל עשה. עשה. תלמוד לומר "אשר יעבור 9
שהוא מנין תלמוד לומר לא יעבור על ראשו" – לרבות הזמערין. ומאחר שסופיני סיפס 10
כל דבר – הזמערין, כדכתיב "לא יעבור", מה תלמוד לומר "תער"? לפי שלא למדתי 11
תגלחת האחרונה – כי נודה לאחר שלשים יום נידוחו שיהא בתער, לפי שלא כתב 12
אלא "וגילח את שער ראשו נורו" – לכך כתב תער נורו כאן, ענין צריך. תלמוד שאותה 13
גלחת – אלא התיא אלא בתער. כללוד ממזערה אי אפשר דאין ענין כל תמורו לחומי 14
לעיל – דמזערו הדי חמוי, דהיי שיהא צריך לגלח את כל שער, כדי שיהא כל בשרו 15
בתגלחתו, מה שאין נבייר.

ואין

רבי

ניר. שלשה מינין – פרק שישי דף מ עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י

ואין דנין קל אפשר לתחייב – על דהקל, אלא להקל על הקל, ולהחמיר על החמור. והבא דנין קל אפשר לחדוד ממוצרת – אתא ליה "תער", דבתער הוא הדידיה ונתגלח אתרונו, אבל במידי אחרינא – לא. ובי אמי צריך – לתגלחת אתרונו, וכשכתב לך תער – לא בא אלא לומר לך שאינו חיב אלא בניולח תער. ומה שאחא אמר. מנין למדנו לתגלחת אתרונו שהיא בתער – בא דקדוק הבהוב אחא למד, שרירי הוא אמר

שאיין דנין קל מהמור להחמיר עליו. רבי אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר "תער לא יעבור על ראשו עד מלאת" התורה אמרה: אחר מלאת לא תהא תגלחת אלא בתער. והבית תני לא יעבור על ראשו – כלומר, וחיב אמר נת קנא הדידי על כל שאר מעבירין, ותער לא בא אלא לתגלחת האחרונה? והבית "תער לא יעבור על ראשו" דמשמע בתער הוא מומיה, אבל כל בשר, מעבירין לעבור עליו בשני לאוין – על "תער לא יעבור", ועל "לא יעבור" – כל המעבירין, ליטנא אחרינא: והבית "תער לא יעבור על ראשו" כלומר, דחיב משמע ליה דאחר מלאת לא תהא תגלחת אלא בתער? והבית "תער לא יעבור על ראשו" דעא דאיתא? דאיבא למידק מניה דעד מלאת הוא דלא אלא בתער, לא לאחר מלאת – מנלל בכל דבר, ואפילו במלקט וברחשני. גלעוס אמנא לך ולאחר מלאת אינו מנלל אלא בתער, הוא ודחייב בסמוך "דלא יעבור", ומשמע על ריבוב תער. אמר רב תנאי לליקוט בנחת – שאם גילח תוך מלאת שער אחת – לוקה. לעיבב בשנים – שאם גילח כל שער בתגלחת סוף ימי ניוורוה, ושם בו שתי שערות – לא עשה ולא כלום. ולפתוי אלא סוף – אם גילח בתוך ימי ניוורוה, אלא אם גילח את רוב ראשו תער. והתני מנין לרבות כל המעבירין – תלמוד לומר "לא יעבור". אלא כעין תער – כל המעבירין (מעבירין) סמוך לעיקר, תניא גמי הכי – כדאמר רב תנאי. ובתער דקא, ואמר ליה כדאוקימנא דהא איתא בדרב חסדא, ושמעון ורבי, ומאי "בשר הנוצר ברייתא – כעין תער. כשם ששתי שערות מקצבתו – כעין תגלחת סתדה, כך שתי שערות סותרות לו בתגלחת איתור. "תני דהם" גריסין, והיא בסוף גניעים גם ברייתא אלא בסיפרא (בתורת כהנים): ונר מבן שלשה מנלחין בו נזיר ומצורע ולוי, פשיטא – דנגלחין. בבבליהו מפרשי ביה קראי, בניזוי חביב "וגילח הנוצר וגו', במצורע חביב (ויקרא יד) "וגילח את כל שעריו", כלום "והעבירו תער על כל בשרם". מהו הדימא עבויי שער שפיר ידו ואפילו כל נשא – כשם ששתי שערות קא שמעין כל השער. קא שמעין כל דלא סגי ליה אלא בתגלחת, כדקניא, ותגלחתן מצוה. כשלא בני נזיר חביב ביה תער לא יעבור על ראשו – לרבי כדאיתא בבבלי והתנא

קמא כדאית ליה, וכדעלוי. מה ללויים שכן מעוניין תנופה גנופין – כדכתיב "והניח אדון את הלויים תנופה לפני ה'". והואיל ומעוניין תנופה – ממוחזרין בהו כולי דאי, ודלא חיי תגלחתן אלא בתער. ותאמר במצורע הקל, שאין טעון תנופה גנופה, והואיל ואינו טעון תנופה גנופה – כך הוא חלק עליו, ותגלחתו בכל דבר, אלא חומא לא איתיא – דמדדי ניהו, וכדעלוי.

תנופה כעין תנופה – דכתיב "והניח אדון את הלויים תנופה לפני ה'" (במדבר ח). ותאמר במצורע שאינו טעון תנופה גנופה אלא בקרבנו, ולכן לא יעבור תומרא דתער, דרוג גמי יעיל.

אצל "תער לא יעבור".

האי

דנגלחת מצוה, דהא קראי חביב. מהו הדימא משום עבויי שער הוא – פירוש: ותער לא מעכב בהו, ואפילו כך נשא, קא משמע לן דלא. ודנגלחתן מצוה. נשא – מן המשקל ומשרת השער. ותימה: דהא מסיפא שמענין לה בהדיא, דהא קתני סיפא: וכלן שגילח שאלא בתער – לא עשו ולא כלום ורצין לומר. דאי מהדאיה וזה אמנא: מאי שלא בתער – שלא תער בתער, ואפילו כך נשא גמי. בשלמא בני נזיר חביב תער לא יעבור על ראשו – לתנא קמא – באם אינו ענין למלקות תנידוד ענין לתגלחתו. ולרבי – מדסמכו ליעד מלאת

רבי אומר אינו צריך – "תער" לאתויי לתגלחת אתרונו של נזיר, דכי נמי צריך לתנופה – אפילו הכי ידעינן ממילא דתגלחת אתרונו תער. ובהא פליג אתנא קמא דידה, דתנא קמא איתויי ל"תער" משום תגלחת אתרונו. ופריך: הוא חביב רביע לא יעבור ומשמע שאר מעבירין נמי, והדיכי קאמר רבי דאית לנפיה, דמשמע דבתער וקאק מיידיהו דסבירא

לדא לגמרא דאין לו לומר דרבי אומר סבירי ויתן, ליה אשכח מעבירין, ומדקאמי "אינו צריך" – משמע דלא אית לנפיהו על תנא קמא דידה, דמיידיב על כל מעבירין, ומשני: לעבור עליו בשני לאוין. לכן כתב "תער" – דנגלח בתער עובר קאי אתער וקאי נמי אשאר מעבירין, וחיב כאילו בתער לא יעבור. דאיתו לשתן וקאי לפני תגלחתו, והשתא נפקי חרידו מ"תער" לרבי, דאי לא נכתב "תער" אלא לתגלחת מצוה, כדקאמר נתנא קמא – מכל מקום לכתיבה ל"תער" בפרוש גבי תגלחת על מצוה, למאי הילכתא בתנא גבי אישורא – לומר ולןן שלוקה שתיים, ואם כוליה לחבי הוא אתא – אמאי סמך "עד מלאת" אי "תער לא יעבור" אלא רצה לומר: עד מלאת לא יעבור תער, הא לאחר מלאת – לא יעבור שער ראשו אלא בתער.

אמר רב חסדא לליקוט בנחת – על שער אחד הוא לוקה, אם תתור בו על תגלחת וגלח שער אחד, הוא לוקה. **לעבב** בשנים – בכלת ימי ניוורוה, שמצוה עליו לגלח ראשו, אם גילח כל ראשו ושירי שתי שערות – לא עלתה לו תגלחת.

לפתור אינו סותר אלא אם מן גלח ברוב ראשו – וכלןן וזה הלכת בניזוי, שלא מצניע בתו טעם. **ובתער** – (ונתרא) (פירוש) דקאי ארישא, דאיתו לוקה אלא בתער. אבל הוא סותר כי נמי אינו כעין תער, אלא וברובו ראשו סותר והכאן דלא שיריו בו כדי לנפיק אף על גב דלא ידו כעין תער, ופריך: בתער אף, שלא לוקה, כשאר מעבירין לא? אתא נתנא נזיר שגלח בתער כעין בוג בין כשפשוטו כעין חייב וזהו אלא אמנא: כעין תער – שערק השער ומשוחתו מעיקר. **תניא** גמי הכי – שלוקה (וסותר) ברוב ראשו. **נזיר** שתלש ומרט ושפסל כל שהוא חיב – לוקה.

ואינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער. פירוש: כעין תער. **כשם** ששתי שערות (מעבבות תן סותרות – אם גלח שתי שערות תוך ימי ניוורוה. **תן** הם – פירוש: בתורת כהנים גניעים, שלשה מנלחין: נזיר – דכתיב "וגלח את ראשו נזיר", מצורע – דכתיב "וגלח את כל שעריו", ולויים – דכתיב "והעבירו תער על כל בשרם".

דנגלחת מצוה, דהא קראי חביב. מהו הדימא משום עבויי שער הוא – פירוש: ותער לא מעכב בהו, ואפילו כך נשא, קא משמע לן דלא. ודנגלחתן מצוה. נשא – מן המשקל ומשרת השער. ותימה: דהא מסיפא שמענין לה בהדיא, דהא קתני סיפא: וכלןן שגילח שאלא בתער – לא עשו ולא כלום ורצין לומר. דאי מהדאיה וזה אמנא: מאי שלא בתער – שלא תער בתער, ואפילו כך נשא גמי. בשלמא בני נזיר חביב תער לא יעבור על ראשו – לתנא קמא – באם אינו ענין למלקות תנידוד ענין לתגלחתו. ולרבי – מדסמכו ליעד מלאת

אצל "תער לא יעבור".

האי

דנגלחת מצוה, דהא קראי חביב. מהו הדימא משום עבויי שער הוא – פירוש: ותער לא מעכב בהו, ואפילו כך נשא, קא משמע לן דלא. ודנגלחתן מצוה. נשא – מן המשקל ומשרת השער. ותימה: דהא מסיפא שמענין לה בהדיא, דהא קתני סיפא: וכלןן שגילח שאלא בתער – לא עשו ולא כלום ורצין לומר. דאי מהדאיה וזה אמנא: מאי שלא בתער – שלא תער בתער, ואפילו כך נשא גמי. בשלמא בני נזיר חביב תער לא יעבור על ראשו – לתנא קמא – באם אינו ענין למלקות תנידוד ענין לתגלחתו. ולרבי – מדסמכו ליעד מלאת

אצל "תער לא יעבור".

אצל

נויר. שלשה מינין – פרק שיש רף מ עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רש"י

1 איין קרבנו גדולת – אלא קרב קבוע, בין עמים בין עשירים. תאמר במצורע שאם עני
2 הוא מביא צפורים – ואם כן גם לא נחמיו עליו לזמיעו תער. ואין להקשות: לפי מה
3 שמסקנין דילץ מצורע מקרא אחרינא שלא בבזר דהיינו בבזר דבסמוך, ולייתי נויר במה
4 הנזר דאיכא למפרץ; שכן אינו שאגלת, וא שכן שכל גופו טעון גלחלת.

5 **והא'** תניא מעיקרא – דברייא דלעיל, קאמא:

6 ללמוד במצורע איה אפשי בר, אלא
7 דקס ליה לתנא ותרנן במצורע בלא נויר, שהרי
8 בא נויר מצורע. ובזר ברייתא בעי למילף מצורע
9 דנויר מער מדינא גזיר ולום, אלמא מצורע
10 גפייה לא ליף אלא מנויר. ומדינא נמי לא אייתי
11 וקאמא: מה להזד בר וסוף לומדו מיראשר
12 דכתיב בנויר. ומכל מקום, רבי אליעזר לא ידע
13 דתנן **תנן** בפרק בתרא דמכות (ב.א.) אינו חייב
14 בר, גלבי פיאות דוקן ותיא, דאין חיובן
15 בהשחתת אדם וכן בין כהנים בין ישראלים עד
16 שיטלו בתער, ורבי אליעזר אמר: אפילו ליפקא
17 במלקט ורודיעני מחיוב.

18 **ומאי** טעמיהו דרבנן – כלומר, מחיבא נפקא
19 לן דפשיטא לזו דמצורע בתער. אפילו
20 בלא נויר כדסבירא לן – דתניא: "זקנר" מה
21 תלמוד לומר. במצורע כתיב: "ויהי ביים השביעי
22 יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו וכו'.
23 והלא בכלל כל שערו וזא, ולמה פרט זקנו ולא
24 שאמר גבי כהנים ופאת זקנם לא יגלחו, יכול
25 אף מצורע, כלומר כזה הוא מצורע כן שלא
26 יכול לגלח זקנו ולא דכתיב: "וגלח את כל שערו"
27 על כרחך לבר מזה, אי נמי בגמרא זקנו שאין
28 עשה דגילוח דוחה לאו השחתת זקן וכהנים
29 ועשה דרקודשים' דכהנים – תלמוד לומר "זקנר"
30 מיותר שנכתב במצורע לאשמועינן: עשה דזקנר
31 דוד לאו דלא יגלחו' בכהנים, ועשה דרקודשים
32 דיהי. וכן עפ"י שאין עשה דוחה לא עשה

33 עשה בעלמא – כל דאמר בריש יבמות (ה.א.) דואי לא ועשה שאינו טהר (בבל)
34 דוא, והשחתת זקן אינו גזירה, כדקרא דתורתא (ל.ה.ב.) ואם תאמר: ודלמא אורי
35 למישרי לאו גירא דלא תשחת פאת זקנך; ויש לומר: (דמשש) דאיכא למישר קרא
36 שטמא כתיב בה בישראל ככהנים. ועוד יש לומר, והוא העיקר: דעל כרחך לרבנן ללאו
37 גירא דישאל לא אימנעו ולא דנפק לאו מיראשר מקרא קודם דודו עשה דמצורע
38 לאו דהקפה, דסביא לזו דהקפת כל הראש שמה הקפה, כדאייתא בסמוך. אם כן "זקנר"

39 הבהנים (גירא) ומדיאת קרא דזקנר' למישרי לזו לאו השחתת זקן, והשחתת זקן לא עשה והשחתת זקן

40 **דכתער** – כלומר שמה שחתת זקן, מנא לזו לרבנן דלא וזי אלא בתער, דמיעה ליפינן תער למצורע: **דתניא** ופאת זקנם לא יגלחו – בכהנים כתיב. יכול אפילו במספרים יזא

41 חייב – תלמוד לומר "זלא תשחת פאת זקנך". בישראל כתיב, ובמספרים ליכא השחתה, שאינו נטל השער מעיקרו ורשרי. **א** לא תשחת, יכול אפילו במלקט ורודיעני יזא חייב, שאף
42 דם השחתיה השער מעיקרו – דתלמוד לומר "ופאת זקנם לא יגלחו" והם אינם קרובי יגלחו, שאינם גרילים לגלח בהם. **הא** כיצד יגלחו שיש בו השחתת זקן ואמר זה תער – והיא
43 שראו מנוכח במנוכח. אי נמי, כדקרא גמורין "פאה פאה" כהנים מיראשלים. ערוך: מנאי דתגלות מצורע ליכא אלא בתער; וילמא אפילו במלקט ורודיעני קיים מצורע זגולת
44 וקרא דזקנר' אתא לאשמועינן דאם בא לגלח (בתער) הרשות בידו, שהוא מוזהר; עליו בעלמא בפקא בזה, הכא שרי ולא מחייבו ומשני: אמרי. כלומר (על כרחך) "זקנר דכתיב –
45 שוקף לגלח ולעשות בתער ולא ברבא אחר. דאי סלקא דעתך בן עבדי נמי במלקט ורודיעני שפיר דמי – לשתוק קרא מניה. דאם בא (למנוח) שדרשות בידו לגלח בתער פאת זקנו
46 דלזא, לא בעי קרא דזקנר דרשות מקל דומרו. **הב'** רסין: ומה נזיר כו'. הך מצי למפרך דבזר מצורע לא אתי, שכן ריבא הבתוב (בזר) מצות יתירותו. וכהאי גונא פריך בזה
47 דוחה, ולכן לא לידד עשה דמצורע ולא דכתיב: ועד: דרזח לאו דהקפה. תאמר בכהנים דאיכא לאו ועשה – לאו השחתת זקן ועשה. לכן ביהא לאו לאו דהקפה
48 אפרכא אחתה סמוך. דפרך מרבי שמעון בן לקיש. **הג'** רסין: ומה נזיר דאיסורא קעביד – ואפילו נזיר טהור חוטא קעז, כדאייתא פרק קנא דגדרים (א.) ולעיל בפרק גליש' (ט.א.),
49 יערה: דמנינא גמא קא ליק, שגם הוא גלחלתו בתוב בתער, כדמשמע בסמוך דגמירין טהור שטמא וטמא מטהור, ואפילו הכי גלחלת מצורע דיהי דוד לאו דהקפה. וכדבריא ליה דהקפת
50 כל הראש שמה הקפת, ולעיל מחיוב גלח כל ראשו ולחלת לאו דהקפת, מצורע מצורע לא כל שכן. **דמצינו** – ומה דתקרא גלחלת, ולא באה לו לאו דהקפת
51 שום איסור – לא כל שכן שתגלחתו מצורע דוחה לאו השחתת, ואי קשה: מה נזיר – שכן קרבנו טעון להם כדפרש' ועליו לזו לומר: דלא דמי, דודאי לעיל דבעינן להטעין תער
52 למצורע ולא שאר משהחתים, פריך שפיר דמשה היה בבזר זרין הוא שיהא טעון תער גלחלתו, שמונן כן חומרא אחת כן שקיבנו טעון לזו, אבל הבא, דלא בעינן למילף להטעין תער
53 במצורע מתגלחת זרין, רק שדרשות יזיה בידו להעבירו בתער כמו בשאר משהחתין, ולא שייכא כלה הדיא פירכא, דלא בעינן למילף חומרא מנויר. אלא מכל מקום תימה הוא: והא
54 עך סוגיא לרבנן, ותרין מנכח לרבנן פשיטא לזו תער מתגלחת דמצורע פשיטא ליה בבזר, דקאמר ברייתא דלעיל: ללמוד מצורע אי אפשי בר, אלא מכל מצורע פשיטא לזו
55 לרבנן

1 **אין** קרבנו גדולת, תאמר במצורע שפקרבנו גדולת!

2 **אמר** ליה רבא בר משרשיא לרבא: האי תנא, מעיקרא
3 **אמר**: ללמודו ממוצורע אי אפשי שאין דנין קל מהמבור
4 להקמיר עליו, והדר אמר: יגלף מדינא, ומדינא נמי
5 לא יליף! – אמר ליה: והוא – אליבא דרבנן, הא –
6 אליבא דרבני אליעזר. דתנן: ואינו חייב עד שילקטנו
7 בתער, רבי אליעזר אומר: אפילו ליקטו במלקט
8 וברודיעני חייב. מאי טעמיהו דרבנן? דתניא: "קננו"
9 מה תלמוד לומר? לפי שאמרנו "ופאת זקנם לא
10 יגלחו". יכול אפילו מצורע כן – תלמוד לומר "קננו".
11 ויגלחו יגלחו זקנם לא יגלחו" – יכול
12 אפילו יגלחו במספרים והא חייב – תלמוד לומר "ולא
13 תשחת". יכול ליקטו במלקט וברודיעני והא חייב –
14 תלמוד לומר "ופאת זקנם לא יגלחו". הא כיצד?
15 איהו יגלחו שיש בו השחתה – הוי אומר זה תער.
16 כמאי? דיקמא לעולם אפילו ליקטו במלקט וברודיעני
17 נמי מצינו קעביד, והא קאתי לאשמועינן דאפילו
18 בתער לא מחייב עליה! – אמרו: אי סלקא דעתך כי
19 קביד נמי במלקט וברודיעני שפיר דמי – לישתוק קרא
20 מניה, ואנא אמניא: ומה גבי נזיר, דאיסורא קעביד
21 אפילו הכי מחייב, מתייב, הקא דמצורע – לא פל ששני?
22 ותו

1 הא תנא מעיקרא אמר ללמוד נויר מצורע אי אפשי שאין דנין בו' – מכלל דפשיטא
2 ליה מתלמא דמצורע וזי בתער. והדר אמר גילוף מינא – מנויר ומלוחם ביהא השוה
3 שבזר, ומדינא נמי לא מצי למילף, משום דאית בה פירכא דרבא מברגי: שכן אין קרבנו
4 גדולת, תאמר במצורע שכן קרבנו גדולת בעלמא וזיר, דכתיב ביה "ואם לזו הוא". **אמר**
5 ליה תנא – דקתני דללמודו מצורע אי אפשי, ש
6 דמשמע דפשיטא ליה מצורע וזי בתער –
7 אליבא דרבנן היא, דגמיר לה מ'זוקנר' רפאת'
8 כדמסיק. והאי קרא בעי מדינא לא אפשי משום
9 דאית ביה למפרך כדפרכבנא – אליבא דרבי
10 אליעזר, דגמיר לה מנויר דלקטן, דתנן –
11 בנסכת מכות. ואינו חייב – על הקפת הראש,
12 עד שילקטו בתער. רבי אליעזר אומר אפילו
13 במלקט וברודיעני. ואמרנו: מאי טעמא דרבנן –
14 דלא מחייבי בהקפה אלא בתער. דתניא זקנו –
15 האמור לגבי מצורע. מה תלמוד לומר? והלא
16 כל שערו במשמעו, וזקנו בכלל שערו אלא לפי
17 שאמר לגבי כהנים "ופאת זקנם לא יגלחו",
18 יכול אפילו כזן מצורע המתגלח לא יגלח פאת
19 זקנו – תלמוד לומר "וגלחו זקנו". ויגלחו – דרך
20 גלוח בתער קאי, דתניא: ופאת זקנם, תלמוד
21 לומר – גבי ישראל "לא תשחת פאת זקנך", אי
22 לא תשחת, יכול ליקטו במלקט וברודיעני יזא
23 חייב – תלמוד לומר "ופאת זקנם לא יגלחו".
24 הא כיצד? יגלחו שיש בו השחתה דבר הבתוב,
25 ואזו – הוי אומר בתער. מודו יגלחו דקאסר ליה
26 דחנמא גבי הקפת הראש והשחתת פאת זקן,
27 ואשתתרי ליה גבי מצורע, דמותר הוא בו –
28 היינו תער. מאי שמענו לן מהכא דמצורע לא
29 וזי אלא בתער? דלמא לעולם אימאן לך
30 דאפילו ליקטו במלקט וברודיעני שפיר דמי,
31 והא דקתני: "זקנר" מה תלמוד לומר – דאתא
32 לאשמועינן דאפילו יגלחו בתער לא מחייב
33 עליה משום "פאת זקנם לא יגלחו". אי סלקא
34 דעתך דכי ליקטו במלקט וברודיעני שפיר דמי – ומצוה קעביד, לשתוק קרא מניה ולא
35 לכתוב "זקנר", ואמינא: ליקטו במלקט וברודיעני שפיר דמי, מיימינן לה מרינא. גבי נזיר
36 נזיר דאיסורא קעביד – כן מגלח בתער בתוך ימי נזירות. אפילו הכי מחייב – כי ליקטן
37 במלקט וברודיעני, כדאמרין לעיל: לרובת כל המעבידין. **הא** – דכי מגלח מצוה קעביד,
38 כדכתיב "וגלח את כל שערו". **א** כל שכן – שבעל רב מותר לגלח, ואפילו בתער.

39 ותו
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56

רבי יוסי עאל לכפרה. בעי מוקמה לון פרנסין ולא קבלון עליהון. עאל ואמר קומיהון: בן בכי – על הפקיעו! ומה אם זה שנתמנה על הפתילה – זכה להימנות עם גדולי הדור, אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות – לא כל שבון?

רבי חגי בד הנה מקים פרנסין – הנה מטעין לון אורייתא. לומר: שכל שררה שניתנה – בתורה ניתנה. (משלי ח) **בני מלכים ימלכו, בני שרים ישרו.**
רבי חייא בר בא, מקיים ארכוניי.

רבי אלעזר הנה פרנס. חד זמן נחית לבייתיה. אמר ליה: מאי עבדיתון? אמר ליה: אתא חד סייעא ואכלון ושתון וצלו עלך. אמר לון: ליבא אנר טוב. נחת זמן תיננין, אמר לון: מאי עבדיתון? אמר ליה: אתא חד סייעא חורי, ואכלון ושתון ואקלונך. אמר לון: כדון איבא אנר טוב!

רבי עקיבא בעון ממניתיה פרנס. אמר לון: נמלך גו בייתא! הלכון בתריה, שמעון קליה דיימר: על מנת מתקל, על מנת מכונייא.

רבי בא בר זבדי אמר: איתפלגין רב ורבי יוחנן. חד אמר: מדקדקים בתי נפשות. וחרנא אמר: אף בכסות אין מדקדקין, מפני בריתו של אברהם אבינו.

מתניתא פליגי על מאן דאמר: אף בכסות אין מדקדקים! פתר ליה: לפי כבודו. ותני בן: במה דברים אמורים? בזמן שאין מפירין אותו. אבל בזמן שמפירין אותו – אף מכסין אותו. והכל לפי כבודו.

והתני: למזונות – שלשים יום. לכסות – ששה חדשים! פתר לה: ליתן. והתני: למזונות – שלשים יום. לפסין ולצדקות – שנים עשר הודש. הא קדמייתא – ליטול! עוד הוא, ליתן. מהו לפסין ולצדקות – שנים עשר הודש? בשכר סופרים ומשנים.

הַלְבָּה ז'

מתני' מי שיש לו מאתים זוז – לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני. היה לו מאתים חסר דינר – אפילו אסף נותנין לו פאחת – חרי זה יטול. היו לו מאתים זוז, אלא שהיו ממושכנין בכתובת אשתו או לבעל חובו – חרי זה יטול. אין מחייבין אותו

[דף ל"ז ע"א]

למכור את ביתו ואת כלי תשמישו.

גמרא חד תלמיד מן דרבי היה לו מאתים זוז חסר דינר. ונהו רבי יליף זכי עמיה חד לתלת שני מעשר מסכנין. עבדון ביה תלמידוי עינא בישא ומלון ליה. אתא בעי מזבי עימיה. אמר ליה: רבי! אית לי שיעורא! אמר: זה, מפת פרושים נגעו ביה! רמוז לתלמידיו, ואעלגניה לקפילין וחסרוניה חד קרט וזכה עימיה היאף מה דנהו וליף.

מִשְׁפַּחַת אַנְטוֹבִילָא הָיְתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהָיְתָה מִתְיָהוּקַת שֶׁל אַרְגָּן הַיְבוּסִי. פֻּעַם אַחַת פָּסְקוּ לְהֵן חֲכָמִים
שֶׁשׁ מֵאוֹת כְּבָרֵי זָהָב שְׁלֵא לְהוֹצִיאֵן הוּיֵן לִירוּשָׁלַיִם, וְהוּוּן דְּרִשׁוּן: **בְּשַׁעְרֵיָה** (דְּבָרִים י"ד, כ"ט) **בְּשַׁעְרֵיָה** –
לְרַבּוֹת יְרוּשָׁלַיִם.

וְהִתְנִי: מַעֲשֶׂה בְּחֵלֶל הַזָּקֵן שֶׁלְקַח לְעֵנִי בֶן טוֹבִים סוּם אֶחָד לְהִתְעַמּוֹל בּוֹ וְעָבַד לְשִׁמְשׁוֹ. שׁוֹב מַעֲשֶׂה
בְּאֲנָשֵׁי גְלִיל שֶׁהָיוּ מוֹעֲלִין לְזֹקֵן אֶחָד לִיטְרָא בְּשַׂר צִיפְרִין בְּכָל יוֹם. וְאִפְשָׁר בְּזֶן אֵלָא דְלָא הָוּה אֲכִיל
עִם הוֹרְגִין.

תְּנִי: מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלֵי זָהָב – נוֹתְנִין לוֹ כְּפִי כְּסָף. כְּפִי כְּסָף – נוֹתְנִין לוֹ כְּפִי נְחוּשֶׁת. כְּפִי נְחוּשֶׁת –
נוֹתְנִין לוֹ כְּפִי זְכוּכִית. אָמַר רַבִּי מִנְאֵה: כְּפִי כְּסָף וְכָלֵי זְכוּכִית – בְּגוֹפִיהוּן. וְהִתְנִי: הָיְתָה מִשְׁמַשׁ כְּכָלֵי
מִילַת – נוֹתְנִין לוֹ כְּפִי מִילַת! כָּאֵן – בְּגוֹפּוֹ, כָּאֵן – בְּשִׂאֵינוֹ גּוֹפּוֹ.

חַד מִן אֵילִין דְּנִשְׁוִיתָא אֵיתְנַחַת מִן נִיכּוּסֵי, וְהוּוּן זְכִין לִיהַ בְּמֵאן דְּחִסַּף וְהוּא אֲכִיל וּמוֹתִיב. אָמַר לִיהַ
אַמְיָא: עֵיקַר תְּבַשְׂיָלָא לֹא מִן גּוֹ לְפִסָּא הוּא? אֲכוּל מִן לְפָצָא!

עַד בְּדוּן, בְּבַעַל חוֹב שֶׁהוּא דוֹחֵק. אֲפִילוּ בְּבַעַל חוֹב שִׂאֵינוֹ דוֹחֵק? נִישְׁמַעְנָא מִן הִדָּא: הָיוּ כּוֹמוֹשְׁבָנִין
לְכַתּוּבַת אֲשֶׁתּוֹ אוֹ לְבַעַל חוֹב. וְדָא אֵיתְתָא לָאוּ בְּבַעַל חוֹב שִׂאֵינוֹ דוֹחֵק הוּא!

אֵין מְתִיבִין אוֹתוֹ לְמַבּוּר. אָמַר רַבִּי חֲנִינְה: צְרִיךְ שִׁיְהִי לוֹ שְׁנֵי עֲטִיפִין, אֶחָד לְחוּל וְאֶחָד לְשִׁבְתָּ.
מֵאֵי טַעְמָא? (ר"ת א) **וְרַחֲצֵת וְסִכָּת וְשִׁמַּת שְׁמֹלְתֵיהּ**. וְכִי עָרוּמָה הָיְתָה? אֵלָא, אֵילוּ בְּגָדֵי שִׁבְתָּהּ.

בַּד דְּרִשָּׁה רַבִּי שְׁמֹלָאֵי בְּצִיבּוֹרִיָא, בְּכּוּן חֲבָרִיָא לְקוֹבְלִיָה, אָמְרוּ לִיהַ: רַבִּי: בְּעֲטִיפְתֵינוּ בְּחוּל בֶּן
עֲטִיפְתֵינוּ בְּשִׁבְתָּ. אָמַר לִיהַ: אַף עַל פִּי כֵן צְרִיכִין אַתֶּם לְשִׁנּוֹת לְשִׁבְתָּ, מִן הִדָּא: **וְרַחֲצֵת וְסִכָּת**
וְשִׁמַּת שְׁמֹלְתֵיהּ עָלֶיהּ.

וְיִרְדַּת הַגָּרִין, וְיִרְדַּתִּי כְּתִיב. אָמְרָה לֵה: זְכוּתִי תִרְדַּד עִמָּךְ. וְעָרְמִילָא הוּוֹת? אֵלָא אָמְרָה לֵה: לְבוּשׁ
מֵאֲנָךְ דְּשׁוֹבְתָא.

הַלְבָּה ח'

מִתְנִי' מִי שֵׁישׁ לוֹ חֲמִשִּׁים זָוָן וְהוּא נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּהֵן – הָרִי זֶה לֹא יִפּוֹל. וְכָל מִי שִׂאֵינוֹ צְרִיךְ לִיפּוֹל
וְנוֹטֵל – אֵינוֹ מֵת מִן הַזָּקְנָה עַד שֶׁצְרִיךְ לְכַרְיִית. וְכָל מִי שֶׁהוּא צְרִיךְ לִיפּוֹל וְאֵינוֹ נוֹטֵל – אֵינוֹ מֵת
מִן הַזָּקְנָה עַד שֶׁיִּפְרָנֵם לְאַחֵרִים מִשְׁלוֹ. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ירמיהו י'): **בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּין וְהָיָה**
יְיָ מִבְּטָחוֹ. וְכֵן דִּיין שְׂדֵן דִּין אָמַת לְאִמִּיתוֹ.

וְכָל מִי שִׂאֵינוֹ לֹא חִיגָר, וְלֹא סוּמָא, וְלֹא פִישַׁת, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֶחָד מֵהֵן – אֵינוֹ מֵת מִן הַזָּקְנָה עַד
שִׁיְהִיָה כְּאֶחָד מֵהֵן. שְׁנַאֲמַר (משלי יא): **וְדַרְשׁ רַעְהָ תְּבוֹאֲגוּ**. וְנֶאֱמַר (דְּבָרִים טו): **צִדֵק צִדֵק תִּרְדָּף**.

וְכָל דִּיין שֶׁלֹּקַח שׁוֹחַד וּמִטָּה אֶת הַדִּין – אֵינוֹ מֵת מִן הַזָּקְנָה עַד שִׁיְהִיָה עֵינָיו כְּהוֹת, שְׁנַאֲמַר (שם):
וְשׁוֹחַד לֹא תִקַּח, כִּי הַשַּׁחַד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וְגו'.

גַּמְרָא הִדָּא אָמְרָה: חֲמִשִּׁין דְּעָבְדֵן – טְבִין מִן מֵאֵתִים דְּלָא עָבְדִין.

הַמִּסְמָא אֶת עֵינוֹ, וְהַמְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקוֹ, וְהַמְצַבֵּה אֶת פְּרִיסוֹ – אֵינוֹ נִפְטָר מִן הַעוֹלָם עַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בֵּן.
 שְׂמוּאֵל עָרַק מִן אָבִיו, אֲזַל וְקָם לִיהָ בֵּין תַּרְיִן צָרִיפִין דְּמִיִּסְבְּנִין. שָׁמַע קוֹלֶהוֹן אֲמַרִין: בְּהַדְרִין אֲנִינְטִין
 אֲנִן אֲכַלִּין יוֹמָא דִּיהוּ, בְּאַנְגְּטִין דְּדַחְבָּא וּבְאַנְגְּטִין דְּכִסְפָּא אֲנִן אֲכַלִּין. עָאֵל וְאָמַר קוּמִי אָבִיו. אָמַר
 לִיהָ: צָרִיכִין אֲנִן לְהַחְזִיק טוֹבָה לְרַמְאִין שְׁבָהּ.

דְּלִמָּא, רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ עָלוּן מִיִּסְחִין בְּהַדְרִין נִימוּסִין דְּטַבְרַיָא. פְּנַע בּוֹן חַד מִסְבָּה, אָמַר לוֹן: זְכִין
 בִּין אֲמַרִי לִיהָ: מִי חֲזוֹרִין.

[דף ל"ז ע"ב]

מִי חֲזוֹרִין, אֲשַׁכְּחֻנְיָה מִיִּת. אָמַרִי: הוּאֵיל וְלֹא זְכִינִין בֵּיהּ בְּחַיִּיו, נִיטְפַל בֵּיהּ בְּמִיתוּתֵיהּ. כִּי מִיטְפַלִּין
 בֵּיהּ, אֲשַׁכְּחֻן כִּים דִּינְרִים תַּלְוִי בֵּיהּ.

אָמַרִי: הֲדָא דְאָמַר רַבִּי אָבָהוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: צָרִיכִין אֲנִן לְהַחְזִיק טוֹבָה לְרַמְאִין שְׁבָהּ, שְׂאִילֵילִי
 הַרְמַאִין שְׁבָהּ, הִיָּה אַחַד תּוֹבַע צְדָקָה מִן הָאָדָם וְלֹא נוֹתֵן לוֹ – מִיִּד נַעֲנֵשׁ.

אָבָא בַר בָּא יְהִב לְשְׂמוּאֵל בְּרִיָּה פְּרִיטִין דִּיהָא פְּלִיג לְמַסְפִּינְיָא. נָפַק וְאֲשַׁכַּח חַד מִסְבָּן אֲכַל קוּפָד
 וְשָׂתִי חֲמַר. עָאֵל וְאָמַר קוּמִי אָבִיו. אָמַר לִיהָ: חַב לִיהָ יְתִיר, דְּנַפְשִׁיהּ מְרַתִי (מִיִּדְתִּיהּ).

רַבִּי יַעֲקֹב בַר אִידִי וְרַבִּי יִצְחָק בַר נַחֲמָן הוֹוִן פְּרַנְסִין, וְהוֹוִן יְהִבִין לְרַבִּי חֲמָא אָבִיו דְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא
 חַד דִּינְרָא, וְהוּאֵי יְהִב לִיהָ לְחוֹרְנִין.

רַבִּי זְכַרְיָה חֲתַנְיָה דְּרַבִּי לִוִי, הָיוּ הַפֶּל מְלִוִּיִן עָלָיו. אָמַרִי: דְּלָא צָרִיף וְהוּאֵי נָסַב. כַּד דְּמוּף, בּוֹדְקִין
 וְאֲשַׁכְּחֻן דְּהָוָה מַפְלִיג לִיהָ לְחוֹרְנִין.

רַבִּי חֲנִינְיָא בַר פֶּפְאָה הָוָה מַפְלִיג מִצְוָה בְּלִילִיא. חַד זְמַן פְּנַע בֵּיהּ רַבְּהוֹן דְּרוּחִיָּה, אָמַר לִיהָ: לֹא כַּד
 אוֹלְפָן רַבִּי, (דְּבָרִים יט) **לֹא תִסַּע גְּבוּל רֵעֶךָ!** אָמַר לִיהָ: וְלֹא בֵּן כְּתִיב (מְשֵׁלִי כ"א): **מִתֵּן בַּסֶּתֶר יִכְפֹּה
 אָרְיָ.** וְהִיָּה מִתְכַּפֵּי מִיִּנְיָה וְעָרַק מִן קַמְוִי.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: (תְּהִלִּים נ"א) אֲשַׁרִי נוֹתֵן לְדָל אֵין כְּתִיב כְּאֵן, אֶלָּא **אֲשַׁרִי מִשְׁבִּיל אֵל דָּל.** הֲדָא דְּמַסְתַּבֵּל
 בְּמִצְוָה הִיאָף לְעִשׂוֹתָהּ! כִּיִּצַּד הָיָה רַבִּי יוֹנָה עוֹשֶׂהָ? בְּשִׁתְּיָה רֹאָה בֵּן טוֹבִים שְׂיָרֵד מִנְכִּסִּין, הָיָה
 אוֹמַר לוֹ, בְּנִי, בְּשִׁבִיל שְׂשֻׁמְעִיתִי שְׁנַפְלָה לָךְ וְיִוֹשֶׁה מִמָּקוֹם אַחַר, טוֹל וְאֶת פּוֹרְעַ. מִן דְּהָוָה נָסַב לִיהָ,
 אָמַר לִיהָ: מִתְנָהּ!

אָמַר רַבִּי חֲזִיָא בַר אֲדָא: אֵיתְהוּוּ סְבִין בְּיוֹמֵינוּ, מֵאֵן דְּהָוָה יְהִב לוֹן, מִכִּין רִישׁ שְׂתָא לְצוּמָא רַבָּא –
 הוּוּ נְסָבוּן, מִן בְּתַר בֵּן – לֹא הָוּוּ נְסָבוּן. אֲמַרִי: דְּשׁוֹתָן גְּבָן.

נְחֻמְיָא אִישׁ שִׁיחִין פְּנַע בֵּיהּ יְרוּשָׁלַיִמִי אַחַד. אָמַר לִיהָ: זְכָה עָמִי הֲדָא תַרְנַגְלוּתָא! אָמַר לִיהָ: הִילָךְ
 טוּמִיתָא וְזִיל זְבִין קוּפָד. וְאֲכִיל וּמִית. אָמַר: בּוּאֵי וְסַפְדוּ לְחַרוּגוֹ שֶׁל נְחֻמְיָא.

נַחֲוִים אִישׁ גַּם זֶה הָיָה מוֹלִיךְ דְּרוּזִין לְבִית חֲמוּוִי. פְּנַע בֵּיהּ מוּכָפָה שְׁחִין אַחַד. אָמַר לִיהָ, זְכָה עָמִי מִכּוּפָה
 דְּאִית גְּבָד! אָמַר לִיהָ: מִי חֲזוֹר. חֲזוֹר וְאֲשַׁכְּחֻנְיָה וּמִית. וְהָוָה אָמַר: לְקִיבְלִיָּה עֵינֵיהּ דְּחֻמוּנָהּ וְלֹא

יְהִיבּוֹן לֵידָּ – יִסְתַּמְיִין. יְדוּם דְּלֵא פִשְׁטוֹן לְמִיתוּן לָדָּ – יִתְקַטְעוּן. רַגְלִיִּים דְּלֵא רַחֲטוֹן מִיתוּן לֵידָּ – יִתְכַּרְוּן. וּמִטְתִּיהָ בֵּן.

סְלִיק לְגַבִּיהָ רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לֵיהּ: אֵי לִי שְׂאֵנִי רוּחָהּ אוֹתָדָּ בְּדָּ! אָמַר לֵיהּ: אֵי לִי שְׂאֵנִי אֵין רוּחָהּ אוֹתָדָּ בְּכָדָּ! אָמַר לֵיהּ: מַה אַתָּ מְקַלְלֵנִי? אָמַר לֵיהּ: וּמַה אַתָּ מְכַעֵט בְּיִסּוּרֵין!

רַבִּי הוֹשְׁעִיא רַבָּא, הוֹדָּ רַבִּיהָ דְּבַרְיָה חַד סָגֵי נְהוּרָא, וְהוֹדָּ יְלִיפֵי אַכְל עֵימִיהָ בְּכָל יוּם. חַד זְמַן הוּוּ לֵיהּ אוּרְחִין, וְלֹא מְטָא מִיכּוֹל עֵימִיהָ. בְּרוּמְשָׁא סְלִיק לְגַבִּיהָ, אָמַר לֵיהּ: לֹא יִכְעַם מְרִי עָלֵי בְּגִין דְּהוּוּ לִי אוּרְחִין, וְלֹא בְּעֵינָה מְכּוּבִייהּ אִיְקָרִיהָ דְּמְרִי, בְּגִין בּוֹן לֹא אַכְלִיהָ עֲפָדָּ יוֹמָא דִּין.

אָמַר לֵיהּ: אַתָּ פִּיּוּסָתָּ לְמֵאן דְּמִתְחַמֵּי וְלֹא חַמֵּי, דִּין דְּחַמֵּי וְלֹא מִתְחַמֵּי וְקַבְל פִּיּוּסָדָּ! אָמַר לֵיהּ: מְנָא לָדָּ הָא? אָמַר לֵיהּ: מְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב!

דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב עַל חַד דְּסָגֵי נְהוּרָא לְבֵיתִיהָ, יִתֵּב לֵיהּ אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לְרַע מֵינִיָּהּ. אָמְרוּן: אֵלּוּלֵי דְהוּוּ בַר נֶשׁ רַבָּא, לֹא יִתֵּב לֵיהּ אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לְרַע מֵינִיָּהּ, עַבְדִּין לֵיהּ פְּרַנְסָה דִּיאִיקָר. אָמַר לְהוּ: מַהוּ חֲבִין? אָמְרוּ לֵיהּ: אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב יִתֵּיב לְרַע מֵינִיָּהּ.

וְצִלֵי עֲלוּי הִדָּא צְלוּתָא: אַתָּה גְּמַלְתָּ חֶסֶד לְמֵאן דְּמִתְחַמֵּי וְלֹא חַמֵּי, דִּין דְּחַמֵּי וְלֹא מִתְחַמֵּי וְקַבְל פִּיּוּסָדָּ וּיְגַמּוּל יִתְדָּ חֶסֶד!

דְּלָמָא, רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינָא וְרַבִּי הוֹשְׁעִיא הוּוּן מְמִיּוּלָן בְּאִילִין כְּנִישְׁתָּא דְּלוּד. אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינָא לְרַבִּי הוֹשְׁעִיא: בְּפֹה מִמּוֹן שִׁיקְעוּ אַבּוּתִי כְּאִין! אָמַר לֵיהּ: בְּפֹה נְפִשׁוֹת שִׁיקְעוּ אַבּוּתֵיךָ כְּאִין! לֹא הוּוּן בְּנֵי גִישָׁא דִּילְעוּן בְּאוּרֵייתָא!

רַבִּי אֶחָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: בִּינֵי מִתְנִיתִין, כָּל מִי שְׁהוּוּ צְרִיךְ לִיטוּל וְאִינוּ נּוֹטָל – הֲרִי זֶה שׁוֹפֵד דְּמִים וְאֶסּוּר לְהִתְרַחֵם עֲלוּי. עַל נְפִשִׁיהָ לֹא חַיִּים, עַל הוּרְגִין – לֹא כָּל שְׂכָן.

וְכָל מִי שְׁאִינוּ צְרִיךְ לִיטוּל וְנּוֹטָל – אִינוּ מִת מִן הַזְּקֵנָה עַד שִׁיְצַטְרֵד לְבְרִיּוּת. וְכָל מִי שְׁהוּוּ צְרִיךְ לִיטוּל וְאִינוּ נּוֹטָל – אִינוּ מִת מִן הַזְּקֵנָה עַד שִׁיְפְרָגֵם לְאַחֲרִים. עַל זֶה נְאָמַר: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה' וְהָיָה ה' מִבְּטָחוֹ:

הַדְרִין עֲלֵדָּ מֵאִימַתִּי כָּל אֲדָם, וְסְלִיקָא לָהּ מִסְכַּת פָּאָה

הַדְרִין עַלֶּךָ מִסְכַּת פֶּאֶה וְהַדְרִין עַלְּךָ, דַּעְתָּן עַלְּךָ מִסְכַּת פֶּאֶה וְדַעְתָּן עַלְּךָ, לֹא נִתְנָשֵׁי מִנֶּךָ מִסְכַּת פֶּאֶה וְלֹא תִתְנָשֵׁי מִנֶּךָ, לֹא בַעֲלָמָא דְרִין וְלֹא בַעֲלָמָא דְאַתִּי: (ג' פ'עמ"ה)

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא תּוֹרַתְךָ אֲמִנוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַהוֹה, וְתֵהָא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא:

חֲנִינָא בְּרַ פֶּפְּא. רְמִי בְּרַ פֶּפְּא. נַחְמֵן בְּרַ פֶּפְּא. אַחֲאִי בְּרַ פֶּפְּא. אַבָּא מְרִי בְּרַ פֶּפְּא. רַפְּרָם בְּרַ פֶּפְּא. רְכִישׁ בְּרַ פֶּפְּא. סוֹרְחָב בְּרַ פֶּפְּא. אַדָּא בְּרַ פֶּפְּא. דְּרוּ בְּרַ פֶּפְּא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תּוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְנִצְאָצְאֵנוּ וְנִצְאָצְאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תּוֹרַתְךָ: מֵאִיבֵי תַחֲפִמְנִי מִצְּוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הַיָּא לִי: יְהִי לִפְנֵי תַמִּים בְּחַקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חִיֵּיתָנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְנֵי חַקֶּיךָ: אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סְלֵה וְעַד:

מִוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׁמַתְּ חֻלְקָנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שָׁמַתְּ חֻלְקָנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנוּ מְשַׁפְּימִים וְהֵם מְשַׁפְּימִים. אֲנוּ מְשַׁפְּימִים לְדִבְרֵי תּוֹרָה, וְהֵם מְשַׁפְּימִים לְדִבְרֵים בְּטָלִים. אֲנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים. אֲנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר, וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים. אֲנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאָר שַׁחַת, שְׁנֶאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֶם לְבָאָר שַׁחַת, אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרַמָּה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִיִּים מִסְכַּת פֶּאֶה, כֵּן תַּעֲזֹרְנִי לְהַתְּחִיל מִסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֵרִים וְלְסִימָם, לְלַמּוֹד וְלִלְמַד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי תְּלַמּוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה:

וּזְכוֹת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, יַעֲמוּד לִי וְלִזְרַעִי, שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זִרְעִי וְזִרְעַי עַד עוֹלָם.

וְתִתְקַם בִּי, בְּהַתְּחַלְכֶךָ תִּנְחָה אִתְּךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקְיָצוֹת הִיא תִּשְׁיַחֶךָ: כִּי כִי יִרְבוּ יְמֶיךָ, יוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ, בְּשִׁמְאֵלָהּ עֶשֶׂר וּכְבוֹד: יְיָ עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

מִסְכֵּת דְּמַאי

פֶּרֶק רֵאשִׁון

הַלְכָה א' מִתְנִי' הַקְּלִין שְׁבַדְמַאי – הַשִּׁיתִין וְהַרִימוּן, וְהַעוּזְרִין, וּבְנֹת שוּחַ, וּבְנֹת שְׁקֵמָה, וְנוֹכְלוֹת הַתְּמָרָה, וְהַגּוֹפְנִין, וְהַנְּצֻפָּה. וְכִי הוֹדָא – הָאוֹג, וְחֹמֶץ וְהַפּוֹסְפֵר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כָּל הַשִּׁיתִין – פְּטוּרוֹת, הוּן מִשְׁלַל דִּיּוֹפְרָא. וְכָל הַרִימוּן – פְּטוּרִין, הוּן מְרִימֵי שְׁיֻקְמָה. וְכָל בְּנוֹת שְׁיֻקְמָה – פְּטוּרוֹת, חוּץ מִן הַפּוֹסְפֻת.

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: לְפִי שְׂרוּב מִינֵין הִלְלוּ אֵין בְּאִין אֶלָּא מִן הַהֶפְקֵר – לְפִיכָד מְנוּ אוֹתָן חֲכָמִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְמַאי, אֶבֶל וְדַאי – הַיִּיבִין. רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: לֹא שְׁנִיָּיא, בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי – פְּטוּרִין.

וְקָשְׂיָא עַל רַבִּי יוֹחֲנָן, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְמַאי, אֶבֶל וְדַאי – הַיִּיבִין! אָמַר רַבִּי לֹא: לְפִי שְׁבָבֵל מְקוּם וּמְקוּם לֹא חָשִׁיב אֶלָּא דְמַאי, וְהִכָּא לֹא אֶתִינֵן אֶלָּא וְדַאי.

מִתְנִיתָא מְסִיעֵי לְרַבִּי יוֹחֲנָן! מְבֹזֵיב וּלְהֵלֵן – פְּטוּר מִן הַדְּמַאי. וְשְׁנִיָּיא הִיא מְבֹזֵיב לְהֵלֵן בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי! אוּף הִכָּא, לֹא שְׁנִיָּיא בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי!

מִתְנִיתָא פְּלִינָא עַל רִישׁ לָקִישׁ! אִם הָיוּ נְשֻׁמְרִים – הַיִּיבִין. עֵיקְרָן לֹא מִן הַהֶפְקֵר הֵן בְּאִין? פְּתַר לֵהּ, אַחֲרֵי רוּב נְשֻׁמְרִים. אֵתָא חֲמִי: אִם הָרוּב מְשֻׁמְרִין – דְּכַרִּי הַכֵּל הַיִּיבִין בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי. אִם אֵין הָרוּב מְשֻׁמְרִים – דְּכַרִּי הַכֵּל פְּטוּרִין, בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי. מְחַצָּה עַל מְחַצָּה – לֵית יָכִיל.

[דף א' ע"ב]

דְּתַנִּינֵן: מְחַצָּה עַל מְחַצָּה – דְמַאי.

אָמַר רַבִּי זִירָא: לֹא סוּף דְּכַר הַקְּלִין שְׁבַדְמַאי, אֶלָּא אֶפִּילוּ דְמַאי עֲצָמוּ.

תְּנִי: נִכְנַס לְעִיר שְׂרוּבָה עַבּוּ"ם, סָפֵק רוּב מְשֻׁמְרִין, סָפֵק אֵין הָרוּב מְשֻׁמְרִין – דְּכַרִּי הַכֵּל הַיִּיבִין בֵּין דְמַאי בֵּין וְדַאי.

נִכְנַס לְעִיר שְׂרוּבָה יִשְׂרָאֵל, סָפֵק רוּב מְשֻׁמְרִין, סָפֵק אֵין הָרוּב מְשֻׁמְרִין – דְּכַרִּי הַכֵּל הַיִּיבִין.

סָפֵק רוּב עַבּוּ"ם, סָפֵק רוּב יִשְׂרָאֵל. סָפֵק רוּב מְשֻׁמְרִין, סָפֵק אֵין הָרוּב מְשֻׁמְרִין – מְחַלְקֵת רַבִּי יוֹחֲנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

אֵילוּ הֵן הַשִּׁיתִין? רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִיהַ דְּרַבִּי אֲבָא אָמַר: אֵילוּ שְׁחָן יוֹצְאוֹת מִתַּחַת הָעֵלִין.

הַפְּכוּרוֹת וְהַמְסוּיָפוֹת – הָרִי אֵילוּ פְּטוּרוֹת. וְאֵילוּ הֵן הַפְּכוּרוֹת? עַד שְׁלֹא הוֹשִׁיב שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶן.

ובשומר הדבר תלווי? אמר רבי יוסי: כשאין בהן כדי טיפול שומר.

ואילו הן המסוייפות? משוקפלו המקצועות.

רבי לעיי אמר משום רבי אליעזר: הפבורות – הרי אלו תייבות, מפני שהן בהזקת משתמרות. רבי יוסי בן חלפתא אמר: השיתין שבציפורין – הרי אלו תייבות מפני שהן בהזקת משתמרות.

נמתייפו התאינים והוא משמר שדהו מפני ענבים. ענבים והוא משמר שדהו מפני הירק, אם נכנס הוא הפועל ובעל הפית מקפיד עליו – אסורות משום גזל.

עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן: רבי ורבי יוסי בי רבי יהודה נכנסו לזבל במסוייפות, וצווח בהן השומר, ומשך רבי יוסי בי רבי יהודה את ידיו מהן. אמר לו רבי: אכול שפכר נתיאשוו הבגלים מהן.

רבי יוחנן בעיי: צווח ואת אמר הכין!

אמר רבי יונה: יאות הוא מקשי.

והא מתניתא

[דף ב' ע"א]

פליגא, הסיאה והאיזוב והקורנית שבחצר, אם היו נשמרין – תייבים. אם בגינה, אפילו נשמרין – פטורות. תמן – יכול הוא לומר לו: הרי כל העולם פולז לפניך. ברם הקא – פלפלה אחת היא, ואני משמרה לבעל מלאכתי.

תני רבי יוסי בי רבי יהודה: הנזבלות הנמכרות עם התמרים – הרי אלו פטורות [חייבות].

מה, שתי קופות זו בצד זו, או שתי קופות זו על גב זו? לא שנייה, היא זו בצד זו, והיא זו על גב זו. אלא כי אגן קיימין, במעורבות.

כשהטילו שאור, או כשלא הטילו שאור? רבי מנא אמר: כשהטילו שאור אגן קיימין. אם כשהטילו שאור בפני עצמן – יהו חייבות! לית יכול, דאמר רבי יוחנן: מפני שרוב המינין האלו באין מן ההפקר, לפיכך מנו אותן חכמים.

רבי הנניא אמר: כשלא הטילו שאור אגן קיימין. אם כשלא הטילו שאור, אפילו במעורבות יהו פטורין! לית יכול, דאמר רבי ישמעאל ברבי יוסי משום אביו: אשכול שביכר בו גרגיר יהודי – פולז חיבור למעשרות.

רבי יוסי בי רבי בון אמר: רבי זעירא ורבי הילא, חד אמר פתדין, וחד אמר פתדין. והכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא את שהטילו שאור – חייבות, ואת שלא הטילו שאור – פטורות.

והגופנן, שמירה. מה? בין יהודא בין גליל? מן מה דמתלין לה מתל בגלילא, שומרה – שומר מרה. מאן מתל לה עם תבלייא, הודא אמרה, בגליל – פטור, וביהודא – חייב.

בוספּרה בוספּרתה. מהו? בין יהודא בין גליל? מן מה דמתליד לה מתל בדרומא, בוספּרה בוספּרתה, מן מתליד עם תבלייא, הך אַמְרָה: בגליל – חייבת, וביהודה – פטורה.

תניא אמר רבי יהודה: בראשונה, היה חומץ שביהודה – פטור מן הפעשרות, שהיו עושין יינן בטהרה לנסכים ולא היה מחמיץ, והיו מביאין מן התמיד. ועכשיו שהיו מחמיץ – חייב.

מחלפא שיטתיה דרבי יהודא! דתנינן תמן: המתמיד ונתן במים במידה ומצא כדי מידתו – פטור, ורבי יהודא מחייב. וכא, הך אמר הכין!

אמר רבי לא: בראשונה היו ענבים מרובות ולא היו הרצנים חשובות. ועכשיו שאין ענבים מרובות – הרצנים חשובות.

רבי הוּנָא אַמְר, רבי ורמיה בעי: לית הךא פליגי על רבי שמעון בן לקיש?

וירבו כל הרמונים על רימי שקמא, ויהיו פטורין! אמר רבי יוסי: תיפתר במקום שרוב משמורין.

רבי יוסי ברבי בעי: ואין כל העולם לפניו! וירבו כל הרימון שעולם על רימי אותו המקום ויהיו פטורין!

[דף ב' ע"ב]

הלכה ב'

מתני' הדמאי – אין לו חומש ואין לו ביעור.

ונאכל לאונן.

ונכנס לירושלים ויוצא.

ומאבדין את מיעוטו בדרכים.

ונתנו לעם הארץ ואוכל בנגדו.

ומחלל אותו כסף על כסף, ונחושט על נחושט, כסף על נחושט, ונחושט על פירות, ויחזור ויפדה את הפירות; דברי רבי מאיר. והקמים אומרים: יעלו הפירות ויאכלו בירושלים.

גמרא לא יוחנן פהו גדול העביר הודיית מעשר? העבירן – שלא יתוודו, הך לבער – צריד לבער. ובודאי. אכל בדמאי – אין צריד לבער.

תני: נאכל באנינה, ואינו נאכל בטומאה. מה בין אנינה מה בין טומאה? אמר רב נחמן: טומאה – מצויה, אנינה מצויה. גזרו על דבר שהוא מצוי, ולא גזרו על דבר שאינו מצוי.

אמר רבי יוסי: אפילו כספס טבל לא עשו אותה. אילו כספס טבל, ספק ניתקן מעשר שני ספק לא ניתקן – שמה אינו אסור לאונן? ברם הכא – מותר לאונן!

תמן תנינן: התרומה ותרומת מעשר של דמאי. והכא את אמר הכין!

אמר רבי זעירא: תמן תנינן, תרומת מעשר של דמאי. ברם הכא מעשר שני של דמאי.

אמר רבי אימי: אין המושגה הזאת יוצאת ידי תרומת מעשר של דמאי. מאי כדון? תמן רבי מאיר. ברם הכא – רבנן.

רבי זעירא אמר בשם רבנן: בדין הנה, תרומת מעשר של דמאי – שלא יפריש עליה חומש. ולמה אמרו שיפריש? מפני גדירה, שאם את אומר לו שלא יפריש, אף הוא אינו נוהג בה כקדושה.

בדין הנה, מעשר שני של דמאי – שיפריש עליו חומש. ולמה אמרו שלא יפריש? מפני גדירו, שאם את אומר לו שיפריש, אף

[דף ג' ע"א]

הוא אינו מפריש כל עיקר.

רבי בון בר הניא בעא קומי רבי לא: למה לי דמאי? אפילו ודאי! למה לי מיעוט? אפילו רוב! ולא כן תני: אין מביאין תרומה מן הגורן לעיר, ולא מן המדבר ליישוב, אלא אם כן היתה במקום שהיתה גזרתה – מביאה, ונוטל דמים מן השכט.

אמר ליה: ואינו מצוה להשיב אבידה? אמר רבי יוסי: מצוה הוא להשיב אבידה כדבר מועט, ואינו מצוה להשיב אבידה כדבר מרובה.

ובדאי, אכל לא בדמאי, אפילו כדבר מועט אינה מצוה להשיב אבידה. דתנינן: ומאכדין את מיעוטו בדרכים.

עד כדון בשאין בידו מעות. הנה בידו מעות? רבי יוחנני בריה דרבי חייא בר בא אמר: אבא, הוי לו מעות בדיסקינא, ולא הנה מהללו.

אתיא דרבי חייא בר בא – כרבי זעירא, ודרבי

[דף ג' ע"ב]

אילא – כרבי אמי.

דבי רבי ינאי אמרי: פחות מאוכל מותר לאכדו – בפרוס. אכל בשלם – עד גרונרות.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יהוודק, בשלם – עד כגונרות. בפרוס, אפילו פמה – מותר. מה פליגינן? רבי מנא אמר: כדא פליגינן.

דבי רבי ינאי אמרי: פחות מאוכל מותר לאכדו – בפרוס. אכל בשלם – עד גרונרות. רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יהוודק: בין בפרוס בין בשלם – עד גרונרות.

רבי הושעיה בעי: מהו להפריש כל שהוא ולאכדו?

ונותנו לעם הארץ ויאכל כנגדו. בדמאי, הא בודאי – לא, שאין מוסרין ודאי לעם הארץ.

מתני' הלוקח לזרע ולבְּהֵמָה, קמח לעורות, ושמן לנר, שמן לסוד בו את הכלים – פטור מן הדמאי. מן הקזיב ולהלן – פטור מן הדמאי.

חלת עם הארץ, והדומוע, והלקוח בכסף מעשר שני, שירי הפנחות – פטורין מן הדמאי. ושמן ערב – בית שמאי מחייבין, ובית הלל פוטרין.

גמרא מפיון שלקחו לזרע – לא שנייא, היא דבר שזרעו פלה, היא דבר שאין זרעו פלה. אמר רבי יוחנן: ותני כן: לקחו לזרע וחישב עליהו לאכילה – באין מהשבה. לקחו לאכילה וחישב עליהו לזרע – לא הפל מפנו.

תני: אין זורעין טבל. אכל (ואין) מחפין טבל. אכל (ואין) עושים עם העכו"ם בטבל.

(ש)שבה זרע טבל – פטור, שפבר אבד. בדבר שאין דרכו להתלקט, אכל בדבר שדרכו להתלקט – קונסין אותו שילקט אותו. בלא צמה. אכל אם צמה – נעשה בדבר שאין דרכו להתלקט.

רבי יוחנן, בד תוה אכיל אפילו קופד, אפילו ביעה – תוה מתקן. אמרו לו תלמידיו: לא בן אילפן רבי: **עשר תעשר את כל תבואת זרעך** (דברים יד, כב)! הו חשש למשקין שיש בהן.

רבי ירמיה שלח לרבי זעירא תדא מסאנא דתאנים דלא מתקנא. ותוה רבי ירמיה סבר מימר: מה, רבי זעירא מיכול דלא מתקנא?! ותוה רבי זעירא סבר מימר: מה, אפשר דרבי ירמיה משלחה לי מילא דלא מתקנא?! בין דין לדיו, איתאכלת טבל.

למחר קם עימיה, אמר ליה: ההוא מסנאתא דשלחת לי אתמול, מתקנא תוה? אמר ליה: אמרית, מה, רבי זעירא מיכל מילא דלא מתקנא?! אמר ליה: אוף אנא אמרית כן, תוה מה רבי ירמיה משלח לי מילא דלאו מתקנא?!

רבי אבא בר זבינא בשם רבי זעירא אמר: אין הוון קדמאי בני מלאכים – אנן בני נש. ואין הוון בני נש – אנן חמורין.

אמר רבי מנא: בההיא שעתא אמרין: אפילו לחמרתיה דרבי פנחס בן יאיר לא אידמינן! חמרתיה דרבי פנחס בן יאיר גנבונה לסטיי בליליא,

[דף ד' ע"א]

עבדת טמורה גבן תלתא יומין דלא מעמא בלום. בתר תלתא יומין איתמלכן מהזרתה למרה. אמרין: נישלחנה למרה דלא לימות לגבן ותיכרי מערתא. אפקונה, אזלת וקמת על תרעת דמרה, שיריית מנהקא. אמר לון: פתחין להדא עלוקתא דאית לה תלתא יומין דלא טעימת בלום! פתחין לה, ועלת לה, אמר לון: יהבון לה בלום למיכל, תיכל.

יהבין קומה שערין ולא בעיית מיכל. אמרו ליה: רבי, לא בעיית מיכל! אמר לון: מתקנין אינן? אמרו ליה: אין? אמר לון: וארימותן דמיין? אמרו ליה: ולא בן אילפן רבי: הלוקח לזרע, לבְּהֵמָה, קמח לעורות, שמן לנר, שמן לסוד בו את הכלים – פטור מן הדמאי! אמר לון: מה נעביד להדא עלבנתא, דהיא מחמר על גרמה סגין וארימון דמיין, ואכלת.

תריז מספינין אפקדון תריז סאין דשערין גבין רבי פנחס בן יאיר. ורעין ורחצין ואעלון. בענין מיסב שעריהון, אמר לון: אייתון גמליא וחקמריא וסבון שעריכון.

רבי פנחס בן יאיר אול לחד אתר, אתון לגביה, אמרו ליה: עכבריא אכל עיבורין? גזר עליהון וצמתון, שרון מצפצפין, אמר לון: ודעין אתון מה אינון אמרינן? אמרו ליה, לא! אמר לון, אמרן דלא מתקנה. אמרו ליה: עורבון? וערבון ולא אנכון.

מרגלי מן דמלכא סרקיא נפלת, ובלעת חד עכבר. אתא לגבי רבי פנחס בן יאיר. אמר ליה: מה, אנא חברא? אמר ליה: לשמד טבא אתית! גזר עליהון וצמתון. חמא חד מנבע ואתא. אמר: גבי ההן ניהו! וגזר עלוי ופלטא.

רבי פנחס בן יאיר אול לחד אתר, אתון לגביה, אמרו ליה: לית מבווען מספק לון? אמר לון: דילמא לא אתון מתקנן? אמרו ליה: עורבון? וערבון ומספק להון.

רבי פנחס בן יאיר הוה אול לבית וועד. והוה גיניין גביר. אמר ליה: גיניין! מה את מנע לי מן בית וועדא? ופליג קומין ועבר. אמרו ליה תלמידיו: יכלין אנן עברין? אמר לון: מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומי – יעבור ולא מנכה.

רבי, בעי משרי שמיטתא. סלק רבי פנחס בן יאיר לגביה. אמר ליה: מה עיבוריה עבידין? אמר ליה: עולשין יפות. מה עיבוריא עבידין? אמר ליה: עולשין יפות. וידע רבי דלית הוא מסבמיה עמיה. אמר ליה: מוישגח רבי למיכל עימי ציבחר בטל יומא דין? אמר ליה: אין.

מי נחית, חמא מולוונתא דרבי קיימין. אמר, כל אילון יהודאי זנין? אפשר דלא חמי סבר אפוי מן כדון. אזולין ואמרון לרבי. שלח רבי בעי מפיסתיה. מטון בי גבי קרתיה, אמר, בני קרתי, קורבין לי. ונחתו בני קרתיה ואקפון עלוי. אמר לון: רבי בעי מפיסתיה! שבקניה ואזול לון. אמר: בני ידי קורבין לין נחתת אישתא מן שמיא ואקפת עלוי. אזולין ואמרון לרבי. אמר: הואיל ולא זכינן נישבע מיניה בעלמא חדון, ניזכי נישבע מיניה בעלמא דאתא.

רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן: מעשה בחסיד אחד שהיה הופר בורות שיחין ומערות לעובדים ולשבים. פעם אחת היתה בתו עוברת לינשא, ושטפה נהר. והוון כל עמא עללין לגביה, בעיין מנחמתיה, ולא קביל עלוי מתנחמה.

עאל רבי פנחס בן יאיר לגביה בעי מנחמתיה, ולא קביל עלוי מתנחמה. אמר לון: דין הוא חסידכון? אמרו ליה: רבי, כך וכך הוה עושה, כך וכך אירעין. אמר: אפשר שהיה מכבד את בורא במום, והוא מקפחו במום? מיד נפל קול הכרה בעיר: "באת בתו של אותו האישי" אית דאמרי. בסיכתא איתעריה. ואית דאמרי, מלאך ירד בדמות רבי פנחס בן יאיר והצילה.

רבי חנינא בן דוסא הוה יתיב אכול בלילא שבת. פחת פתורא קומין. אמרו ליה: מהו בן? אמר ליה: תכלין שאלתי משכינתי. ולא עשרתי. והזכיר תיניין, ועלה השולחן מאיליו.

רבי טרפון הוה יתיב אכול, ונפיל פיתותא מיניה. אמרי ליה: מהו בן? אמר ליה: קורדם שאלתי ועשיתי על גבו טהרות.

ויון למוריים, ויון לאלונטימית, קמניית לעשותן טהינין - תיביבין בדמאי. ואין צורך לומר: בודאי. הן עצמן - פטורין מן הדמאי.

מה אנו קיימין? אין ברבי - אפילו בדמאי יהיו תיביבין. אין ברבי אלעזר ברבי שמעון - אפילו

[דף ד' ע"ב]

בודאי יהוון פטורים! אלא ברבי אנו אמרין, בקלין שהקילו בדמאי.

ויון לקילור, קמח לעשותה מלוגמא - תיביבין בודאי, ואין צורך לומר בדמאי ופטורים בדמאי. הן עצמן - פטורים מן הדמאי.

הכא את אמר: פטורים מן הדמאי, והכא את אמר: פטורים מן הדמאי! כאן - על גב גופו הוא בטל. וכאן - ביון שהוא נותנו הוא בטל.

והתני: קילור של עבודה זרה - אסור בהננייה! שנייא היא, דכתיב: ולא ידבק בידך מאומה מן החרם. מה בינן לשמרים של עכו"ם? אלו שמרים של עכו"ם שמה אינן אסורים בהננייה! הא שמרים שניבשו - אין בהם משום הננייה עבודה זרה.

מגזיב ולחלו פטור מן הדמאי. בזיב עצמה מה היא? תני: גזיב עצמה - פטורה מן הדמאי.

הלוקח מן החמרת בצור, ומן המגורת בצידן - תיב. הא מן המגורת בצור, ומן החמרים בצידן - פטור. מהמר וידי בצור.

חמרת שניבנס לצור דרך בזיב, אתא חמי, אילו עמדה לה בזיב - פטורה. עכשיו שניבנסה לצור - תיבית?

אמר רבי יוחנן: בשעה שגזרו על הדמאי - לא גזרו על דברים הללו. אמר רבי הושעיא: אימת קדשים עליו, ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן.

וחלת עם הארץ. על דעתיה דרבי הושעיא - בחלת עם הארץ היא מתניתא. אבל חבר שלקח עיסה מעם הארץ והפריש חלתה - לא. על דעתיה דרבי יוחנן - היא הדא היא הדא.

והמדימעי. על דעתיה דרבי הושעיא - בפירות עם הארץ היא מתניתא. אבל חבר שלקח פירות מעם הארץ ונדמעו - לא. על דעתיה דרבי יוחנן - היא הדא היא הדא. מאי נפק

[דף ה' ע"א]

מביניהן? סאה עולה מתוך מאה, על דעתיה דרבי יוחנן - תיבית. על דעתיה דרבי הושעיא - פטורה.

תני: וכולן שקרא שם לתרומת מעשר, או למעשר שני שלה – מה שעשה עשוי. על דעתיה דרבי יוחנן, ניהא. על דעתיה דרבי הושעיא, מתוקנין ואת אמרת הכן? מפני אחד שאינו מתקן שאינו אימת קדשים עליו.

תני: וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהן – מה שעשה עשוי מפני אחד שאינו מתקן.

רבי בון בר חייא בעי קומי רבי זעירא: עד דדון, בכסף מעשר של דמאי. אפילו בודאי.

תני: וכולן שקרא שם לתרומת מעשר, או למעשר שני שלהן – מה שעשה עשוי. רבי אלעזר אמר: הוין משירי מנהות. רבי ירמיה אמר: השאר – במחלוקת.

רבי יוסי בעי: הייודו מחלוקת? מה גן קיימין? אין פרבי מאיר, היא מעשר היא שירי מנהות – לא עשה ולא בלום. פרבי יהודא – מה שעשה עשוי.

אמר רבי מנא: אזלית לקסרין, ושמעית רבי חזקיה יתיב ומתני: המקדש בקלקו בקדשי קדשים, או בקדשים קלים – אינה מקודשת. רבי אלעזר אמר: דברי הכל. רבי יוחנן אמר: במחלוקת. ואמרית ליה: מאן שמע רבי הדיא מילתא? ואמר לי: מן רבי ירמיה.

ואמרית, יאות רבי ירמיה דהוא שמע הדיא דרבי אלעזר דברי הכל הוא, דאמר במחלוקת. רבי יוסי דלא שמיע ליה – צריכה ליה, הוא דאמר: הייודה מחלוקת? אין פרבי מאיר, היא מעשר שני היא שירי מנהות – לא עשה ולא בלום. אין פרבי יהודא – מה שעשה עשוי.

תני: אמר רבי יודה: לא פטרו בית הלל אלא שמן של פליטון בלבד. אחרים אומרים בשם רבי נתן: מחיבין היו בית הלל בשמן וורד, ויירדינון.

[דף ה' ע"ב]

הלכה ד'

מתני' הדמאי – מערבין בו. ומשתתפין בו. מכרכין עליו. ומזמנים עליו. ומפרישין אותו ערום. ובין השמשות.

ואם הקדים מעשר שני לראשון – אין בכך בלום.

שמן שהגרדי סף באצבעותיו – חייב בדמאי. ושהפורק נותן בצמר – פטור מן הדמאי.

גמרא מפרישין אותו ערום, שאינו טעון ברכה.

ובין השמשות, הדיא דתנינן: ספק חשיכה ספק לא חשיכה.

תני רבי חלפתא בן שאיל: מחללין דמאי במרחין, שאינו טעון ברכה. הא ודאי – טעון ברכה.

רבי מנא בעי קומי רבי יודן: כיצד הוא מברך? אם היו פירות – "על הדיון מעשר שני". אם היו מעות – "על היולל מעשר שני".

אם הקדים שני לראשון – אין בכך כלום. בשעבר. הא בתהילה – לא.

רבי בא בריה דרבי חייא בר ווא, רבי חייא בשם רבי יוחנן: מותר להקדים שני לראשון בדמאי. רבי יעקב בר אחא בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: לא יעשה. ואם עשה – מה שעשה עשוי.

מהו ליקבע שני במקום ראשון? רבי יוסי בן שאול איתי ליה אריסיה פירי. אמר ליה: "צא וקבע שני". והור ואמר ליה: "צא וקבע ראשון". והש לומר שפא קבע שני במקום ראשון! הדיא אמרה: שמוותר לקבע שני במקום ראשון.

[דף ו' ע"א וע"ב]

עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן: פוטר אדם את טבלו בסאה אחת של טבל. ביצד הוא עושה? מכיא סאה אחת של טבל, ועושה אותה שני. ופודה אותה, וחוזר ועושה אותה תרומת מעשר למקום אחר.

נחת עולא לתמוז, ואמרה בשם רבי יוחנן, וחברון עלוי. התיב רב ששת: והא מתניתא פליגא, היו לפניו שתי פלגולות של טבל. ותני עלה: נוטל מן השניה שני תאנים ושני עישורים, ועישורו של עישור. ויטול שני תאנים ויעשה אותן שני, ויפדם, ויחזור ויעשם תרומת מעשר למקום אחר!

אמר רבי מנא: ואין שני שבראשונה טבול לראשון שבשניה? אמר רבי חנניה: תמן – כרי שהיא טבול לראשון ולשני. ברם הכא – שני שנתקן מחמת ראשון – את חוזר ועושה אותו ראשון?

שמון שהגרדי סה באצבעותיו – חייב בדמאי. מה שהפורג ניתן בצמר – פטור מדמאי. מה בין זה לזה? זה – על גב גופה בטל. וזה – על גב צמר הוא בטל.

הדרן עלה תלמוד

[דף ז' ע"א]

פרק שני

הלכה א' מתני' אלו דברים מועשרין דמאי בכל מקום: הדבילה והתמרים, והחרובים, האורז והפמון. האורז שבהוצה לארץ, כל המשתמש ממונו – פטור.

גמרא תמן תנינן: שום בעל כבי, ובצל של רכפה, וגריסין המילקין, ועדשין המצריות. המינין הללו, על ידי שיש פיוצא בהן בארץ ישראל – צרכו חכמים ליתן להן סימן. אבל האלצרין והפסטקין והאצטובולין, על ידי שאין פיוצא בהן בארץ ישראל – לא צרכו ליתן להם סימן.

אמר רבי אבין: הדיא מתניתא חילופא! חייב המינין האלו, על ידי שאין פיוצא בהן בהוצה לארץ – צרכו חכמים למנותן.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק תְּשִׁיעִי

טא, הַשׁוֹכֵר אֶת הַשְּׂדֵה מִחִבְרוֹ, וְהָיָה בֵּה תְבוּאָה לְקֹצֵר, עֲנָבִים לְבָצֵר, זֵיתִים לְמִסּוֹק - הָרִי אֵלּוּ שְׁמִין אוֹתָהּ. וְשְׁמִין לוֹ תְבוּאָה קְצוּרָה, עֲנָבִים בְּצוּרוֹת, זֵיתִים מִסּוּקִין - אִין שְׁמִין לוֹ. הַנִּיחָה וְיָצָא, וְהָיָה בֵּה תְבוּאָה לְקֹצֵר, עֲנָבִים לְבָצֵר, זֵיתִים לְמִסּוֹק - הָרִי אֵלּוּ שְׁמִין לוֹ. כִּי־צַד שְׁמִין לוֹ? אִם הָיָה שְׂכִיר - נוֹתֵינּוּ לוֹ לְפִי שְׂכִירוֹתוֹ, קִבְּלֵן לְפִי קִבְּלוֹנוֹ.

טב, הַחוֹכֵר שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין מִחִבְרוֹ - אִין פְּחוֹת מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, שְׂדֵה בֵּית הַבַּעַל - כּוֹנֵס אֶת גְּרָנוֹ וּמִסְתַּלֵּק, שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, יָבֵשׁ הַמַּעֲזִין נִקְצֵץ הָאֵילָן - חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ מַעֲזֵן אַחֵר, וְחֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ אֵילָן אַחֵר, שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין זֶה אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, שְׂדֵה בֵּית הָאֵילָן זֶה אֲנִי שׁוֹכֵר מִמֶּךָ, יָבֵשׁ הַמַּעֲזִין נִקְצֵץ הָאֵילָן - מִנְפָּה לוֹ מִן חִכּוּרוֹ. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מִחִבְרוֹ וְהָיָה בּוֹ אֵילָנוֹת, מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהַשְׂכִּיר אֵילָנוֹת עִם הַשְּׂדוֹת - הָרִי הֵן שֶׁל שׁוֹכֵר. בְּפָנֵי עֲצָמָן - הָרִי הֵן שֶׁל מְשָׁכִיר.

טג, הַלוֹקַח שְׂדֵה קִיפָּה מִחִבְרוֹ, וְהָיָה בֵּה תְפוּחוֹתִין וְרִמּוֹנִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שְׂלֵא הָיָה בְּכֹלל הַקֵּיץ - הָרִי הוּא שֶׁל מוֹכֵר. עֲשֵׂה בְּדֶרֶךְ אַחֵר עַד שְׂלֵא כָּלָה הַקֵּיץ - הָרִי הוּא שֶׁל לּוֹקַח. מְשִׁיכְלָה הַקֵּיץ - הָרִי הוּא שֶׁל מוֹכֵר. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה יָרֵק מִחִבְרוֹ, וְהָיָה בּוֹ שׁוּרָה שֶׁל יָרֵק אַחֵר - הָרִי הוּא שֶׁל לּוֹקַח, וְאִם הָיָה מְקַצֵּה בְּפָנֵי עֲצָמוֹ - הָרִי הוּא שֶׁל מוֹכֵר. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מִחִבְרוֹ - לֹא יֵהָא נְרָה שְׁנָה וְזוֹרְעָה שְׁנָה, אֲלֵא נֵר חֲצִינָה וְזוֹרַע חֲצִינָה, כְּדִי שִׁיָּהּ לוֹ מְאִין לְגַבּוֹת. הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מִחִבְרוֹ, וְהָיָה נְרָה שְׁנָה וְזוֹרְעָה שְׁנָה אַחַת - לֹא יֵאמֵר לוֹ לְגֵרֵן, תֵּן לִי חֲכִירִי

שֶׁל שְׁתֵּי שָׁנִים, אֲלֵא נוֹתֵן לוֹ שֶׁל שְׁנָה שְׁנָה בְּפָנֵי עֲצָמָה. הַשֵּׁם קָמְתוֹ שֶׁל חִבְרוֹ בְּעֶשְׂרֵת כּוּרִין חֲטִין, וְעֵשְׂתָה בְּפָחוֹת אוֹ בְּיוֹתֵר - נוֹתֵן לוֹ שׁוּמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֵשְׂתָה בְּפָחוֹת - נוֹתֵן לוֹ שׁוּמוֹ. בְּיֹתֵר - נוֹתֵן לוֹ כָּל מָה שֶׁהַשְּׂדֵה עוֹשֶׂה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עוֹלָה וְיוֹרֵד עִמּוֹ, וְכִשֵּׁם שֶׁהִלְקִיחָה בְּכֶסֶף בְּשֹׁטֵר וּבְחֻזְקָה, כֶּף שְׂכִירָה בְּכֶסֶף בְּשֹׁטֵר וּבְחֻזְקָה.

טד, הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִחִבְרוֹ, מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְתֵן פּוֹל בְּשַׁעֲרוֹיִן - נוֹתֵן פּוֹל בְּשַׁעֲרוֹיִן שְׁעוּרִים כְּפָלִים בְּחֻטִּים - נוֹתֵן כְּפָלִים בְּחֻטִּים, וְכָל דָּבָר שֶׁמִּתְקַבֵּל לְאוּצָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲדָשִׁים וְכַרְשִׁינִין - הָרִי הֵן כְּחֲטִין. וְכָל דָּבָר שֶׁמִּתְקַבֵּל לְאוּצָר. מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְהוֹשִׁיב שׁוּמֵר לְמַחְצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרַבִּיעַ - יוֹשִׁיבוּ. וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְּדִינָה.

טו, הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִחִבְרוֹ מִשְׁזֻכָּה בֵּה הוֹבִירָה - שְׁמִין אוֹתָהּ כְּמָה רְאוּיָה הִיא לְעֲשׂוֹת וְנוֹתֵן לוֹ, וְאִין שְׁמִין אוֹתָהּ כְּנֶגֶד שְׂדוֹת שְׁבָצָדָה, שְׁמָא זֶה נִירָה זֶה אֵינָה נִירָה זֶה, מְזַבֵּלֵת זֶה אֵינָה מְזַבֵּלֵת, זֶה מְטִיבָה זֶה אֵינָה מְטִיבָה, אֲלֵא שְׁמִין אוֹתָהּ כְּמָה הִיא רְאוּיָה לְעֲשׂוֹת, וְנוֹתֵן לוֹ, שְׁכּוֹתֵב לוֹ: "אִם אוֹבִיר וְלֹא אֶעֱבִיד אֶשְׁלֵם בְּמִיטְבָּא". הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִחִבְרוֹ וְלֹא עֲשֵׂתָהּ, אִם יֵשׁ בֵּה כְּדִי לְהַעֲמִיד כְּרִי - חֵיב לְטַפֵּל בֵּה, שְׂכָף הוּא כּוֹתֵב לוֹ: "אֲנָא אָנִיר וְאֲזַרַע וְאֲדוֹשׁ וְאֶקְצֹר וְאֶוֹקֵים כְּרִיא וְאֶת תִּיתִי וְתִיסֵב פְּלַגָּא בְּעִבּוּרָא וּבְחִבְנָא וְאֲנָא בְּעַמְלִי וּבְנִפְקֵת יָדִי פְּלַגָּא". וְכִשֵּׁם שֶׁשְׂדֵה הַזֶּרַע אִם יֵשׁ בֵּה כְּדִי לְהַעֲמִיד כְּרִי - מְטַפֵּל בֵּה, כֶּף שְׂדֵה בֵּית הָאֵילָן, אִם יֵשׁ בֵּה כְּדִי לְהַעֲמִיד יְצִיאֹתֵיו - מְטַפֵּל בֵּה. וְאִם לֹא - אִין מְטַפֵּל בֵּה. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מִחִבְרוֹ - קוֹצֵר וּמַעֲמֵר וְדָשׁ וְזוֹרָה. הַפְּסִיכָא,³ וְהַחֲפּוּרוֹת,³ הַסְּנַטְרָא,⁴

⁴ הממונה מן העיר להגיד ולהראות תחומי השדות של מי זה ושל מי זה.

¹ מכר לו את השדה לפירות קיץ שבה.

² המודדים את השדות.

³ חפירת בורות.

וְהֶאֱנָקוּלְמוֹס⁵ - בְּאִים וְנוֹטְלִים מִן הָאֲמָצַע. הַבִּירָה⁶, וְהַבְּלִי⁷, הַסֵּפֶר, וְהַהֶפְנִי⁸. בְּזִמְנָן שְׂבָאִין מִכַּח בַּעַל הַבַּיִת - נוֹטְלִין מִכַּח בַּעַל הַבַּיִת. מִכַּח אָרִיס - נוֹטְלִים מִכַּח אָרִיס. וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה.

טו, הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, וּמַת, לֹא יֵאמֵר לְבָנָיו: "תִּנּוּ לִי מָה שְׂאֵבֶל אֲבִיכֶם". וְכֵן הֵן לֹא יֵאמְרוּ לוֹ: "תֵּן לָנוּ מָה שְׁעָשָׂה אָבִינוּ", אֲלֵא שְׂמִין לוֹ. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, זֹרְעָה שְׂנָה רֵאשׁוֹנָה וְלֹא צְמַחָה, כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזֹרְעָה שְׂנָיָה, שְׂנָיָה וְלֹא צְמַחָה - אִין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזֹרְעָה שְׁלִישִׁית.

טז, הַמוֹכֵר זֹרְעוֹנֵי גְנֵה לְחִבְרוֹ זֹרְעִים שְׂאִינָן נֶאֱכָלִין, זֹרְעֵן וְלֹא צְמַחוּ - חֵיב בְּאַחְרֵיּוֹתָן. זֹרְעִים הַנֶּאֱכָלִים, זֹרְעֵן וְלֹא צְמַחוּ - אִין חֵיבִין בְּאַחְרֵיּוֹתָן. וְאִם הִתְנָה עֲלָיו מִתְחִלָּה לְזֹרַע - חֵיב בְּאַחְרֵיּוֹתָן. מָה גּוֹתֵן לוֹ? דְּמֵי הַזֶּרַע. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: כֵּל יִצְאֹתָיו. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְטַע - הָרִי זֶה מְקַבֵּל עֲלָיו עֶשֶׂר בִּירְאוֹת לְבַיִת סֵאָה. יֵתֵר עַל כֵּן, מְגַלְגְּלִין עֲלָיו אֶת הַכֵּל.

טח, הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְטַע, מְקוֹם שְׂנָהֵגוּ הַהֵיּוֹת נוֹטֵעַ עַל אַרְבַּע אַרְבַּע, וְעַל חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ, וְעַל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, וְעַל שִׁבְעַת שִׁבְעַת, וְאִין מְשַׁנָּה מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְטַע. עַד מָתִי חֵיב לְטַפֵּל בְּנִטְיַעוֹת? עַד כִּדֵי שִׁיחֻלוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּתֵאֲנִים מְשִׁיעֶכֶבוּ הַמַּחְרָשָׁה. הַמְקַבֵּל כֶּרֶם מַחְבְּרוֹ - חֵיב לְטַפֵּל בוֹ, עַד שְׁיַעֲשֶׂנָה יַיִן זֵיתִים, עַד שְׁיַעֲשֶׂם צְבוֹר פִּשְׁתָּן, עַד שְׁיַעֲשֶׂנוּ קוֹרְצִין - חוֹלֵק וְנוֹתֵן לוֹ. זֶה מְכַנֵּס חֲלָקוֹ לְעִיר, וְזֶה מְכַנֵּס חֲלָקוֹ לְעִיר. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה תֵאֲנִים מַחְבְּרוֹ, מְקוֹם שְׂנָהֵגוּ לְעִשְׂתָּן קְצִיעוֹת - עוֹשֶׂה אוֹתָן קְצִיעוֹת,

גְרוֹגְרוֹת - עוֹשֶׂה אוֹתָן גְרוֹגְרוֹת. דְּבִלָּה - עוֹשֶׂה אוֹתָן דְּבִלָּה. וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה יָרֵק מַחְבְּרוֹ, מְקוֹם שְׂנָהֵגוּ לְמַכּוֹר בְּשׁוּק - מוֹכֵר בְּשׁוּק. בְּשְׂדֵה - מוֹכֵר בְּשְׂדֵה, וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, אֲפִלוּ לֹא חִכְרוּ הֵימְנוּ אֲלֵא לְזֵיתִים, לֹא יֵאמֵר לוֹ אִין לָךְ בְּהָ אֲלֵא זֵיתִים בְּלִבְךָ, אֲלֵא כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה - הָרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ.

טט, הַחּוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזֹרַע - אִין לוֹ בְּאֵילָן, בֵּין שְׂיֵאמֵר לוֹ: אֲחֹכֵר שְׂדֵה זוֹ, אֲזֹרַע שְׂדֵה זוֹ, אֲעֲשֶׂה שְׂדֵה זוֹ, אֲכַל אִם אָמַר לוֹ: חֹכֵר שְׂדֵה זוֹ, זֹרַע שְׂדֵה זוֹ, עֲשֶׂה שְׂדֵה זוֹ - כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה, הָרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה נֵיר מַחְבְּרוֹ, וְהִיָּה נְרָה שְׂנָה אַחַת וְזוֹרְעָה שְׂנָה אַחַת, עֲמַד עֲלָיו בְּשַׁעַת הַנֵּיר, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי חִכְרֵיּוֹת שֶׁל שְׁתֵּי שָׁנִים - אִין שׁוֹמְעִין לוֹ, אֲלֵא יִמְתִּין עַד שְׁתַּגִּיעַ גֶּחַן. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ - לֹא יֵהָא נְרָה שְׂנָה אַחַר שְׂנָה, חִכְרָה הֵימְנוּ לְזִמְנָן מְרַבָּה, נְרָה שְׂנָה אַחַר שְׂנָה, וְזוֹרְעָה שְׂנָה אַחַר שְׂנָה. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ - לֹא יֵהָא נֵר חֲצִיָּה וְזוֹרְעָה חֲצִיָּה, וְלֹא זוֹרְעָה שְׁנֵי מִינֵין. הַחּוֹכֵר מְמַנּוּ שְׁתֵּי שְׂדוֹת, נֵר אַחַת וְזוֹרַע שְׁנֵי מִינֵין. הַחּוֹכֵר נֵיר מַחְבְּרוֹ, נֵר חֲצִיָּה וְזוֹרַע חֲצִיָּה, וְזוֹרְעָה מִינֵין הַרְבֵּה. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה תְבוּאָה מַחְבְּרוֹ, לֹא יֵאמֵר לוֹ אִינִי בֹא עַד שְׁתַּכְלֶה, וְאִינוּ רְשָׁאֵי לְזוֹרְעָה פְּעַמִּים. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה אֵילָן מַחְבְּרוֹ, לֹא יֵאמֵר לוֹ: 'אִינִי בֹא עַד שְׁיִכְלוּ פְרוֹת מִתּוֹכָה', וְאִינוּ רְשָׁאֵי לְאֲכָלָה פְּעַמִּים.

ט, הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, נְרָה וְלֹא זֹרְעָה - נוֹתֵן לוֹ חִכּוֹרוֹ, אֲף עַל פִּי כֵן שְׂמִין לוֹ, שְׂאִינוּ דוֹמָה מִנִּיחָה נְרָה לְמִנִּיחָה שְׁלֶף⁹. הַחּוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְשַׁחַת וּגְזוּזָה, כָּל הַפְּרוֹת

⁵ או זה שממונה לשטוף ורם מים אחרי העבודה כדי לשטוף את הזיעה, ויש גורסים והספן, שמעביר את

הכמוניים לשדה בספינה על גבי נהר.

⁹ אחר קצירת התבואה ממנה.

⁵ סופר ממונה לכתוב מספר הכתים והשדות וכמה מס ישי לגבות מהם.

⁶ ממונה על בארות מים לרדיוצה.

⁷ מהמם מרחצאות.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

שְׁעוּשָׁה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. חֲכָרָה לְזָרַע וּגְזָזָה לְשַׁחַת, לֹא יֵאמֶר: 'הָרִינִי מִמַּתִּין עַד שְׁיִכְלָה אוֹתוֹ הַמַּיִן מִתּוֹכָהּ', אֲלָא כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוּשָׁה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ.

ט, יֵא הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ שְׁנַיִם מוּעָטוֹת - אֵין לוֹ בְּקוֹרוֹת שְׁקָמָה. לְפִיכָךְ הַזְּמוּרוֹת וְהַקְּנִיָּם שְׁלוֹ. קְבֻלָּה מִמֶּנּוּ שִׁבַּע שְׁנַיִם, מְקוּם שְׁנַיִם לְזָרְעָה פֶּשֶׁתָן, אֶפְלוּ חֲמֵשׁ שְׁנַיִם - זוֹרְעָה שְׁנָה שְׁנִיָּה פֶּשֶׁתָן, וְיֵשׁ לוֹ בְּקוֹרוֹת שְׁקָמָה. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזָרְעָה שְׁעוּרִין - לֹא יִזְרְעֶנָּה תִּלְתָן, תִּלְתָן - לֹא יַעֲשֶׂנָּה מְקָשָׁה, מְקָשָׁה - יִזְרְעֶנָּה תִּלְתָן. תִּלְתָן - יִזְרְעֶנָּה שְׁעוּרִין. חֲטִים - לֹא יִזְרְעֶנָּה פֶּשֶׁתָן. פֶּשֶׁתָן - יִזְרְעֶנָּה חֲטִים. הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזָרְעָה חֲטִין - לֹא יִזְרְעֶנָּה שְׁעוּרִין. שְׁעוּרִין - לֹא יִזְרְעֶנָּה פֶּשֶׁתָן. פֶּשֶׁתָן - יִזְרְעֶנָּה שְׁעוּרִין. שְׁעוּרִין - יִזְרְעֶנָּה חֲטִין.

ט, יֵב הַשּׁוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, וְעָמַד הַשּׁוֹכֵר וְהַשְׁפִּירָה לְאַחַר - רִשְׁאֵי בַעַל הַבַּיִת, שְׂיֵאמֶר לוֹ: אֵין לִי חֶשְׁבוֹן עִם כָּל אָדָם אֲלָא עִמָּךְ. עָמַד בַּעַל הַבַּיִת וְהַשְׁפִּירָה לְאַחַר - רִשְׁאֵי הַשּׁוֹכֵר שְׂיֵאמֶר לוֹ: אֵין לִי חֶשְׁבוֹן עִם כָּל אָדָם אֲלָא עִמָּךְ. עָמַד בַּעַל הַבַּיִת וּמְקָרָה - מַחְשָׁבִין עִם בַּעַל הַבַּיִת, וּכְדָרָךְ שֶׁהַעֲרִים הַשְּׁנִי וְנִהְנָה מְשֻׁלָּם לְרֵאשׁוֹן. עָמַד בַּעַל הַבַּיִת וְהַקְּדִישָׁה - אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת עַד שֶׁתַּחְזוֹר לְרִשׁוֹתוֹ. וְכָל מָה שְׁנִהְנָה הֵימְנָה - הָרִי הוּא הַקְּדִישׁ. עָמַד הַשּׁוֹכֵר וְהַקְּדִישָׁה - הָרִי זוֹ מְקַדֶּשֶׁת עַד שֶׁתַּצָּא מִרְשׁוֹתוֹ, וּמַעֲלָה שְׁכָר לְבַעֲלִים, וּמַעֲלָה שְׁכָר לְהַקְּדִישׁ.

מַסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק עֶשְׂרִי

י, א הַמְּלוּה אֶת חֲבְרוֹ סֹתָם - אֵין פְּחוֹת מְשֻׁלָּשִׁים יוֹם. וּבְמַדִּינָה שְׁהִיא נוֹהֶגֶת פְּחוֹת מִכֵּן אוֹ יֵתֵר עַל כֵּן - אֵין מְשַׁנֵּין מִמֶּנָּה הַמְּדִינָה. שְׁכִיר שְׁעוֹת בְּיוֹם - גּוֹבָה כָּל הַיּוֹם. שְׁכִיר שְׁעוֹת בְּלֵילָה - גּוֹבָה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם. שְׁכִיר שֶׁבֶת, שְׁכִיר חֲדָשׁ, שְׁכִיר שְׁנָה, שְׁכִיר שְׁבוּעָה, יָצָא בְּיוֹם - גּוֹבָה כָּל הַיּוֹם. יָצָא בְּלֵילָה - גּוֹבָה כָּל הַלַּיְלָה. וְעַל כֵּלָן, אֵינּוּ עוֹבֵר עֲלֵיהֶן אֲלָא לִילָה הָרֵאשׁוֹן בְּלַבַּד.

הַכּוֹבֵשׁ שְׁכָר שְׁכִיר - עוֹבֵר מִשּׁוּם חֲמֻשָׁה לְאוּרִין, מִשּׁוּם "בַּל תַּעֲשֶׂק", ו"בַּל תִּגְזֹל", ו"בַּל תִּלְוֶן פְּעֻלַּת שְׁכִיר אֶתְךָ עַד בְּקָר", "בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ כִּי עֵנִי הוּא". אֶחָד שְׁכָר אָדָם וְאֶחָד שְׁכָר בְּהֵמָה וְאֶחָד שְׁכָר כְּלָיִם - עוֹבֵר מִשּׁוּם שְׁמוֹת הַלָּלוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁכָר אָדָם - עוֹבֵר מִשּׁוּם שְׁמוֹת הַלָּלוֹ, שְׁכָר בְּהֵמָה וְשְׁכָר כְּלָיִם - עוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תַּעֲשֶׂק וּמִשּׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ. הַמַּחְזִירוֹ אֲצֵל חֲנֻנִי וְאֲצֵל שְׁלַחְנִי - הֵן עוֹבְרִין עָלָיו וְהוּא אֵין עוֹבֵר עֲלֵיהֶן. וְאִם הִתְנָה עִמּוֹ מִתְחִלָּה עַל מְנַת כֶּן, אִף הֵם אֵין עוֹבְרִין עָלָיו וְהוּא אֵין עוֹבֵר עֲלֵיהֶן. וְאִם אָמַר לְאַחַר לְשֹׁכֵר לוֹ - זֶה אֵינּוּ עוֹבֵר עָלָיו.

י, ב הַשְּׁכִיר - נִשְׁבַּע בְּזִמְנוֹ וְנוֹטֵל. עֵבֶר זְמַנּוֹ - אֵין נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. אִם יֵשׁ עֲדִים שֶׁתִּבְעוּ בַּתּוֹךְ זְמַנּוֹ, וְאֶפְלוּ לְאַחַר זְמַנּוֹ - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שֶׁאָמַר לוֹ 'נִתְתִּי לְךָ שְׁכָרְךָ', וְהוּא אוֹמֵר: 'לֹא נִתַּתְּ לִי'. אֲבָל אִם אָמַר: 'לֹא נִשְׁכַּרְתִּי', וְהוּא אוֹמֵר: 'לֹא! שְׁכַרְתִּיךְ'. סֹלַע אֲמַרְתִּי לְךָ, וְהוּא אוֹמֵר שְׁתִּים אֲמַרְתִּי לִי - הַמוֹצֵא מַחְבְּרוֹ עָלָיו הָרֵאשִׁי. הַנּוֹתֵן כְּלָיו לְאֵמָן לְעִשׂוֹת, וְגִמְרָה מְלֵאכְתּוֹ, אֶפְלוּ הוּא אֲצֵלוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים - אֵינּוּ עוֹבֵר עָלָיו. הַחֲזִירוֹ לוֹ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם, כִּיּוֹן שֶׁשְׁקָעָה הַחֲמָה - עוֹבֵר עָלָיו.

י, ג הַמְּלוּה אֶת חֲבְרוֹ - אֵינּוּ רִשְׁאֵי לְמַשְׁכְּנוֹ. וְאִם מְשַׁכְּנוֹ - צָרִיךְ לְחַזֵּר לוֹ, וְעוֹבֵר עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שְׁיֵשׁ בוֹ. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין הַבֵּא לְמַשְׁכָּן, הוּא עוֹמֵד מִבְּחוּץ וְהֵלָה מוֹצִיא לוֹ אֶת הַמַּשְׁכָּן, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים כד): "בַּחֲזוּץ תַּעֲמַד" וְגו'. מְשַׁכְּנוֹ בְּשְׁנֵי כְּלָיִם, אֶחָד שְׁצָרִיךְ לוֹ וְאֶחָד שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ, זֶה שְׁצָרִיךְ לוֹ - נוֹטֵלוֹ וּמַחְזִירוֹ. וְזֶה שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ - נוֹטֵלוֹ וְאֵין מַחְזִירוֹ. וְאִם מַחְזִירוֹ עַד עוֹלָם, לָמָּה הוּא נוֹטֵלוֹ? רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׂמָא תְּבוּאָה שְׁמִיטָה וְתַשְׁמִטְנּוּ, אוֹ שְׂמָא יְמוֹת הֵלָה וְנִמְצָאוּ מְטֻלְטְלִין בְּיַד הַיּוֹרְשִׁין. אֲלִמְנָה, בֵּין שְׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שְׁהִיא עֶשְׂרִיָּה -

אין רשאי למשכן, שגאמר (דברים כד):
 "לא תחבל בגד אלמנה"; אחת עניה ואחת
 עשירה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון
 אומר: עניה - אין רשאי למשכן. עשירה -
 נוטל ואין מחזיר, שלא יהא הולך ובא
 אצלה שלא להשיאה שם רע. חבל בו ווג
 של מספרים צמד של פרות חיב על זה
 בעצמו ועל זה בעצמו שגאמר (דברים כד):
 "לא יחבל רחים ורכב"; מה רחים ורכב
 מיוחדים שני כלים המשמשין מלאכה אחת
 וחיב, על זה בעצמו ועל זה בעצמו, אף כל
 שהן שני כלים המשמשין מלאכה אחת -
 חיב על זה בעצמו ועל זה בעצמו. היו לו
 חמשה ריחים - אין רשאי למשכן אפלו
 אחת מהן, אם אין עושה מלאכה אלא
 באחת מהן - אין חיב אלא על אותה בלבד.

מסכת בבא מציעא פרק אחד-עשר

יא, א הבית והעליה של שנים שנפלו -
 שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר. במה
 דברים אמורים? בזמן שהיו שוין, אבל אם
 אחד מהם גדול ואחד קטן - זה נוטל לפי
 שלו וזה נוטל לפי שלו, ורואין את
 העליונות כאלו הן ראיות להשבר:

יא, ב הבית והעליה של שנים, ורצו שניהם
 שלא לבנות - התחתון נוטל שני חלקין
 והעליון שלישי. הבית והעליה של שנים,
 והרי בעל העליה מבקש לעשות דיוטא
 אחרת, ואין בעל הבית מניחו - מקום שנהגו
 לעשות שני דיוטות - עושה. שלש - עושה.
 ואין משנין ממנהג המדינה. הבית והעליה
 של שנים, נפחתה מעזיבה; רבי יוסי אומר:
 מנחם בני אומר, התחתון נותן את התקרה
 והעליון נותן את המעזיבה, כגון חניות
 הפתוחות לסטיו, שהתחתון נותן את
 התקרה והעליון נותן את המעזיבה:

יא, ג היתה חרבתו בצד גנתו של חברו,
 ועמד וגדרה - מגלגלין עליו ציאותיו של
 כהל כדרך שהוא בונה, היתה סמוכה לחצרו
 של חברו, אף על פי שלא נתן את הקורה

לאותו הרוח - נותנין לו ציאותיו של כהל
 בשעה שהוא בונה:

יא, ד היתה למעלה מחצרו של חברו, לא
 יאמר לו 'הריני מיסד עמך מכנגד חצרי
 למעלה, אלא מיסד עמו מלמטה ועולה'.
 היתה למעלה מגגו של חברו - אין זקוק לו
 מביא אדם אבניו ומפרקן על פתח ביתו
 ברשות הרבים להעלותן לראש הדימוס,
 ואם לשהותן - הרי זה אסור. ואם בא אחר
 והזק בהן - הרי זה חיב:

יא, ה מסוך החצב לגמל - הגמל חיב. גמל
 לסתת - הסתת חיב. סתת לסבל - הסבל חיב.
 העלן לראש הדימוס ונפלו - בלן חיבין.
 מסוך גמל לסתת והזק בהן בין באבן ובין
 בסתת - הסתת חיב. סתת לסבל והזק בסתת
 - הסתת חיב. באבן - הסבל חיב. ישבה על
 גבי דימוס או שהיה מפפק בה, ונפלה -
 אדריכל חיב. מביא אדם עפר וצוברו על
 פתח ביתו לרשות הרבים - לשרותו לטיט,
 ואם לשהותו - הרי זה אסור. ואם בא אחר
 והזק בו - הרי זה חיב. ולא יהא מגביל בצד
 זה ובונה בצד זה, אלא מגביל במקום שהוא
 בונה. נפל הכהל מחמת הזועות, ומחמת
 הרוח, ומחמת הגשמים, אם בנאו כדרכו -
 פטור. אם לאו - חיב. נתנו לו זמן, נפל בתוך
 זמן - פטור. לאחר זמן - חיב. וכמה הוא
 זמן? אין פחות משלשים יום. מוציא אדם
 זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים
 להוציאו לזבלים. ואם לשהותו - הרי זה
 אסור. ואם בא אחד והזק בו - הרי זה חיב.
 רבי יהודה אומר: בשעת הוצאת זבלים -
 מוציא זבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות
 הרבים, כדי שישוף ברגלי אדם וברגלי
 בהמה שלשים יום, שעל מנת פן הנחיל
 יהושע לישראל את הארץ:

יא, ו לזה חצר סמוכה לכאן ולזה חצר
 סמוכה לכאן - זה סומך לחצרו וזה סומך
 לחצרו. רבי יהודה אומר: לא הורשו אלא
 שלשים יום, הזק בתוך שלשים יום - פטור.
 לאחר שלשים יום - חיב. רבי שמעון אומר:

וּגְנָה לַפְּנִים מִבֵּיתוֹ, וּגְנָה לַפְּנִים מִגְּנָתוֹ - אֵין לֹא בַּחֲצַר אֱלָא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. וְלֹא יִפְתַּחֶם לַחֲצַר הַשְּׂתַפְּיִן, אֲבָל פּוֹתַחַן לַתּוֹךְ שְׁלֹשׁ:

יא, ט מִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּתַח בַּמְּבוּי - אֵין בְּנֵי מְבוּי כּוֹפִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת הַיִּמְנּוּ דְלֵת לְמְבוּי, שְׂיִכּוֹל לֹמַר רְצוּנִי שְׂאֲכַנְס בַּחֲבִילֵתִי עַל פֶּתַחִי. כּוֹפִין בְּנֵי מְבוּי זֶה אֵת זֶה שְׁלֹא לְהוֹשִׁיב בִּינֵיהֶן לֹא חֵיט וְלֹא בּוֹרְסִי וְלֹא אֶחָד מִן כָּל בְּעָלֵי אֲמָנוּת. לְשַׁכְּנֵנו - אֵין יְכוּלִין לְכוּפּוֹ. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף לְשַׁכְּנֵנו יְכוּלִין לְכוּפּוֹ. מִי שֵׁישׁ לוֹ בֵּית בַּחֲצַר אַחֲרָת - בְּנֵי חֲצַר אַחֲרָת מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶן דְּלֵת נֶגַר וּמְנַעוּל לַחֲצַר. שְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ. אִם הִיא שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ חֲצַר - מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ לְחַפֵּר עִמָּהֶן בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמַעְרוֹת, וְלִתְקַן אֵת הַמְּקוֹאוֹת וְאִמַּת הַיָּמִים, וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ. וְאִם הִיא שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ הַעִיר - מְשַׁעֲבְדִין אוֹתוֹ עַל הַכֹּל. כּוֹפִין בְּנֵי חֲצַר זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת לְחֵי וְקוֹרָה לְמְבוּי:

יא, י כּוֹפִין בְּנֵי בַקְעָה זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת בִּינֵיהֶן חֲרִיץ וּבֶן חֲרִיץ. חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת לְמְבוּי אֶחָד, וְנִתְקַלְקַל - בְּלֵן מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַחֲיִצוֹנָה, וְהַחֲיִצוֹנָה מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאֵר מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַשְּׂנִיָּה, וְהַשְּׂנִיָּה מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, הַפְּנִימִית שְׂבַכְלָן - מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה וּמְשַׁמְשֶׁת עִם בְּלֵן. רְצוּ בְנֵי הַפְּנִימִית לַפְּתַח לֵהֵן פֶּתַח מִמְּקוֹם אַחֵר - יְכוּלִין לַעֲכַב עַל יָדָן. הִיא סְתוּם וְנִמְלֵךְ לַפְּתַחוֹ - מַעֲכָב עַל יָדוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר. חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת לְחֵנוּת - בְּלֵן מְשַׁמְשׁוֹת בַּמְּבוּי. חֲמֵשׁ דְּיוֹטְאוֹת מְשַׁמְשׁוֹת בְּבֵת אַחַת, וְנִתְקַלְקַל - בְּלֵן מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַרְאִשׁוֹנָה, וְהַרְאִשׁוֹנָה מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאֵר מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַשְּׂנִיָּה, וְהַשְּׂנִיָּה - מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, שְׁלִישִׁית שְׂבַכְלָן - מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה וּמְשַׁמְשֶׁת בְּכָלֵן. הַעֲשׂוּי לְכַבִּיסָה - אֵין

לֹא הוֹרְשׁוּ אֱלָא שְׁלֹשָׁה יָמִים, הַזֶּק בַּתּוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים - חֵיב. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבֵית תְּשַׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזֶה וְכְבֵית תְּשַׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזֶה, כְּדִי שִׁיָּה אֲכָר אֲמָן חֲרִשׁ וְשׁוּנָה. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבָר! כָּל שְׂשֵׁם הַרְאִשׁוֹן קְרוּי עָלָיו - אֵין רְשָׁאֵי לְחַלְקוֹ:

יא, ז אֵין חוֹלְקִין אֵת הָאֲבוּלִים עַד שִׁיָּה בָּהּ כְּדִי שְׂעוֹר לְזֶה וְכִדִּי שְׂעוֹר לְזֶה. אֲמַר אֶחָד מִהֵן לְחַבְרוֹ: טוֹל אֵת הַפְּחוֹת וְתֵן לִי שְׂעוֹר - שׁוּמְעִין לוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין שׁוּמְעִין לוֹ, מִפְּנֵי כְבוֹד אֲבוֹתָיו. וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים שְׂשֵׁם הַרְאִשׁוֹן קְרוּי עָלֵיהֶן - הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ. פְּתָחִים שְׂבַחֲצַר גְּדוּלִים שֶׁל אֶחָד, וְקִטְנִים שֶׁל אֶחָד. גְּדוּלִים - אֵין לָהֶם אֱלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. וְקִטְנִים - נוֹתְנִין לָהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אֶחָד נוֹטֵל פֶּתַח הַגְּדוּל, וְאֶחָד נוֹטֵל שְׁנֵי פְתָחִים קִטְנִים, זֶה שְׁנוּטֵל פֶּתַח גְּדוּל - אֵין לוֹ אֱלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. וְזֶה שְׁנוּטֵל שְׁנֵי פְתָחִים קִטְנִים - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל אֶחָד. הִיא שֵׁם אֶחָד רַחֵב מִעֲשָׂר אַמּוֹת - נוֹטֵל אַרְבַּע אַמּוֹת בַּחֲצַר, פְּחוֹת מִכֵּן - מְשַׁלְּמִין לוֹ אֵת הַמַּדָּה, כְּנִגְדוֹ נוֹתְנִין לוֹ. מְכַנְּסִי וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּחֲצַר.

יא, ח זָכַל שְׂבַחֲצַר - מִתְחַלֵּק לְפִי פְתָחִים, וְאֲכַסְנָיָא - לְכָל אֲדָם, הַפֶּתַח פְּתוּחַ לְמַרְפֶּסֶת - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, מַרְפֶּסֶת עֲצֻמוֹ - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. חֲמִשָּׁה פְתָחִים פְּתוּחִין לְמַרְפֶּסֶת - אֵין לְמַרְפֶּסֶת בַּחֲצַר אֱלָא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. מִי שֵׁישׁ לוֹ אֲכַסְדָּרָה לַפְּנִים מִבֵּיתוֹ, בּוֹזֵן שְׂמַגְפֶּפֶת - נוֹתְנִין לוֹ, מְכַנְּסִי וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּחֲצַר. אֵינָהּ מַגְפֶּפֶת - הָרִי הִיא כְּשִׂאֵר כָּל הַחֲצַר. סֶלֶם הַצּוּרִי - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְלִמְצָרֵי - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. אִם הִיא קְבוּעַ בַּמַּסְמָר - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. הִיצִיעַ, וְהַדּוֹת, וְהַעֲלִיָּה - אֵין לָהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת. חֲלִית הַבָּאָר - יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. בָּאָר הַקְּרוּב לְאִמָּה - מִתְמַלֵּא רִאשׁוֹן. וְאִם קָדָם הַשְּׂנִי וּמֵלֵא - הָרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁפָּר. בְּנָה בֵּית לַפְּנִים מִגְּנָתוֹ - אֵין לוֹ בַּחֲצַר אֱלָא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. חֲלַק בֵּיתוֹ לַפְּנִים מִבֵּיתוֹ,

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

ממחין בידו לגשמים, לגשמים - אין ממחין בידו לכביסה:

יא, יא חמש גנות משתמשות באמה אחת, ונתלקלה - כלן מתקנות עם העליונה, והעליונה מתקנת לעצמה, והשאר מתקנות עם השניה, והשניה מתקנת לעצמה. התחתונה שבכלן מתקנת לעצמה ומתקנת עם כלן. כופין בני חצר זה את זה לעשות לחצר גג גבוה עשרה טפחים. בחזקת שנתן. שומעין לו שלא לסמך את הקורה, לפיכך בחזקת שלא נתן. אין שומעין לו לסמך את הקורה. רבי יוסי אומר: היה שם אחד מעכב - הופך את החזית אצלו, לפיכך אם נפל הכתל - העצים והאבנים שלו:

יא, יב כופין בני העיר זה את זה לבנות להן בית הפנסת, לקנות להן ספר תורה ונביאים, ורשאים בני העיר להתנות על השערים ועל המדות ועל שכר הפועלים. רשאים לעשות קיצתן. רשאים בני העיר לומר: כל מי שיראה אצל פלוני - יהא נותן כף וכף. כל מי שיראה אצל מלכות - יהא נותן כף וכף. כל מי שרצה או שתרעה פרתו בין הזרעים - יהא נותן כף וכף. וכל מי שתרעה בהמה פלונית - יהא נותן כף וכף. רשאים לעשות קיצתן. ורשאים הצמרים והצבעין לומר: כל מקח שיבא לעיר נהא כלנו שתפין בו. רשאים הנחתומין לעשות רגועה ביניהן. רשאים החמרים לומר: כל מי שימות לו חמור לעמד לו חמור אחר מתה בכוסיא אין צריכין להעמיד לו חמור דלא בכוסיא - צריכין להעמיד לו חמור. ואם אמר: תנו לי ואני לוקח לעצמי - אין שומעין לו אלא לוקחין ונותנין לו. רשאים הספגין לומר: כל מי שתאבד ספינתו - נעמיד לו ספינה אחרת. אבדה בכוסיא - אין צריכין להעמיד לו. דלא בכוסיא - צריכין להעמיד לו. ואם פרש למקום שאין בני אדם פורשין - אין צריכין להעמיד לו:

יא, יג מי שהיה בלן לרבים, ספר לרבים, נחתום לרבים, שלחן לרבים, ואין שם אחר

אלא הוא, והגיע שעת הרגל ומבקש לילך לתוך ביתו - יכולין לעכב על ידיו עד שיעמיד אחר תחתיו. ואם התנה עמהם בבית דין, או שעברו עליו את הדרך - הרשות בידו. הנוטע אילן לרבים - מלקט ואוכל, מלקט ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא מלקט ועושה גרוגרות, מלקט ועושה דבלה, שמתחלה לא נטעו אלא על מנת כן, ולעוברי דרכים מלקט ואוכל, ואסור להכניס לתוך ביתו.

החופר בור לרבים - ממלא ושותה, ממלא ומכניס לתוך ביתו, ולא יהא ממלא ומשקה ומוכר בשוק. הצמרים והצבעין - ממלאין לשחות ואין ממלאין לסחורה. הביר והבלן והספר - ממלאין לשחות ואין ממלאין להשתמש, אבל מכבשין בהן את הכבשים, מדיחין בהן את הירק לעוברי דרכים ממלא ושותה, ואסור להכניס לתוך ביתו. היו פועלים עושין בצדו - לא יהא ממלא ומשקה אותן אלא הולך כל אחד ואחד ושותה ועושה:

יא, יד העושה מערות לרבים - מרחיץ פניו ידיו ורגליו בהן. היו ידיו ורגליו מלכלכות בטיט ובצואה - אסור. ובבור ובשיח - בין כף ובין כף אסור. הנכנס למרחץ - מחמין לו את הצונן, ומצנן לו את החמין. חופף את ראשו בנתר ובמימי רגלים, אף על פי שעשה תקלה לבאים אחריו, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

מעזין של בני העיר, הן והן ואחרים - הם קודמים לאחרים. אחרים ובהמתן - חיי אחרים קודמים לבהמתן. רבי יוסי אומר: בהמתן קודמת לחיי אחרים. בהמתן ובהמת אחרים - בהמתן קודמת לבהמות אחרים. אחרים וקביסתן - חיי אחרים קודמין לכביסתן. ורבי יוסי אומר: קביסתן קודמת לחיי אחרים. קביסתן וקביסת אחרים - קביסתן קודמת לכביסת אחרים. בהמת אחרים וקביסתן - בהמת אחרים קודמת לכביסתן. בית השלחין שלהם ובהמת

אחרים - בית השלחין שלהם קודמת לכהמת אחרים. וכלן עולין לחשבון באחרונה:

מסכת בבא בתרא פ"ק ראשון

א,א לא יחפר אדם בור סמוך לבורו של חברו, אלא אם כן הרחיק מכתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד. רבי יהודה אומר: בסלע הבא בידו - זה חופר בארו מכאן, וזה חופר בארו מכאן. זה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד, וזה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד. מרחיקין את הנברכת ואת הבקיע ואת ירקות מכתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד. מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים ואת החול מכתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד.

א,ב מרחיקין את הזרעים ואת המחרשה ואת מי רגלים מן הכתל שלשה טפחים. מרחיקין את הרחים של יד שלש מן השכב, שהן ארבע מן הרקב. ושל חמור שלשה מן האסטוביל, שהוא ארבעה מן הקלת. רבי יהודה אומר: תוקע יתד בארץ וסומך עליו את הקורה, ובלבד שלא יתקע לתוך של חברו. מרחיקין את התנור שלשה טפחים מן הכליא, שהן ארבעה מן הכפה. ובכירה - טפח. לא יטיל אדם מי רגלים בכתלו של חברו, אלא אם כן הרחיק שלשה טפחים, ומאבנים - טפח, ובצונמא - מתר:

א,ג באמת ביין התירו, אבל לא ברפת בקר. ואף על פי שממעיטו אינו אלא משביחו. ואם קדמו חנות ורפת את האוצר - אין יכול למחות בידו ולומר לו: איני יכול לישן לא מקול הפטיש, ולא מקול הרחים, ולא מפני ריח רע, ולא מקול תינוקות.

א,ד לשכנו - אין יכולין לכופו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לשכנו יכולין לכופו. יש לו חנות ברשות הרבים ומבקש לפותחה לחצר השתפין - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך. יש לו בית בחצר

השתפין, ומבקש לחלקו ולהקרות בו את התינוקות - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהם את הדרך. יש לו גג ברשות הרבים, ומבקש לבנות על גבו עליה לפותחה לחצר השתפין - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך. כיצד הוא עושה? עושה לו לולו ופותחה לתוך ביתו.

א,ה מרחיקין את הכתל מן החלונות ארבע אמות למעלה, מן הצדדין - כדי שלא יהא רואה, מלמטה - כדי שלא יציף, מכנגדן - כדי שלא יאפיל. מרחיקין את הסלם מן השוכך ארבע אמות, כדי שיהא זוקף את הסלם. ואת הכתל מן המזחלה ארבע אמות, כדי שיהא לו מקום לסוד:

א,ו מרחיקין את השוכך מן העיר חמשים אמה. הלוקח שוכך מחברו ונפל, אפלו הוא בית רבע - הרי זה בונה את מקומו. נפול הנמצא מן שתי שוככות רחוק מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן - הרי הוא של מוצאו. רבי עקיבה אומר: לכל רוח הוא עושה ומרחיק חמשים אמה, חוץ ממערכה מפני שאינה תדירה.

א,ז מרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הכרשין מן הבצלים, ואת החרדל מן הדבורים. רבי יוסי מתיר בחרדל, שאומר לו: כדרך שעשית בתוך שלך, אף אני עושה בתוך שלי. וכן היה רבי יוסי אומר: מרחיקין את הדבורים מן העיר חמשים אמה, כדי שלא ינטשו את בני אדם. רבי נתן אומר: מגדל דבורים כמגדל כלבים. רבי נתן אומר: מרחיקין את הפכשונות מן העיר חמשים אמה, ואת האילן מן העיר עשרים וחמש אמה. וכשם שמרחיקין מן העיר - כך מרחיקין מבורות ושיחין ומערות. וכשם שמרחיקין מכלן - כך מרחיקין מן הקברות. קבר שהקיפתו העיר, בין מארבע רוחות, בין משלש רוחות, בין משתי רוחות זו כנגד זו רחוק יתר מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן - אין מפנין אותו. פחות מכן -

מפנין אותו. כל הקברות מתפנין חוץ מקבר המלך ומקבר הנביא. רבי עקיבא אומר: אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין. אמרו לו: והלא קבר בית דוד וקבר חלדה הנביאה היו בירושלים ולא נגע בהן אדם מעולם. אמר להם: משם ראיה, מחילה היתה להן והיתה מוציאה טמאה לנחל קדרון:

אח מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה. ובחרוב ובשקמה - חמשים אמה, בין מלמעלה בין מן הצד. רבי שמעון אומר: כשם שמרחיקין מלמעלה, כך מרחיקין מלמטה. רבי יוסי מתיר, שלא נתנו שדות אלא לנטיעה. לא ישע אדם אילן סמוך לשדה חבור, אלא אם כן הרחיק הימנו ארבע אמות. ואם רוצה, עושה מחיצה גבוהה או גדר. אחד גפנים, ואחד כל האילן - מרחיק ארבע אמות ונוטע, כדי שיהא בקר עובר בכליו. היו שרשיו יוצאים לתוך של חבור - מעצמיק שלשה טפחים כדי שלא תעכב המחרשה. אילן העולה בין מן הגזע ובין מן השרשין - הרי אלו של בעל הבית. בית השלחין ובית האילן - כנגד המשקלת. אבא שאול אומר: כל אילן סרק - כנגד המשקלת מפני שהצל רע לבית השלחין:

מסכת בבא בתרא פ"ק שני

בא כל שאינו עושה פרות תדיר, כגון שדה בית השלחין, בית הבעל - חזקתה שלש שנים, ואינה מיום ליום. אמר רבי יהודה: לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא בא באספמיא. אבל אם היה עמו במדינה, כיון שאכלה שנה אחת - הרי זו חזקה.

הלוקח מחמת הלוקח, אף על פי שהלוקח הראשון אומר: "גזולה היא בידי" - לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. האוכל שדה מחמת אונן, ונמצאת אונן שהיא פסולה - הרי זה אינה חזקה. האוכל שדה בחזקת שהיא שלו והוציא עליו שטר שמכרה לו ושתנה לו במתנה - יתקים שטר בחזמתו. ואם אמר: כתבתי שטר ונטלתי מעות, שטר

פיספס הוא בידך - הכל הולך אחר חזקה. האוכל שדה שש שנים, וערער עליו שלש שנים הראשונות, ובאחרונה אמר לו: אתה מכרת לי ואתה נתת לי במתנה, אם מחמת טענה הראשונה - אינה חזקה, שכל טענה שמקצתה בטלה - בטלה כלה.

בב אימתי אמרו: 'אריס ישבע שלא בטענה'? כל זמן שאריס יצא מאריסותו - הרי הוא ככל אדם. שתף, כל זמן ששותף יצא משותפותו - הרי הוא כאחד מכל אדם. אפטרופוס, כל זמן שאפטרופוס יצא מאפטרופסותו - הרי הוא כאחד מכל אדם. הבן שחלק, והאשה שנתגרשה - הרי הן כאחד מכל אדם. מקבלי פקדונות והרועים והשכיר - אין להם חזקה. האומנין - אין להן חזקה. כיצד? רואה כליו אצל כובס, ועבדו אצל אמן, אמר לו: תן לי את שלי, אמר לו: אתה מכרתם לי ואתה נתתם לי במתנה - אינה חזקה. אתה אמרת לי למוכרם, אתה אמרת לתנם במתנה - הרי זו חזקה.

בג חזקה - שלש שנים. החזיק האב שנה אחת, והבן שתי שנים. האב שתי שנים, והבן שנה אחת - הרי זו חזקה. האב שנה, והבן שנה, והלוקח שנה - הרי זו חזקה. החזיק בפני האב שנה אחת, ובפני הבן שתי שנים - הרי זו חזקה. בפני האב שתי שנים, ובפני הבן שנה אחת - הרי זו חזקה. בפני האב שנה, ובפני הבן שנה, ובפני הלוקח שנה - הרי זו חזקה:

בד החזיק האדם בפני שנים שנה הראשונה, בפני שנים שנה השנייה, בפני שנים שנה השלישית - הרי אלו שלש עדיות, והן עדות אחת. נמצאת כת הראשונה זוממת - הרי בידו שתי שנים. שניה - הרי בידו שנה אחת. שלישית - אין בידו כלום. היו הן הראשונים והן האחרונים, נמצאו זוממין בראשונה - אין בידו כלום. שניה - הרי בידו שנה אחת. שלישית - הרי בידו שתי שנים. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי

חֲלַפְתָּא, אָמַר לוֹ: הָרִי שְׁהַחְזִיק בְּפָנַי שְׁנַיִם שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה, וּבְפָנַי שְׁנַיִם שָׁנָה שְׁנִיָּה, וּבְפָנַי שְׁנַיִם שָׁנָה שְׁלִישִׁית, מֵהוּ? אָמַר לוֹ: הָרִי זֶה חֲזָקָה. אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֲלָא שְׁעָקִיבָה אוֹמֵר: אֵין חֲזָקָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים א ד): "וְלִשְׁלֹמֹה שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְצִיבִים עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְכָל־לְוִי וְגו'. וְאוֹמֵר (שָׁם) "וּנְצִיב אֶחָד אֲשֶׁר בְּאַרְץ". הָרִי אוֹמֵר: זֶה חֲדָשׁ הַעֲבוּר. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: זֶה אֶפּוֹטֵרופּוֹס שְׁמַמְנָה עַל יַד־כְּלוֹ, שְׁאֵין שְׁבַחֹו שֶׁל מֶלֶךְ לִהְיוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְשַׁמְשִׁין אוֹתוֹ, אֲלָא שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְשַׁמְשִׁין אֶת הָאֶחָד, וְהָאֶחָד מְשַׁמֵּשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ:

ב,הַ הַמְּחַזֵּיק בְּנִכְסֵי הַגֵּר, נֶעַל וְגָדַר וּפְרָץ כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֲזָקָה. נֶעַל אֶחָד וְגָדַר אֶחָד - הָרִי זֶה חֲזָקָה. נֶעַלוּ שְׁנַיִם וְגָדְרוּ שְׁנַיִם - הָרִי זֶה חֲזָקָה. הָיוּ לוֹ עֶשֶׂר שְׁדוֹת, כִּיּוֹן שְׁהַחְזִיק בְּאַחַת - הַחְזִיק בְּכָלָן. עֶשְׂרֵה עֲבָדִים, אַף עַל פִּי שְׁהַחְזִיק בְּאַחַד - לֹא הַחְזִיק בְּכָלָן. כָּלִים וְעֲבָדִים, זָכָה בְּכָלִים - לֹא זָכָה בְּעֲבָדִים. בְּעֲבָדִים - לֹא זָכָה בְּכָלִים. כָּלִים וְקַרְקָעוֹת, זָכָה בְּקַרְקָעוֹת - לֹא זָכָה בְּכָלִים. כָּלִים - לֹא זָכָה בְּקַרְקָעוֹת. עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת, זָכָה בְּעֲבָדִים - לֹא זָכָה בְּקַרְקָעוֹת. בְּקַרְקָעוֹת - לֹא זָכָה בְּעֲבָדִים. הֵלֶךְ בֵּה, בֵּין לְאַרְבָּה וּבֵין לְרַחֲבָה - הָרִי זֶה קָנָה. הִלְכוּ בּוֹ שְׁנַיִם - זֶה קָנָה מְקוֹם הַלּוֹכוֹ, וְזֶה קָנָה מְקוֹם הַלּוֹכוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: שְׁנֵיהֶם לֹא קָנוּ עַד שֶׁעָשָׂה שִׁיחֻזְקוֹ. לָקַח מִמֶּנּוּ עֶשֶׂר שְׁדוֹת, כִּיּוֹן שְׁהַחְזִיק בְּאַחַת מֵהֶן - הַחְזִיק בְּכָלָן. שָׂכַר מִמֶּנּוּ עֶשֶׂר שְׁדוֹת, כִּיּוֹן שְׁהַחְזִיק בְּאַחַת מֵהֶן - הַחְזִיק בְּכָלָן. לָקַח מִקְצַתָּן וְשָׂכַר מִקְצַתָּן, וְהַחְזִיק בֵּין בְּלִקְיָחָה בֵּין בְּשִׁכְרָה - הָרִי זֶה חֲזָקָה.

נְכִסִּים שְׁאֵין לָהֶן אַחְרֵיּוֹת - נִקְנִין עִם נְכִסִּים שֵׁישׁ לָהֶן אַחְרֵיּוֹת בְּכֶסֶף וּבִשְׁטֵר וּבַחֲזָקָה. כִּיצַד? אָמַר לוֹ: "חֲצֵר וְכָל מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ". כִּיּוֹן שֶׁכָּתַב שְׁטֵר, וְקָבַל מְעוֹת, וְהַחְזִיק בְּאַחַת מֵהֶן - הַחְזִיק בְּכָלָן. מְקוֹם עֲמִידַת תְּנֹור וְכִירִים בְּחֲצֵר - אֵין לָהֶם חֲזָקָה.

קוֹרָה עַל גְּבִיּהֶן כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֲזָקָה. תְּרַנְגוּלִין בְּחֲצֵר - אֵין לָהֶן חֲזָקָה. עֲשֵׂה לָהֶן גַּג גְּבוּהַ עֲשֵׂרֶה טְפָחִים - הָרִי זֶה חֲזָקָה. צְנוּר - אֵין לוֹ חֲזָקָה. מְקוּם קִילּוּחוֹ - יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. פֶּתַח בְּחֲצֵר, אַף עַל פִּי שֶׁסְּתַמּוּ - אֵין לוֹ חֲזָקָה. פֶּרֶץ פְּצִימִיּוֹ - יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. אִיזוֹ הִיא חֲלוֹן הַצְּוִרִי? כָּל שֶׁרָאָשׁוּ שֶׁל אָדָם יוֹכֵל לְכַנֵּס לְתוֹכָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וּבִלְבָד שִׁיָּהָא לָהּ מִלְּבָן אוֹ צוֹרַת פֶּתַח. וְכֵן הָיָה רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: לֹא יִפְתַּח אָדָם פֶּתַח עַל גְּבִי פֶתְחוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְחֲלוֹן עַל גְּבִי חֲלוֹן שֶׁל חֲבֵרוֹ, פֶּתַח עַל גְּבִי חֲלוֹנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְחֲלוֹן עַל גְּבִי פֶתְחוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְחַכְמַיִם מְתִירִין, וּבִלְבָד שִׁירְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: לֹא יִפְתַּח אָדָם חֲנוּת כְּגַד חֲצֵרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵהָא יוֹשֵׁב בְּחֲנוּתוֹ וְרוֹאֶה מָה בְּחֲצֵרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, אֲלָא זֶה פּוֹתַח לְרֵשׁוֹת הָרַבִּים, וְזֶה פּוֹתַח לְרֵשׁוֹת הָרַבִּים.

ב,וְ כֶּשֶׁם שֶׁבְּנֵי חֲצֵר יְכוּלִין לְמַחֲוֹת זֶה עַל יַדֵּי זֶה בְּחֲצֵר שֶׁל שְׁתַּפְּיִן - כֶּךָ בְּנֵי מְבוּי יְכוּלִין לְמַחֲוֹת זֶה אֶת זֶה בְּמְבוּי הַשְּׁתַּפְּיִן. כִּיצַד? בְּנָה מְרַחֵץ בְּצַד מְרַחְצוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, חֲנוּת בְּתוֹךְ חֲנוּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - אֵין יוֹכֵל לְמַחֲוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ: אַתָּה הִבַּאת אֶת הַתְּקָלָה, שְׂאוּמֵר לוֹ: כְּדִרְךָ שֶׁעֲשִׂיתָ בְּתוֹךְ שְׁלֶךְ, אַף אֲנִי עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שְׁלִי. הָיוּ מִימֵי עוֹבָרִים דֶּרֶךְ גַּג שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְעַמַּד וְהַפְּסִיקָן - יוֹכֵל לַעֲכֹב עַל יָדוֹ, עַד שִׁיּוֹדִיעַ בְּאֵיזָה מְקוּם הוּא מוֹלִיכֵן. הֵיטָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים אוֹ נֶהַר עוֹבְרַת בְּתוֹךְ [שְׂדֵהָ], וְעַמַּד וְגָדְרוּ וְהַעֲבִירוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵרוֹ - אֵין יוֹכֵל לְמַחֲוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ: אַתָּה הִבַּאת עָלַי אֶת הַתְּקָלָה, שְׂאוּמֵר לוֹ: כְּדִרְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי בְּתוֹךְ שְׁלִי, כֶּךָ עֲשֵׂה בְּתוֹךְ שְׁלֶךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרַבִּים שְׁפָרְרוּ דֶּרֶךְ לַעֲצֹמָן - מָה שְׁפָרְרוּ בְּרֹרוּ.

יֵשׁ לוֹ בְּאֵר בְּחֲצֵרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְהָרִי בַעַל חֲצֵר מְבַקֵּשׁ לְחַפְּרוֹ לוֹ בְּאֵר אַחֲרָת - יוֹכֵל לַעֲכֹב עַל יָדוֹ. וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ בֵּית הַגְּלָגֶל לְרַבִּים, בֵּית טְבִילָה לְרַבִּים. וְלֹא יֵהָא מְמַלָּא וּמְשַׁקָּה, מְמַלָּא וּמוֹכֵר, אֲלָא מְמַלָּא וּמְשַׁקָּה בְּשׁוּק, מְמַלָּא וּמוֹכֵר בְּשׁוּק. לָקַח חֲצֵר וּבָהּ זִיזִין

תּוֹסֶפֶתָא

הַשְּׁלֵם

וּגְזוּזְטָרְאוֹת וּנְפִלוֹ - הָרִי זֶה בּוֹנֵה אֶת מְקוֹמָן.
אֵין מְפִיחִין, אֵין מְסִידִין, אֵין מְכִירִין. לְקַח
בֵּית מוֹפֵחַ מְסִיד וּמְכִיר - הָרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן.

סָד אָדָם כָּל בֵּיתוֹ בְּסוּד, וּמְשִׁיר דְּבָר מוֹעֵט
זָכַר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה אָדָם כָּל עֶסְקִי סְעוּדָה,
וּמְשִׁיר דְּבָר מוֹעֵט זָכַר לִירוּשָׁלַיִם. עוֹשֶׂה
אִשָּׁה כָּל תְּכֻשִׁיטָהּ, וּמְשִׁירָת דְּבָר מוֹעֵט זָכַר
לִירוּשָׁלַיִם. שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים קל"ז): "אִם
אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַק לְשׁוֹנֵי
לְחֻכִּי" וְגו'. כָּל הַמִּתְאַבְּלִין עָלֶיהָ בְּעוֹלָם
הַזֶּה - שְׂמַחִים עִמָּה לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאמַר
(יִשְׁעָיָהוּ 10): "שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָּהּ
כָּל אוֹהֲבֶיהָ, שִׁישׁוּ אֶתָּה מְשׁוּשׁ כָּל
הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ".

מִסְכַּת בָּבָא בְּתָרָא פְּרָק שְׁלִישִׁי

ג,א הַמוֹכֵר אֶת הַבַּיִת - מְכַר אֶת הַדְּלֶת, וְאֵת
הַנֶּגֶר, וְאֵת הַמְּנַעֵל, וְאֵת הַמִּכְתָּשֶׁת
הַחֻקוּקָה. אֲבָל לֹא מְכַר אֶת הַתְּנֹנֹר, וְלֹא אֶת
הַכִּירִים, וְלֹא אֶת הַרְחִים, וְלֹא אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת
הַקְּבוּעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הַמְּחַבֵּר
בְּקַרְקַע - הָרִי זֶה מְכוּר. וְאִם אָמַר לוֹ: "הוּא
וְמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי כֻּלּוֹ
מְכוּרִין. וְאִף עַל פִּי שְׂאוֹמֵר לוֹ: "הוּא וְכָל
מָה שְׁבִתּוֹכּוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - לֹא מְכַר לוֹ אֶת
הַבָּאָר וְלֹא אֶת הַשְּׂדֵה וְלֹא אֶת הַדּוֹתוֹת
וְהַיְצִיעִים, וְלֹא אֶת הַמְּעֵרוֹת שְׁבִתּוֹכּוֹ. אִם כֵּן
לְמָה כָּתַב עוֹמֵקָא וְרוּמָא? שְׂאֵם רָצָה
לְהַגְבִּיהַ - מַגְבִּיָה, לְהַשְׁפִּיל - מְשִׁפִּיל. כָּל
שְׂאִינוּ מְכוּר בְּכֵית - מְכוּר בְּחֻצֵר. הַמוֹכֵר אֶת
הַחֻצֵר - מְכַר אֶת הַבַּיִת. הַמוֹכֵר אֶת הַבַּיִת -
לֹא מְכַר אֶת הַחֻצֵר, אֲלָא אוֹרִיָה שֶׁל חֻצֵר.

ג,ב הַמוֹכֵר אֶת הַחֻצֵר - מְכַר בְּתִים הַפְּנִימִים
וּבְתִים הַחִיצוֹנִים. אֲבָל לֹא מְכַר אֶת
הַוִּילָאוֹת, וְלֹא אֶת הַוִּילָסָאוֹת, וְלֹא אֶת
הַמְּרַחֲצָאוֹת שֶׁלִּפְנֵים הַיְמָנוּ, וְאִם הָיוּ עֲשׂוּיִין
לְתַשְׁמִישׁ הַחֻצֵר - הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין. אֲצֻטְבֵּלֵן
הַעֲשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ חֻצֵר - מְכוּר. לְרַבִּים - אֵין
מְכוּר. חֲנִיּוֹת הַפְּתוּחוֹת לְפָנִים - מְכוּרוֹת
עִמָּה. לְחוּץ - אֵין מְכוּרוֹת עִמָּה. לְפָנִים
וְלְחוּץ - הָרִי אֵלוֹ מְכוּרוֹת עִמָּה:

ג,ג הַמוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד - מְכַר אֶת הַיְצִירִים,
וְאֵת הַיְקִיבִים, אֶת הַמְּפָרְכוֹת, וְאֵת הַרְחִים
הַתְּחַתּוֹנָה. אֲבָל לֹא מְכַר אֶת הַשְּׂקִין, וְלֹא אֶת
הַמְּרַצּוֹפִין, וְלֹא אֶת הַרְחִים הַעֲלִיּוֹנָה. וְאִם
אָמַר לוֹ: "הוּא וְמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ"
- הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין. וְאִף עַל פִּי שְׂאוֹמֵר לוֹ:
"הוּא וְמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - לֹא מְכַר
לֹא אֶת הַבוּר, וְלֹא אֶת הַשִּׁחַ, וְלֹא אֶת
הַיְצִיעִין, וְלֹא אֶת הַדּוֹתוֹת, וְלֹא אֶת הַמְּעֵרוֹת
שְׁבִתּוֹכּוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ: "הוּא וְמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ
אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין:

ג,ד הַמוֹכֵר אֶת הַמְּרַחֵץ - מְכַר בְּתִים
הַפְּנִימִים וּבְתִים הַחִיצוֹנִים, בֵּית הַיּוֹרוֹת בֵּית
הַקָּמִין וּבֵית הָאוּלֵיִיאֵרִין. אֲבָל לֹא מְכַר לֹא
אֶת הַיּוֹרוֹת, וְלֹא אֶת הַקָּמִין, וְלֹא אֶת
הַמְּגַדְלִים שְׁבִתּוֹכּוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ: "הוּא וְמָה
שְׁבִתּוֹכּוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין.
וְאִף עַל פִּי שְׂאוֹמֵר לוֹ: "הוּא וְמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ
אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - לֹא מְכַר אֶת הַבְּרִיכוֹת
הַמְּסַתְּפָקִין מֵהֵן מִים בֵּין בֵּימּוֹת הַחֻמָּה בֵּין
בֵּימּוֹת הַגְּשָׁמִים, וְאִף לֹא בֵּית כְּנַסֵּת הַעֲצִים.
וְאִם אָמַר לוֹ: "מְרַחֵץ וְכָל מְשַׁמְשֵׂיהָ אֲנִי
מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין:

ג,ה הַמוֹכֵר אֶת הַשְּׂדֵה - לֹא מְכַר אֶת הַגֵּת
וְלֹא אֶת הַשׁוּמְרִיָה אִף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּרָם. אֲבָא
שְׂאוּל אוֹמֵר: אִף לֹא מְחִיצַת הַקְּנִים שֶׁהִיא
בֵּית רַבֵּעַ. מְכַר לוֹ כָּל הָאֵילָנוֹת, חוּץ מְחֻרוֹב
הַמְּרַכֵּב וְסִדָן שְׂקָמָה. וְכָל שְׂאִינוּ מְכוּר
בְּשְׂדֵה - מְכוּר בְּעֵיר. הַמוֹכֵר הָעֵיר, רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: סְנַטֵר - מְכוּר. אֵינְקוּלְמוֹס -
אֵין מְכוּר. וְאִם אָמַר לוֹ: "הִיא וְכָל מָה
שְׁבִתּוֹכָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי כֻּלּוֹ מְכוּרִין.
וְאִף עַל פִּי שְׂאוֹמֵר לוֹ: "הִיא וְכָל מָה
שְׁבִתּוֹכָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - לֹא מְכַר אֶת
שְׂרִיָהּ, וְלֹא אֶת בְּנוֹתֶיהָ, וְלֹא אֶת הַחֻרְשִׁין
הַמוֹרְצִין בְּפָנֵי עֲצָמָן, וְלֹא אֶת הַבִּיבְרִין שֶׁל
חִיָּה וְשֶׁל עוֹפוֹת וְשֶׁל דְּגָיִם:

ג,ו הַמוֹכֵר אֶת הַכְּרָם - מְכַר אֶת הַקְּנִים, וְאֵת
הַדּוֹקְרָנִין, וְאֵת זְמוּרוֹת שְׂקָמָה שְׁבִתּוֹכּוֹ.
אֲבָל לֹא מְכַר לֹא אֶת הַעֲצִים וְלֹא אֶת הָאֲבָנִים

סוּרוֹת, בֵּין לְנִירוּ וּבֵין לְגִדְרוּ, וְלֹא אֶת זְבָלִים, וְלֹא אֶת קוֹרוֹת שְׁקֵמָה שְׁבַתוּכּוֹ. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: כָּל הָעוֹשֶׂה לְתַשְׁמִישׁ הַכָּרֶם - הָרִי זֶה מְכוּר. מְכַר לוֹ כָּל הָאֵילָנוֹת, חוּץ מִחֲצִי חֲרוֹב מְרַכֵּב שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וּמִחֲצִי סֹדֵן שְׁקֵמָה שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וּשְׂאָר כָּל הַחֲרוֹבִין אֵינָן מְכוּרִין, וּשְׂאָר כָּל הַסְּדָנִין אֵינָן מְכוּרִין:

ג, הָאֲחִין שִׁחְלְקוּ אֶת שְׁלֵהֶן בְּמָקוֹם אֶחָד, אִפְלוּ הוּא בִּיהוּדָה וְהֵן בְּגִלְלִיל, הוּא בְּגִלְלִיל וְהֵן בִּיהוּדָה, אוֹ שִׁהִי בְּמָקוֹם אֶחָד, כִּיּוֹן שְׂזָכָה אֶת אֶחָד מֵהֵן - זָכָה בְּכֻלָּן. אִם הָיָה עִמּוֹ בְּמִדְיָנָה, כִּיּוֹן שְׁקַבֵּל עָלָיו - הָרִי זֶה זָכָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם עֲתִידִין לְהִטִּיל גּוֹרְלוֹת - עַד שִׁיִּטְלוּ גּוֹרְלוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף הַמְּקַדֵּישׁ אֶת הַשְּׂדֵה - לֹא הִקְדִּישׁ אֶלָּא חֲרוֹב מְרַכֵּב וְסֹדֵן שְׁקֵמָה, מִפְּנֵי שֶׁהֵן יוֹגְקִין מִשְׂדֵּה הַקֶּדֶשׁ:

מִסְכַּת בָּבָא בְּתָרָא פְּרָק רַבִּיעִי

ד, א, הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה - מְכַר אֶת הָאֶסְכָּלָא, וְאֶת בֵּית הַמַּיִם שְׁבַתוּכָה. אֲבָל לֹא מְכַר לֹא אֶת הַיַּצְיָעִין, וְלֹא אֶת הַיִּשְׁוּיָן, וְלֹא אֶת הָאֵיזְקָפָה, וְלֹא אֶת הַבִּיצִית. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: מְכַר אֶת הַדּוּוּגִית - מְכַר אֶת הָעֵל. מְכַר אֶת הַפְּרוֹת - לֹא מְכַר אֶת הָעֵל. מְכַר אֶת הַצֶּמֶד - לֹא מְכַר אֶת הַבְּקָר. מְכַר אֶת הַבְּקָר - לֹא מְכַר אֶת הַצֶּמֶד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַכֹּל לְפִי הַדְּמַיִם:

ד, ב, כִּיצַד? חֲמוֹר וְכֻלְיוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ - מְכַר אֶת הַמְּרַדְעֵת, וְאֶת הָאֶכָף, וְאֶת הַשְּׁלִיף, וְאֶת הַקֶּלְקֵי, וְאֶת הַחֲבוּקִי. אֲבָל לֹא מְכַר לֹא אֶת הַזּוּגִי, וְלֹא אֶת הַקְּרָקֶשׁ, וְלֹא אֶת פְּרוּמְבִּיא, וְלֹא אֶת חִסְיָקָא, וְלֹא אֶת כּוּמְנִי, וְלֹא אֶת הַסֵּק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָיָה עָלָיו שְׁלִיף מְלֵא גִיפְצוּ - נוֹתְנוּ לוֹ. וְאִם אָמַר: "חֲמוֹר וְכָל מָה שֶׁעָלָיו אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - הָרִי בְּלֵן מְכוּרִין.

ד, ג, הַמּוֹכֵר שְׁפָחָה לְחִבְרוֹ - מְכַר כָּלִים שְׁעָלֶיהָ, אִפְלוּ הֵן מֵאָה. אֲבָל לֹא מְכַר לֹא אֶת

הַשִּׁירִים, וְלֹא אֶת הַנְּזָמִים, וְלֹא אֶת הַטְּבַעוֹת, וְלֹא אֶת הַקְּטָלָאוֹת שְׁבַצְוָאָרְהָ. וְאִם אָמַר לוֹ: "שְׁפָחָה וְכָל מָה שֶׁעָלֶיהָ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ", אִף עַל פִּי שֵׁשׁ עָלֶיהָ כָּלִים שֶׁהֵן מֵאָה מִנֵּה - הָרִי בְּלֵן מְכוּרִין. שְׁפָחָה מְעַבְרַת אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. פְּרָה מְעַבְרַת אֲנִי מוֹכֵר לָךְ - מְכַר אֶת הַזֶּלֶד. שְׁפָחָה מִיַּנְיָקָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. פְּרָה מִיַּנְיָקָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ - לֹא מְכַר אֶת הַזֶּלֶד.

הַמּוֹכֵר שְׁפָחָה לְחִבְרוֹ עַל מְנַת שֵׁשׁ בֵּה מוּמִין, אָמַר לוֹ: שְׁפָחָה זֹאת חוֹלָה הִיא, שׁוֹטָה הִיא, נִכְפִּית הִיא, שְׁעִמוּמִית הִיא, וְהָיָה בֵּה מוּם אַחֵר, וְסָנְפוּ בֵּין הַמוּמִין - הָרִי זֶה מְקַח טְעוֹת. אָמַר לוֹ: אוֹתוֹ הַמוּם וּמוּם אַחֵר עִמּוֹ - אֵין זֶה מְקַח טְעוֹת:

ד, ה, הַמּוֹכֵר פְּרָה לְחִבְרוֹ עַל מְנַת שֵׁשׁ בֵּה מוּמִין, וְאָמַר לוֹ: נִגְחַנִּית הִיא, נִגְפְּנִית הִיא, נִשְׁכַּנִּית הִיא, רַבְצִנִּית הִיא, בַּעֲטִנִּית הִיא, וְהָיָה בֵּה מוּם אַחֵר וְסָנְפוּ עִם הַמוּמִין - הָרִי זֶה מְקַח טְעוֹת. וְאִם אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַמוּם וּמוּם אַחֵר עִמּוֹ - אֵין זֶה מְקַח טְעוֹת.

הַמּוֹכֵר עֶבֶד לְחִבְרוֹ, וְנִמְצָא גִנְבֵּי אוֹ קַבְיוּסְטוֹס - הִגִּיעוּ. לְסִטִּים, אוֹ שֶׁהִיָּה מְכַתֵּב לְמַלְכוּת - הָרִי זֶה מְקַח טְעוֹת. סִפְרָ שֶׁל צָבָאִים, וְנִמְצָא גּוּלִיל, אוֹ שֵׁשׁ בּוֹ טְעוֹת בֵּין דָּף לְדָף - הָרִי אֵין זֶה מְכוּר. מְכַר שׁוֹבֵךְ - מְכַר אֶת יוֹנִין. מְכַר אֶת יוֹנִין - מְכַר אֶת שׁוֹבֵךְ. מְכַר פְּוֹרֵת - מְכַר דְּבוּרִין. מְכַר דְּבוּרִין - מְכַר פְּוֹרֵת:

ד, ה, חֲלוֹת דָּבֶשׁ - אֵין רִשְׁאֵי לְסָרֵס אֶת בְּלֵן כְּאֶחָד, אֲלֵא מְנִיחַ שְׁתֵּי חֲלוֹת הַחִיצוֹנוֹת, וְהַשְּׂאָר עוֹלוֹת. וְאִם אֵין שֵׁם אֶלָּא הֵן - אֵין רִשְׁאֵי לִיגַע בָּהֶן. זֵיתִים לְקוּץ - אֵין רִשְׁאֵי לְשַׂרֵּשׁ אֶת בְּלֵן כְּאֶחָד, אֲלֵא מְנִיחַ שְׁתֵּי גְרוּפִיּוֹת בְּעַקְרָן וְנוֹטֵל אֶת הַשְּׂאָר. בְּאֲרוּזִין - מְשַׂרֵּשׁ וְנוֹטֵל. בְּזִמּוֹרוֹת וּבְקַנְיָם - נוֹטֵל אֶת הַחֻצִּין:

ד, ו, הַמּוֹכֵר אֶת הָרֵאשׁ בְּבִהְמָה דְּקָה - לֹא מְכַר אֶת הַלְּחִי. וְאִם הָיָה טָבַח כְּהֵן - הָרִי זֶה מְכוּר: הַמּוֹכֵר אֶת הָרֵאשׁ בְּבִהְמָה גָּסָה - לֹא

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלָם

מָכַר אֶת הַרְגְּלִים. מָקוֹם שֶׁנִּהְיָ לְמַכּוֹר - הָרִי אֵלּוּ מְכוֹרוֹת:

ד, הַהַקְוָנָה אֵילָן אֶחָד בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הָרִי זֶה לֹא קָנָה קָרְקַע. כָּל שֶׁתַּחֲתִיו וְחוּצָה לוֹ כְּמֵלֵא הָאוּרָה וְסֵלוֹ - זֶה וְזֶה אֵינוֹ רִשְׁאֵי לְזוֹרְעָה. קָנָה שְׁנַיִם - קָנָה קָרְקַע. קָנָה אֵילָן שְׁבִינִיָּהּ, כָּל שֶׁמַּחְלִיפִין חוּץ מִמֵּלֵא הָאוּרָה וְסֵלוֹ, וּבַעַל הַשְּׂדֵה רִשְׁאֵי לְגִדְעָה. נִקְצָץ הָאֵילָן אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הָאֵילָן; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא קָנָה לֹא אֶת הַקָּרְקַע וְלֹא אֶת הָאֵילָן, עַד שֶׁקָּנָה שְׁלֹשָׁה. קָנָה שְׁלֹשָׁה - קָנָה קָרְקַע, קָנָה אֵילָן שְׁבִינִיָּהּ. נִקְצָץ הָאֵילָן אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הָאֵילָן. וְכַמָּה יֵהִיו קְרוֹבִין זֶה לְזֶה? כְּדֵי שְׂיֵהָא בְּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו. וְכַמָּה יֵהִיו רְחוּקִין זֶה מִזֶּה? מִמִּטֵּעַ עֲשָׂרָה לְבֵית סָאָה. פְּחוֹת מִכֵּן אוֹ יֵתֵר עַל כֵּן, אוֹ שֶׁקָּנְאֵן זֶה אַחֵר זֶה, אוֹ שֶׁקָּנְאֵן שְׁלֹשָׁה כְּאַחַד - לֹא קָנָה לֹא אֶת הַקָּרְקַע וְלֹא אֶת הָאֵילָן שְׁבִינִיָּהּ:

ד, ח, הַמְקַדֵּשׁ שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מִמִּטֵּעַ עֲשָׂרָה לְבֵית סָאָה - הַקַּדֵּשׁ אֶת הַקָּרְקַע וְאֶת הָאֵילָן שְׁבִינִיָּהּ. וְכִשְׁהוּא פּוֹדָה - פּוֹדָה בֵּית זָרַע חֹמֶר שְׁעוֹרִין בְּחֻמְשִׁים שְׁקָל כֶּסֶף. פְּחוֹת מִכֵּן אוֹ יֵתֵר עַל כֵּן, אוֹ שֶׁהַקַּדֵּשׁ זֶה אַחֵר זֶה, אוֹ שֶׁהַקַּדֵּשׁ שֶׁלֹּשְׁתָּן כְּאַחַד - לֹא הַקַּדֵּשׁ לֹא אֶת הַקָּרְקַע וְלֹא אֶת הָאֵילָן שְׁבִינִיָּהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶפְלוֹ חִזּוֹר וְהַקַּדֵּשׁ אֶת הַשְּׂדֵה, כִּשְׁהוּא פּוֹדָה - פּוֹדָה אֶת הָאֵילָן בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְאֶת הַשְּׂדֵה בְּפָנָי עֲצָמָה:

ד, ט, שְׁנַיִם שֶׁנִּטְעוּ אֶת הַכֶּרֶם - זֶה מֵרְחִיק שְׁתֵּי אֲמוֹת וְנוֹטֵעַ, וְזֶה מֵרְחִיק שְׁתֵּי אֲמוֹת וְנוֹטֵעַ. נִקְצָץ הַכֶּרֶם, אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם. שְׁנַיִם שֶׁנִּטְעוּ אֶת הַשְּׂדֵה, וְעִמַּד אֶחָד מֵהֶן וְקִצָּץ אֶת שְׁלוֹ - מֵרְחִיק אַרְבַּע אֲמוֹת וְנוֹטֵעַ. נִקְצָץ הַכֶּרֶם אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם. עִמַּד אֶחָד מֵהֶן וְקִצָּץ אֶת שְׁלוֹ - מֵרְחִיק אַרְבַּע אֲמוֹת וְזוֹרַע. נִקְצָץ הַכֶּרֶם אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַשְּׂדֵה.

שְׁנַיִם שֶׁחֲלָקוּ, אֶחָד נוֹטֵל אֶת הַכֶּרֶם, וְאֶחָד נוֹטֵל שְׂדֵה לְכֵן - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּצַד

הַשְּׂדֵה לְכֵן, שְׂעַל מְנַת כֵּן קָבַל עָלָיו בַּעַל הַכֶּרֶם. נִקְצָץ הַכֶּרֶם אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם:

ד, י, הַמוֹכֵר כֶּרֶם לְחֲבֵרוֹ בְּצַד שְׂדֵה לְכֵן, וְכֵן הַמְקַבֵּל מִחֲבֵרוֹ חֲצֵי שְׂדֵה לִיטַע - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּצַד שְׂדֵה לְכֵן, שְׂעַל מְנַת כֵּן קָבַל עָלָיו בַּעַל הַכֶּרֶם. נִקְצָץ הַכֶּרֶם, אוֹ שְׂיָבֵשׁ - הַקָּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם:

26	ראשון Sunday	ה 5	עלות השחר _____ 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:21 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17 שקיעה _____ 5:43 בבלי: נזיר לז' • ירושלמי: פאה לז' • תוספתא: בבא מציעא ט נ"ך: משלי כג-כד • רמב"ם: סנהדרין כו
27	שני Monday	ו 6	עלות השחר _____ 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:20 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16 שקיעה _____ 5:44 בבלי: נזיר לה' • ירושלמי: דמאי א' • תוספתא: בבא מציעא י' נ"ך: משלי כז-כח • רמב"ם: עדות א
28	שלישי Tuesday	ז 7	עלות השחר _____ 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:20 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16 שקיעה _____ 6:58 בבלי: נזיר לו' • ירושלמי: דמאי ב' • תוספתא: בבא מציעא יא נ"ך: משלי כז-כח • רמב"ם: עדות ב
1	רביעי Wednesday	ח 8	עלות השחר _____ 6:30 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:19 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15 שקיעה _____ 6:59 בבלי: נזיר לז' • ירושלמי: דמאי ג' • תוספתא: בבא בתרא א נ"ך: משלי כט-ל • רמב"ם: עדות ג
2	חמישי Thursday	ט 9	עלות השחר _____ 6:29 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:18 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:01 בבלי: נזיר לח' • ירושלמי: דמאי ד' • תוספתא: בבא בתרא ב נ"ך: משלי לא - איוב א • רמב"ם: עדות ד
3	ששי Friday	י 10	עלות השחר _____ 6:27 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:17 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:02 בבלי: נזיר לט' • ירושלמי: דמאי ה' • תוספתא: בבא בתרא ג נ"ך: איוב ב-ג • רמב"ם: עדות ה
4	שב"ק Shabbos	יא 11	תצוה, זכור Shabbos Zachor עלות השחר _____ 6:26 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:16 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 7:03 בבלי: נזיר מ' • ירושלמי: דמאי ו' • תוספתא: בבא בתרא ד נ"ך: איוב ד-ה • רמב"ם: עדות ו

Candle Lighting 5:31 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 7:03 זמן מוצש"ק

וְעָנָה אֶת מְעַנְטֵשׁ טוֹטָא אֶת מְצוּזָה פְּרִילִיכְעָרְהֵיט, אִיז אַ סִימָן אַז זַיִן הָאָרֶץ אִיז גְּאָנֶץ מִיט'ן אִיבְעַרְשְׁטֵן.

(ספר המדות אות שמחה סימן א')